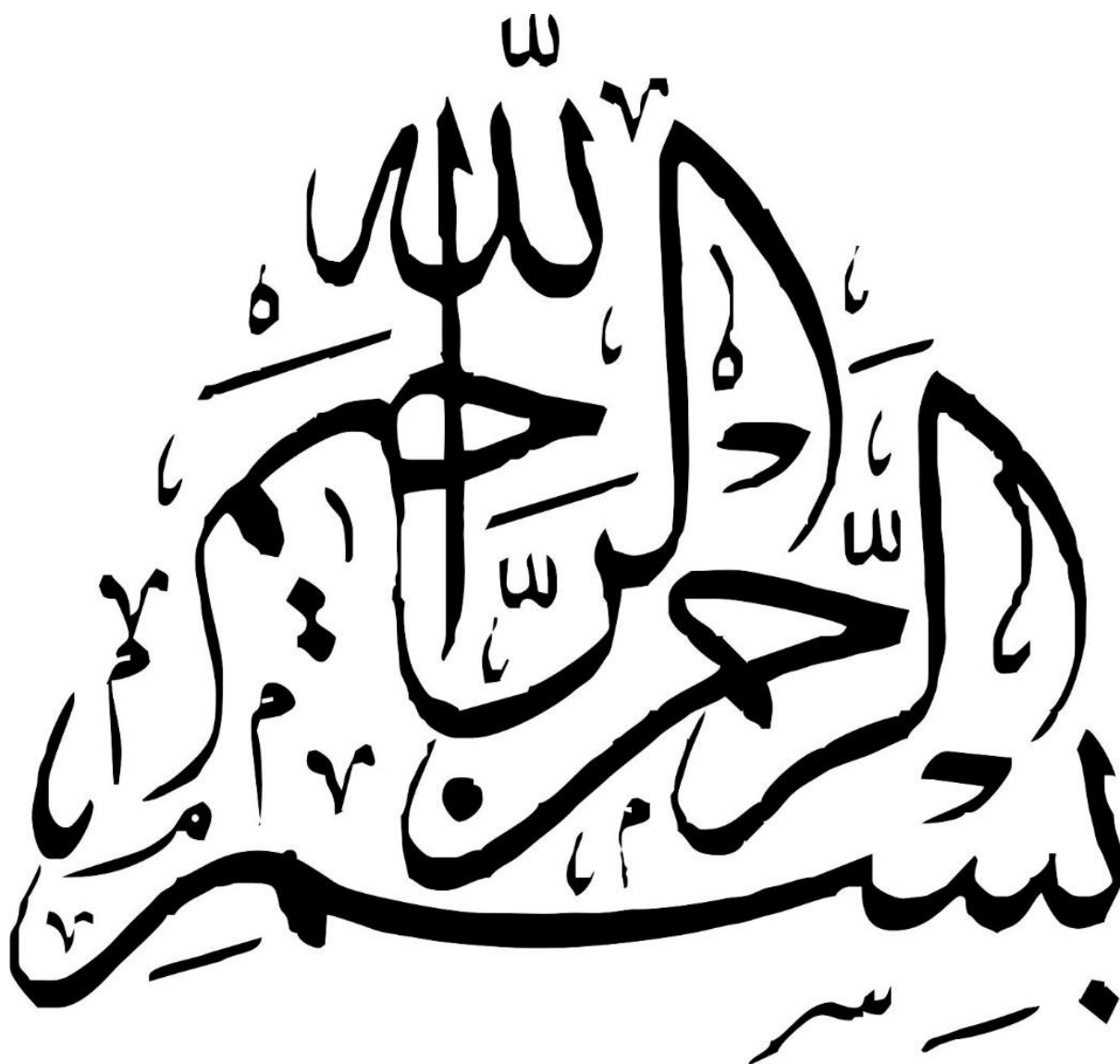

د کتاب پیژندنه:

|||||

د کتاب نوم: د ډیورنډ کرښه یا د ناسور زخم

لیکوال: حبیب الله غمخور

کمپوز: خپله لیکوال

ډیزان: خالد هادي

د ډیورنډ کرښې د تړون پښتو متن

ژباړه : ډاکټر محمد حسن کاکړ

په داسې حال کې چې د هندوستان په خوا کې د افغانستان د سرحدې سیمې په هکله ځینې مسأله رامنځ ته شوې، او په داسې حال کې دواړه والاحضرت امیر او د هندوستان حکومت هیله من دي چې دغه مسأله د دوستۍ په فهم او د دواړو د نفوذ د ساحو د حد په ټاکلو سره حل کړي، تر څو په آینده کې د دغو متحدو حکومتونو تر منځ د دغې موضوع پر سر د نظر اختلاف نه وي، په دې وسیله په لاندې ډول سره موافقه وشوه.

۱/ د والاحضرت د توابعو ختیځه او سهېلي سیمه دي له واخان نه د پارس تر پولې پورې دي هغه لیکه تعقیب کړي چې په هغې نقشي باندې ښودل شوی چې له دغه توافق لیک سره مله ده.

۲/ د هندوستان حکومت به هیڅ وخت په هغو سیمو کې چې له دغې لیکې نه آخوا د افغانستان په لور پرتې دي مداخله ونه کړي، او والاحضرت امیر به هیڅ وخت په هغو سیمو کې چې له لیکې نه آخوا د هندوستان په لور پرتې دي مداخله ونه کړي

۳/ د برتانېې حکومت په دې ډول موافقه کوي چې والاحضرت امیر دي اسمار او تر چاناک پورې پورته ساحه وساتي . له بلې خوا والاحضرت موافقه کوي چې دی په هیڅ وخت په سوات، باجوړ یا په چترال کې د باشگل یا ارنوایي درې په شمول مداخله نه کوي. د برتانېې حکومت داسې هم موافقه کوي چې والاحضرت دي د بر مل سیمه ولري کومه چې په هغه مفصلې نقشي کې ښودل شوي چې والاحضرت ته لادمخه سپارل شوې ده، او والاحضرت د پاتې وزیرستان او د داور په هکله له خپلې ادعانه تیریري، په همدې ډول والاحضرت د چاغې په باب له خپلې ادعانه اوړي.

۴/ د سرحدې سیمې لیکه به د افغان او برتانوي گډو کمشنرانو له خوا له دې وروسته په تفصیل سره وکارل شي او حد بندي به شي په کوم ځای کې چې د تطبیق وړ او مطلوب وي. د دغو کمشنرانو مقصد به داوي چې د سرحد په ټاکلو کې متقابل فهم ته سره ورسېږي داسې چې دغه لیکه دې تر نهایی امکان پورې دهغې نقشي له مخه وي چې له دغه توافق لیک سره مله ده، په داسې حل کې چې د دغې سرحدې سیمې د گانډیو کلیو د موجودو محلي حقوقو رعایت پوره وشي.

۵ / دچمن دموضوع په ارتباط والاحضرت دبرتانوي نوي قشلي په هکله له خپل اعتراض نه تېرېږي او برتانوي حکومت ته دهغه حقوق پرېږدي چې دسرکې تایلري په اوبوکې يې په خپله په بيه اخيستې و. دسرحدې سيمي له دغه ټکي نه به ليکه په لاندي ډول وکارل شي.

دغه ليکه به پشا کوتل ته نژدې دخوجه امران غروله لورې نه چې دبرتانيې په سيمه کې به پاته کېږي، په هغه لور کنبله کېږي چې مرغه چمن او دشرېو چينه به افغانستان ته پاته کېږي اود نوي چمن چاونۍ او دافغان پوستي چې خلگ يې لشکر ډنډ بولي تر منځ نيمايي پوري رسېږي. دغه ليکه به بيا دريل وي ستیشن اودهغي پوښتۍ تر منځ چې دميان بلاک په نامه يادېږي، تر نيمايي پوري رسېږي او په داسي حال کې چې دجنوب په لور به روانه وي له خوجه امران غروسره به بيا يو ځاي کېږي. په دې ډول غوښه پوسته به دبرتانيې په علاقه کې او دغوښي په جنوب او لويديځ کې دشوراواک سرک به افغانستان ته پرېږدي. دبرتانيې حکومت به ددغه سرک تر نيم ميلي پورې مداخله نه کوي.

۶ / ددغه توافق ليک دغه پورته فقرې دهندوستان دحکومت اودافغانستان دوالاحضرت له خوا دنظر ټول عمده اختلافات چې دسرحدې سيمي په باب ددوي تر منځ پيدا شوي وو، دپوره او قناعت ښوونکې فيصلې په ډول گڼل کېږي او دواړه دهندوستان حکومت اووالاحضرت په ذمه اخلي چې جزه ياتوپه باب ټول اختلاف لکه هغه چې له دي وروسته به دهغو منصبدارانو له خوا پرې غور کېږي چې دسرحدې خط دحد بندۍ دپاره ټاکل کېږي، ددوستۍ په روحيې سره به فيصله کېږي. ددي دپار چې تر هغو چې ممکنه وي ددواړو حکومتونو تر منځ دشکونواو غلط فهميو سبب نه له منځه ولاړ شي.

۷ / دهندوستان حکومت چې دبرتانيې حکومت په نسبت دوالاحضرت له روغ نيټۍ نه په پوره ډول ډاډ من شوی او غواړي افغانستان پياوړی او خپلواک وويني دوالاحضرت لخوا دجنگي لوازموپه رانيولواو واردولوباندي به اعتراض ونه کړي، او دوي به په خپله دغه په هکله څه مرسته ورسره وکړي. برسېره پردي ددې دپاره چې دوالاحضرت دهغي دوستانه روحيې ښه وساتله شي چې په دغو مذاکراتو کې يې ښودلې دهندوستان حکومت ژمنه کوي چې په هغه دولسو لکو کې شپږ لکه روپۍ زياتۍ راوستل شي چې والاحضرت ته هر کال دمالېي مرستي په ډول ورکول کېږي.

هنري ماتمر ډيورنډ دهندوستان دحکومت دباندنيو چارو وزير

امير عبدالرحمن خان دافغانستان او دهغه دتوابعوامير

کابل دنومبر 1893.12

لومړۍ برخه

د افغانستان د څوسوه کلن تاریخ په مطالعې سره هر انسان ته د بابور پیدا کېدو چي افغان ولس ته خپل ټاټوبی تر هر څه گران دی، هیڅکله یې دا نده منلې چې د پردو تر اسارت لاندې ژوند وکړي. له یوې خوا د افغانانو دغه ملي غرور او له بلې خوا د افغانستان جیو پولیتیک موقعیت دنړۍ د ټولو زبرځواکو پاملرنه، نه یوازې پدې خاطر چې ددغه سرکښ ولس د ټاټوبي له طبعي زیرمو څخه دخپلو هیوادو په گټه کار واخلي بلکه دا شوم هدف یې هم درلود چې دا سرلوری ملت پر گوندو او خپل غلام وگرځوي، تر څو د افغانستان له سیاسي او جیوپولیتیکي ارزښتمن موقعیت نه دخپلو استعماري موخو دسره رسولو په خاطر گټه پورته کړي.

د افغان ولس سره دنړۍ دهر زبر ځواک دښمني یا دوستي په منطقه کېنې دخپلو سیاسي، اقتصادي او نظامي گټو دځوندي کولو پر بیا د ولاړه وه، دا حالت تر ننه هم دوام لري.

له هغې ورځې چې دانگلیسي استعمار گر قوت داستازو پښې پخواني هندوستان ته رسېدلي او دهند دتر لاسه کولو تکل شروع سوی، همدغه استعمارگر او زبېښا ک گر ځواک د افغانستان دنیولو او پر هغه باندي دخپل تسلط دټینگولو خیال هم په خپلو مغذوکي ژوندۍ ساتلی دی.

د پرنګیانو لخوا زموږ پر پاچه خاوره دري ځله وسله وال تیری سوی چې پایله یې دلنډ وخت لپاره زموږ په هیواد کي ددوي سیاسي سلطه گرځېدلې ده. تر کومه ځایه چې انګیزانو ونه سوه کولای دهمیش لپاره پر افغانستان خپل واک ټینگ کړي، ددریمي جگړې په پایله کېنې زموږ هیواد د انګریزانو له منگولو خلاص او افغانستان دیو آزاد هیواد په توګه په نړۍ کي په رسمیت وپېژندل سو.

نن زما دلیکنې موخه په افغانستان کي دانگلیسي استعمار گر ځواک دریو ځلو ماتو خوړلو ته ستاسو دپاملرنې راگرځول ندي. غواړم ددغي مسلي په هکله دتاریخي اسنادو پر بنیاد بحث وکړم چې:

1-د افغانستان او پاکستان دداسي ژوري دښمنۍ لامل څه دی ؟

2- کېداسي هغه لاملونه چې دا دښمنۍ یې زېږولې ده له منځه ولاړه سي ؟

ددي لپاره چې دغو دو لویو سوالو ته مو ځواب ویلی وي ددغي دښمنۍ دپیدایښت تاریخ ته په ځغلنده توګه ستاسو پاملرنه راگرځوم. یو ټکی غواړم لوستونکو ته عرض کړم چې همدا لېظه زه یوه تحقیقاتي مفصله مقاله نه لیکم او نه کومه کوچنۍ رساله، یوازې پدې ورستیو شپو او ورځو کي زموږ د هیواد په کورنیو چارو کېنې دپاکستان بربنډو مداخلو او لاس وهنو مجبور کړم یو څه ولیکم، او دا ثابته کړم چې، پرویز مشرف دا پنجاپی جنرال پخپلو ویناوو کي صادق نه دی چې وایي: ((موږ له افغانستان سره هیڅ کومه ستونزه نلرو موږ په افغانستان کې دیوه غښتلي مرکزي حکومت ملاتړ کوو، او یا داچي وایي، موږ تل دافغانانو سره هر اړخیزه مرستي کړي دي)) . له بلې

خوا غواړم دهيواد داوسنيو چارواکو او دهغوي دنړيوالو مرستندويه هيوادونو پاملرنه دغه بنيادي ټکي ته را واړوم ، اوله دوي نه تپوس وکړم : که چيرې تاسو په رښتيا غواړۍ چي افغانان په خپل کور کې په ارامه ژوند وکړې ،ددولتي دواک پر سرسيالۍ چي دافغانانو دژوند، اوهيواد دويرانۍ په کچه رواني دي پاي ته ورسېږې، دا اوسنۍ تاوتریخوالۍ ورک سي، اوټولو بهرنیو اقتصادي ، علمي ،تخنيکي او فرهنگي مرستو څخه پر ځاي گټه واخيستل سې دافغانستان او پاکستان تر منځ د دتش په نامه ديورنډ کرښي دتاريخې لانجې حل يې يوازينۍ اوا ساسي لاره ده . تر څو داترسلو کالو زياته پاته سوې غوټه خلاصه نسې ، افغانستان ته ستاسو مفتي او ياپور ، مالي او تخنيکي مرستي به افغان ولس ته گټوري تمامي نسې، هر څه به برباد ولاړ سي . حتا دا ډار هم شته چي تاسو به هم دافغانستان دليرې او نژدوهمسايه گانو په ځانگړې توگه دایران او پاکستان دپټو او ماهرانه لاس وهنوپه پايله کښې دروسانو پشان له افغانستان څخه د خپلو پښو ايستلو ته مجبور سي.

تاريخي حوادثو او جرياناتو دا ثابته کړې ده چي پاکستان ته يو پر مختللي او غښتلي افغانستان دمنلو وړ نه دی ،ځکه يې تل دلته دخپلو اجنټانو او نوکرانو پلاس هرڅه له خاوروسره برابرکړيدي . زه پخپله پدې باور يم چي په افغانستان کي دټولو بهرنیو لاسو هڅو او افغان ولس دبدمرغيوو له عمده او بنسټيزو لاملونو څخه په 1893زکال دنوامبر په 12 ورځ دامير عبدالرحمن خان او دبرتانوي هنددبهرنيو چارو سلاکار ((هانري مار تيمورديورنډ)) لخوا دافغانانو وړ ښارگ ددغه په وینو لړلې د 2310 کيلومتره په اوږدوالي کرښي تيرېدل وه ،ددغه تور سند په لاسليک سره انگریزانو وکولاي شول د پښتونوداغښتلي او باتور قوم پر دوو برخووېشې، په افغانستان کي ديو غښتلي حکو مت دجوړېدو مخه نيسې او له بلي خوا ددې هيواد له بدنې څخه ديوه لويه ټوټه دپراخو ورشوگانو او دنگو غرولمنې جلاکړې ، په تاريخ کي دا منحوس سند د ديورنډ دکرښي دسند په نامه شهرت لري.

دا هغه لعنتي لوزنامه وه چي دلوي احمدشاه باباپلاس جوړ سوۍ افغانستان يې داسي ټوټه کړچي دکرښي ها خوا پراته پښتانه او بلوڅ غښتلي قومونه مجبور سول نږدې 54 کاله دانگریزانو ظلمونه او له 1947 زکال څخه بيا تر نن ورځې پوري دپنجابي سړي خورو او وحشي جنرالانو دظلم او ستم پېټۍ پر اوږو يوسي ، او دخپل مورني ټاټوبي نه جلا ژوندوکړي.

زيات تاريخ پوهان او څيړونکي پدي باور دی چي دديورنډ دکرښي لاسليک په هغه وخت کي کله چي عبدالرحمن خان دافغانستان دسياسي او نظامي ناخوالو شرايطو سره لاس په گريوان و پر هغه په زور ومنل سوه . مگر حقيقت دادۍ کله چي پرنگيانو په مخامخ جگړه کي ماته وخوړل او له افغانستان څخه وتلو ته مجبور سوه ، له دې ډارنه چي افغانان به په برتانوي هند کي دپرنگيانو پر خلاف ملي تحريک وهڅوي او يابه تزاري روسيه وکولاي سي دافغانانو په مرسته دافغانستان له لاري هند ته درسيدو پلان عملي کړي ، انگليسانو پرېکړه وکړه چي عبدالرحمن خان له نظامي او سياسي پلوه تر تهديد لاندي ونيسې، تر څو هغه مجبور سي اودداسي يوه تړون لاسليک ته غاړه کښيږدي چي په هند کې دافغانستان دلاس وهڅو او دتزاري روسي دنفوذ دپراخوالي امکانات لږ کړ. انگریزانو دمخه تر هغه

چې دډیورنډ د لوزماني په باب د افغاني مقاماتو سره خبرې وکړې دوي د افغانستان په سرحداتو کې وضعه په خپله گټه مغشوشه کړه ،، دوي په سرحدي سیمو کې د قومونو تر منځ خونړۍ جگړې پېښې کړې او قومونه یې یو د بل په مقابل کې دوړول . زما په عقیده په هغه وخت کې د ډیورنډ کرښې دا رول ولوباوه او د افغانستان د سیاسي اغېزې سیمه دومره کوچنۍ سو ه چې خپله عبدالرحمن خان هم د دغې نقشي په لیدلو حیران پاته سو ، اوله بلي خوا د کرښې بل طرف ته پراته قومونه چې د دې سند د لاس لیک سره یې سخت مخالفت ښکاره هم له عبدالرحمان خان څخه خوابدي سول ، داډول حالت او مناسبات دانگلیسانو په گټه واوهم په قبایلي سیمو کې د دوي د سیاسي نفوذ د پراختیا اصلي لامل وگرځید.

تاریخ پوه پوهاند عبدالحی حبیبی دغې لوظنامې ته تحدید نامه وایي او هغه عبدالرحمن خان ملامتوي ، حبیبی صاحب وایي عبدالرحمن خان بيله دېنه چې دولس او قومي مشرانو سره جرگه سي او دهغو ي نظر وغواړي پر خپل سر یې دا سند لاسلیک کړ هغه لیکي : ((دیگر از کارهای سیاسی که امیر بدون خواهش یا تصدیق جرگه مردم افغانستان انجام داد، و در تاریخ افغانستان مسولیت بزرگ را بدهمت شخص وي مي اندازد امضای یحیدد نامه دیورنډ است که با دولت هند برطانوي سرحدات شرقي وجنوبي افغانستان را تحدید کرد، لوي استاد وروسته لیکي : وزیر خارجه هند هانري تیمور دیورنډ بریاست کمیسیون تعیین حدود سرحدي به کابل امد، واعضای این کمیسیون کلنل الیس وکپتان مانریس اسمت ، مستر کلارک ومستر واندل وچند نفر هندیان دیگر بود. مذاکرات سیاسی در کابل با خود امیر آغاز شد، و در نتیجه تحدید نامه منحوس دیورنډ امضا گردید ... که به موجب آن خط سرحدي دیورنډ از حدود بلوچستان تا چترال وواخان تعیین گردید، و خاک های چمن ، پشین ، چغی ، وزیرستان وبلندخیل وکورموپاراچنار وافرید یو باخوړوسوات وبنیرودیر وچیلان سوچترال که از بقایای خاکهای افغاني بود ، از افغانستان جداوېه هند شامل شد)) . اریخ مختصر افغانستان 300او 301مخونه . ۱

زموږ دهیواد یوېل تاریخ پوه او څیړونکی ښاغلی غوث خیبري پخپل ((پښتانه دکلتوري ښکیلاک په زنځیرونو کې)) دا مسله داسي څېړي : دامیر عبدالرحمن لخوا د ډیورنډ کرښې د تړون یاسند د لاسلیک له امله د ټولو نه غټ زیان یوازي پښتون قوم ته ورسید...)) ۲ . د دې کرغیړني کرښې پایله د پښتون واحد قوم توکړې کېدل او دستر احمد شاه بابا په لاس د نوي جوړ سوي افغانستان د تاریخي خاورې تجزیه وه.

اوس راځو دې حقیقت ته ، دا کرښه لکه مخ کښي چې ورته اشاره وسوه یوازي یو کس لخوا چې هغه د افغانستان امیر و بيله دینه چې د افغان ولس او یا د دوي له استازو سره سلا او مشوره وسي لاس لیک سو ه ، د دې کرښې د لاس لیک کولو سره د بل هیڅ افغان اراده نه وه او نه هم د لاس لیک کیدو تر وخته حتا د دربار جگپوړي پدي خبر وه چې داسي یوه منحوسه لوزنامه به لاسلیک کېږي . همدا تاریخي دلیل دې چې د دې کرښې منل د افغانستان لپاره د قبول وړنه دی . که پخپله دامیرد خاطراتو پاني راواړوو د هغوله لوستونو نه دې پایلي ته رسیږو، چې دانگریزانو تحدید او یا د سرحدي ځیني قومونو څخه دامیر خوابدې د دې لامل وگرځیدل تر څو دا توره کرښه لاسلیک سي ؛ چې په هر

حال ډیر ژر دامیر سدبیا سرته و رغلی . دبیلگی په توگه کله چي امیر دکرښي نقشه له بر تانوي هند څخه وغوښتل او نقشه یې ولیدل ،هغه هک پک پاته سو .هغه ددغي نقشي دلیدو په هکله دخپلو خاطراتو د دوهم ټوک په 157 - 158 مخونو کښي داسي لیکي (وزیر ،نوی چمن او هلته داورگاډي ستیشن ،دمومندو ټوله علاقه اسمار ،چترال او په منځ کښي یې ټولي مځکي دبرتانوي هند په لوري په نښه سوي دي) . ٣ . پوهاند کاکړ او نوروڅېړونکو پدي اړوند پخپلواثارو کي څوځله دا په گوته کړېده چي امیر ددغه سندتر لاسلیک وروسته هیڅکله هم دا نه ده منلې چې دا قومونه به له افغانستان څخه په دايمي ډول بیل سي . یوه ټکی غواړم په گوته کړم دزبرځواکونو دسیاسي موخودپلي کولو دمیتودونوپه نظر کې نیولو سره دامسله هم دانسان په فکر کښي راگرځې ددې لپاره چې امیر عبدالرحمن خان او داوسني ډیورنډ کرښي ها خوا پرتو قومونو تر منځ اړیکې خړ پر شي تر څو امیر پر هغوي دخپل نفوذدساتلو په موخې فشار راوړې ،مگر خلک یاغې وې دغه حالت راپیدا کول هم په لوي گمان سره دانگریزانولخوا دخپلو پلانو دپلي کولو لپاره راپیدا شو . انگریزانو دځینو ملکاتو او روحاني ملایانو په وسیله خلک دامیر پر خلاف راپارول تر څو دامیر له امرونوڅخه سرغړونې وکړې ؛دغه سرغړونې امیر یوله هغو لاملو څخه بولي چې گواکي ده غوښتل دڅه مودې لپاره ځان دهغوي له شره خلاص کړې . متاسفانه امیر پدغه ټکي نه پوهیده اونه یې هم داهل خبرهو سره مشوره کول.

که څه هم امیر عبدالرحمن خان له انگریزانوڅخه نارازه و، ولي متاسفانه دخپل اقتدار دساتلو په خاطر یې دا جرات نسو کولاي دانگلیسانو په مقابل کي په ځغرده دوریږي او دخپل هیواد دملي گټو څخه په ټینگه دفاع وکړي، دمثال په توگه هغه دخپلو خاطراتو ددوهم ټوک په 159مخ کښي لیکي : ((انگریزان وایي چي موږ دافغانستان په لور نورو مځکو ته ضرورت نلرو،موږ یوازي غواړو چي افغانستان یو پیاوړی شاهي مملکت وي . خو بلي خوا دبلوچستان دخواجه په غونډیو کي دتونل ایستل غواړي ، چي دهغه لاري داورگاډي پټلۍ زموږ ملک ته را ورسوي ،لکه چي زما په کولمو کي چاره وهی)) ٤ . مگر امیر دغه چاره وحلو په هکله انگریزانوته په خپله هیڅ ندي څرگند کړي . داسي ښکاري چې امیر دانگلیسي امپراتورۍ اوپه افغانستان کښي دهغوي دنفوذ دپرتاختیااو لاسوهنوپه هکله کومه ثابته پالیسي او معین دریز نه درلودهدا دلیل وچې دامیر لخوا کله کله په پټه د توریو ،وزیرو،اږیدواو مومندو خلک هڅول کېده چي دپرتگیانو پر خلاف حملي وکړي او دهغوي پوستي له منځه یوسي ،مگر کله چې دنگریزانو وکولاي شول همد قوم دده په مقابل کې یاغې کړې بیله تحلیل اودحوصلې نه کار اخیستلو څخه یې دهغو نه داسي خاوبده شول چې ددې خاوبدۍ جبران تر اوسه هم نشي کیداي . انگریزان هم دډیورنډ لاین دکرښي دلاسیک کولو یو له ستر لاملوڅخه دځان په وړاندې ددغو قومونو او ولسونو سرکښي او مخالفتونه بولي کوم چي امیر هغوي ته په دغه سیمه کي راپیدا کړي وه،مگر دوي پدغه څرگندونه کې رښتیانه وایي دوي غوښتل ددغه سند په لاسلیک سره په برتانوي هند کې دروساونو دمداخلو مخه ونیسي اوله بلي خوا پښتنا جلا کړې .ددغي کرښي په لاس لیک سره دامیر او پښتنو تر منځ اختلاف نور هم غښتلی کړې ،لوي افغانستان په یوه وړوکي هیواد بدل کړې.

حقيقت خو دادی. چي دديورند دکرښي په ټاکلو سره دبرتانیا اساسي او سياسي موخه داوه چي دختيځ او سهيلي افغانستان په قبایلي سیمو کي دافغانستان ددولتي اغېزې دشته والي مخنيوی وکړي . ددغي اغېزې دمخنيوي هدف دا نه وچي دورځنيو عادي تبادلې، راشه درشي، سوداگری، ټولنيزو ديني او مذهبي مراسيمو په سرته رسولو کي خنډ وگرځي . خو انگریزانو دا غوښتل چي قبایل دخپل مورني هیواد څخه جلا کړي او پدي توگه دبرتانوي حکومت پر ضد دمقاومت او وسلوالو حملو ځواک کمزوری کړي.

ځکه انگلیسانو پر امیر دخپل سياسي او نظامي فشار دراوړلو تیره څوکه دغه ټکي ته راوگرځول چي دافغانستان څخه دا قبایلي سیمي چي دپرنګیانو په مقابل کي تل بغاوت کوي له خپل مورني هیواد نه غچي کړي، متاسفانه دعبدالرحمن خان دضعیف سیاست له مخې ددي کار جوگه هم شول . زموږ ټول تاریخ پوهان او څېړونکي په یوه نظر دا څرگنده وي چي امیر عبدالرحمن پر خپل سر دانگریزانو سر ه دا کرښه لاسلیک کړه . ځکه هیڅ داسي یو سند نسته چي هغه دي ددې ښکارندوي وې چي دديورند دکرښي دسند په لاس لیک کښي دي دافغان ولس او یا ددوي دنماینده گانو نظر غوښتل سوی وې.

پدې هکله زموږ مشهور تاریخ لیکونکی غبار صاحب لیکي : دیورند با شش نفر افسر به کابل رسید مدت اقامت این هیئت در کابل متجاوز از 40 روز طول کشید و مذاکرات غیر دوستانه به سردي وکندي پیش رفت در حالیکه سپاه انگلیس مقابل سرحد افغانستان در حالت تیاری بود . پشنهاد انگلیس اینطور خلاصه میشد : یا بر عهد نامه مرتبه انگلیسي ونقشه مدونه انگلیس امضا گذاشته شود ، ویا مناسبات دولتين منقطع وبه عبارت اصلي جنگ طرفین مشتمل خواهد شد ، شق سوم وجود نداشت، اینجا بود که امیر عبدالرحمن خان در معرض امتحان سختي واقع گردید و در نتیجه نشان داد که او طوریکه مردم افغانستان انتظار داشتند شخصیت آهنین واز خود گذري نیست. امیر در در طی مذاکراتي که با دیورند نمود، ودر افغانستان منتشر نگردید، بلغزید ویکبار دیگر در تاریخ مسؤلیت بزرگی بر دوش گرفت او طبق معمول بدون رای گیری از مردم افغانستان ویا نماینده گان انها حتي بدون مشوره بامامورین ودربار خود بر این معاهده امضا گذاشت . افغانستان در مسیر تاریخ 688 مخ ، ۵

که څه هم امیر پسله هغه چي معاهده یي لاسلیک کړې وه یوه مشوره تي جرگه چې فرمایشي بڼه یي در لوده راوغوښتل ، ولي دا هغه وخت و چي کار تر کار تیر سوی و . امیر پدغه جرگه کي وینا وکړه دهیواد دشمالی، غربی، له چین سره شرقی پولي او انگلیسانو سره دهیواد دسهيلي او شرقی پولو ټاکلو په هکله یي تشریفاتي معلومات ورکړل ، هغه وویل ددي لپاره چي په دوستۍ کي ژوند وکړو لازمه وگڼل سول چي دولتي حدود وټاکو، دا کارمو زما په کور کښي وکړ . که څه هم په همدغه فرمایشي جرگه کي دغبار صاحب په وینا دغونډي دبرخه والو له نامه څخه یوه وینا چي له پخوا نه برابره سوې او لیکل سوې وه دغونډي دیوتن برخوال لخوا امیر ته ورکړه سوه، چي هغه وینا بیا پخپله امیر ولوستل، په دغه وینا کي دامیر دغه کار ته دافغان ولس په گټه دیوه حرکت نوم ورکړه سوی و اودمعاهدي دلاسلیک څخه ننگه سوي وه . همدلته باید په ډاگه سي چي ددې غونډي برخوال د هیچا لخوا دغي

غونډي ته نه وه ټاکل سوې، دلته هغو کسانو گډون درلود کوم چې له دربار سره په تړاو کې وه او تل ددربار لخوا تشریفاتې غونډوته رابلل کیدل؛ او له بلي خوا د اکرغېرنه لوزنامه لا پخوا لاسلیک سوې وه، که احیا نأ دکوم چا افغاني غیرت په ښور راغلی وای او مخالفت یې ښکاره کړي وای، ددوي مخالفت کوم رول او ارزښت نه درلود. دغونډي دگډون کونکو په هکله تاج التواریخ دلمړې او دوهم ټوک 421 او 422 مخونو ته مراجعه وشې، ٦

داسنادو په مطالعې سره داسې معلومیږي چې عبدالرحمن خان دډیورنډ لاین دکرښي هاخوا پرتو یو شمیر قومونو څخه خفه و او هغه یې یاغیان بلل، دهغه دا شان احساساتي او غیرمسولانه برخورد دډیورنډ دکرښي سره موافقي یو له عمده لاملو څخه گڼلای شو. سره له دې چې امیر دډیورنډ دکرښي سره دواړو خواو ته دپرتو قومونو مخالفت دسر په سترگو ولید مگر دغه مخالفت او مقاومت ته یې کوم ارزښت ور نکړ؛ ځکه چې هغه ته دخپلي واکمنۍ مسله تر هر څه زیات ارزښت لرونکې وه؛ دحیرانتیا ځای دا دی چې امیر پخپله دبرتانوني هند له وایسرانه غوښتنه کړې وه چې هغه عالي جناب دي په خپله خوښه په نقشه کې هغه ځایونه اوسیمي په ښه کړي چې ضرورت ورته لري. پدې اړه امیر پخپل ژوند لیک کښي داسې لیکي: ((از فرمان فرما خواهش نمودم نقشه به جهت من بفرستد، وخطوط سرحدی را بطوریکه خودشان میخواهند معین نمایند روی نقشه مذکور تخمینا مشخص کنند تا بدانم کدام نقاط یاغیستان را خیال دارند تحت نفوذ ودر حیطه اقتدار خود بیاورید.)) تاج التواریخ، امیر عبدالرحمن خان جلد اول و دوم 417 مخ، ٧ که دا تړون دچوکۍ دساتلو، دپار یا ځیني قومونو څخه دخوابدۍ او یا بل کوم دلیل پر اساس لاسلیک سوې دی. دا ((112)) کاله کیږي چې ددې سیاسي تیروتنې او خطا په وینو لړلۍ دروند پېټۍ ټول افغانان او دکرښي هاخوا پراته قومونه پر اوږو وږي. دا سل کاله تیر سوه خوا دناسور زخم جوړ نه سو.

دکرښي هاخوا پرتو قومونو ته دډیورنډ کرښه هیڅکله دزغم او منلو وړنه وه. مولوي محمد ظاهر شاه وزیر پخپل اثر کې لیکي: دډیورنډ دکرښي دنه منلو په خاطر دوزیرستان څخه یوه (570) کسيزه ډله دملا پیوند، مولانا همزالله خان او قاضي حاجي محمد په مشرۍ چې څو تنه ښځي هم پکښي شاملې وې دجرگې په ډول حتي دننواټي په توگه کابل ته ولاړه چې هلته دامیر سره دډیورنډ دکرښي په اړه خبرې وکړي، او نوموړۍ لدې لارې نه بیرته راوگرځوي اود پرنگیانو دظلمونو ناروا حال ورته بیا کړي، لیکن جرگه په نهیلۍ او ناکامۍ بیرته راوگرځیده او امیر ورسره دلیدني کتنې وخت ونه موند.

کله چې جرگه بیرته تش لاس راوگرځیده نو دوزیرو او مسیدو قومي مشرانو په جرگه کې پرېکړه وکړه چې دکرښي دماټولو او بي ارزښته گڼلو په مقصد به پښتانه پر پرنگیانو باندي مرگوني گذارونه کوي، لومړۍ حمله یې پر واڼه باندي وکړه او په دي حمله کې یې 1763 تنه انگلیسان ووژل. دخپلواکۍ جگړې، مولوي ظاهر شاه وزیر 22-21-

20 مخونه ٨

عبدالرحمن خان په خپلو خاطراتو کې اعتراف کوي چې پښتانه د ډیورنډ د کرښې د لاس لیک پر خلاف مقاومت کوي، هغه لیکې: ((اگر چه لر دلنسدون در ماه جون 1894م وقتی که از هندوستان حرکت مینمود، نطقي نموده از قراریکه شنیده ام اظهار داشت که این قرارداد به جهت این داده شده است که طوایف سرحدی دیگر اسباب زحمت دولت هند برتانوی نشوند، ولیبر خلاف اظهارات او بر طبق اظهارات من جنگ چترالو جنگ باجوړو جنگ ملاکنډو جنگ وزیري و جنگ افرېدي تماماً بعد از تاریخ مذکور با همین طوایف سرحدی که در حوزه اقتدار دولت انگلیس آمده بودند حادث گردیده، چرا که آنها دیگر امیدی ندارند که تحت حکومت حکمران مسلمانی در آیند و نمی خواهند مطیع حکمرانی انگلیس ها بود باشد.

یو تر څو واقعیت چې لوستونکۍ یې د افغانستان د سرحدونو د ټاکلو، یا دروسانو او انگلیسانو سره د سیاسي چال چلند په هکله د عبدالرحمن خان خاطرات مطالعه کړي لیدل کېږي چې امیر د قوې او غښتلي عزم خاوند نه و، هغه افغاني شهامت اوملي غرور دخپل واک او په خپل قلمرو کېني که څه هم کوچنې وې دارامي دساتلو پلوی و، هغه دهغه ځایه بیزاره و چې له مرکز نه لیري پروت و او بیا هلته خلکو د مرکزي حکومت په مقابل کېني بغاوت کاوه، سره له دې چې دامیر په مقابل کېني په ټولو بغاوتو کېني د بهرنیو هیوادو لکه دروسي امپراتوري او انگریزانو لاس و. عبدالرحمن خان پخپلو خاطراتو کېني زما دخبري سپیناوي داسي کوي، هغه لیکې: ((... درباب ولایت داخان که جز مملکت من گردیده بود قراردادم که تحت محافظت دولت انگلیس باشد، چرا که ولایت مذکور از کابل بسیار دور واز مملکت من فرد افتاده بود واز این جهت خیلی مشکل بود که ولایت مذکور را به خوبی مستحکم نمایم)).

تاج التواریخ، امیر عبدالرحمن خان جلد اول و دوم 420 مخ ۹

انگریزانو د ا ولس هیڅ وخت پر ارامه ندي پرې ایښۍ تل یې په یوه او بله بهانه هلته پوځونه ځای پر ځای کړي د پښتنو او بلوڅو قومونو د قوت او غرور د ماتولو هڅه یې کړې ده. دهندي برتانیا د بهرنیو چارو مرستیال وزیر ((دینس بری)) په سیمه کېني د انگلیسي استعمارګرو د سیاست څخه د 1923 زکال د مارچ په پنځمه نیټه دیوي وینا په ترڅ کې دهند پر ثابته او نه بد لېدونکې څارنه باندي ټینګار وکړ او ویي ویل: ((هغه څه چې هند یې لري باید پخپله دهند په لاس کېني وي)). ده عقیده لرله چې دابه له خطر ډک کاروي که قبایل ((په خپلو ناوړه پخلنځیو کې آزاد پرېښودل سي او موږ ته نایابه ستونزي را پځي کړي)). شلمې پېړۍ تر نیمایي د افغانستان د بهرنیو اړیکو تاریخ لودویک اډامیک لیکنه، د ډاکټر نثار احمد ژباړه 172 مخ، ۱۰

دینس بری غوښتل چې د مسودو قوم په زور تر کنټرول لاندې راولي اودا خبر ه یې په جار کوله. د 1922 زکال په دسمبر او د 1923 زکال په جنوري کې هندي پوځونو پر مسودو خورا کلکي حملي وکړې، پر سرحد باندي داسي ستر هوایي عملیات هیڅکله هم نه وه سوي. ددغي هوایي حملي په پایله کې 20 نفره په شهادت ورسیدل، 30 تنه زخمی سول او تر دو زرو زیات حیوانات له منځه ولاړل. داچې د پرنګیانودا وحشانه حمله د قومونو د کلک غبرګون

سره مخامخ سول او پرنګيان دېته اړسوه چې دا حمله يوه تيروتنه او سهوه وبولي، دقومونو څخه بخښنه وغواړي او دوي ته اړول سوي تاوان ورکړي، پخپله دانګريزانو دوپړي او ډار ښه بيلګه ده.

دانګريزانو دا حمله 1923زکال دجنوري په (31 مه) دافغانستان دحکومت لخوا په رسمي بڼه په کلکه وغندل سوه او دا عمل يې 1921زکال دانګليس_افغان دټرون پر (11مه) ماده او هغه ليک باندي ښکاره تيري وباله کوم چې سرهنري، ددي ترون ديوي برخي په توګه ليکلي و.

دا ډول مخالفتونو دهند تر آزادي او پاکستان تر زېږېدو پوري په خپل ټول قوت او شدت دوام درلود. کله چې برتانوي هنډر دو برخو پاکستان او هندوستان ويشل کيده انگليسانو په عجيبو او غريبو مهارتو، بهانو وکولاي شول چې په افغانستان کي دهغه وخت دحاکم دولت له بي غوري نه دډيورنډ دکرښي ها خوا پرتو قومونو سرنويشت په نامعلومه حالت کې پاته سو. دډيورنډ دکرښي سهيلي او ختيځ پلو ته دپرتو دپښتنو او بلوڅو مشرانو قومونو د خپل سرنويشت دټاکلو په لار کښي په کلونو کلونو زندانونه او تبعيدونه ګاللي دي او دخپل قوم دآزادي بيرغ يې اوچت ساتلي دي.

کوم وخت چې دهند وایسرا((لاردمونت بټن)) دهند دوشلو پلان خپور کړدهغو سيمو په اړوند چې دانګليسانوتر مستقيمي ولکې لاندي وې څه نه وو ويل سوي. کله چې دافغانانو لخوا دغه مسله او دسرحد دخلکو غوښتنه پرنګيانو ته وړاندي سوه، دبرتانيا حکومت داسي وښودل چې ګواکي اوس ناوخته دي، ځکه دهند دوپښ مسله د برتانيا له پارلمان څخه تيره سوې ده، دغه موضوع به ريفر نډم ته وړاندي کړو. د1947زکال داګست په 15 ورځ دهند له ويش څخه وروسته ددو هيوادو جوړېدل، هند او پاکستان اعلان سول او دسرحدي خلکودسرنويشت دټاکلو لپاره دريفرنډم اعلان وسو.

دغه ريفرنډم 1947م کال دجولاي دمياشتي پيل او لس ورځې يې دوام درلود، دانګريزانو لخوا په ډيره ځاينانه توګه پلي سو يعني لومړی خو سرحدي خلکو ته دوه انتخابه وه پاکستان او که هند، له چاسره غواړي يو ځاي سي؟ بله لار نه وه پرېښودل سوي چې انتخاب يې کړي، پداسي حال کي چې بايدهرومرو دافغانستان نوم هم بايد هلته ذکر سوي واي، ځکه دا سيمي له افغانستان څخه هغه وخت جلاسوي وې چې دغو هيوادو وجود نه درلود، نو دکوم قانون، انصاف او منطقو له مخي پښتنو او بلوڅو ته وويل سوه چې دهند او پاکستان په منځ کي يو انتخاب کړي؛ بله دا چې ددغه ريفرنډم په ځاينانه مفهوم دسيمي سياسي گوندونو، دقومونو مشران لا له پخوا پوه شوي وه ځکه يې دريفرنډم سره پرېکړون اعلان کړه. انګريزانو دلته هم دمذهب څخه ناوړه استفاده وکړه اودپاکستان په پلوې دراړيو ورکولو صنوق وبغل ته يې دمسلمانانو مقدس کتاب قرانکريم کښېښود او همدا شان دولتي ټولودولتي مامورينو او دوسله والو قواو مربوط کسانودانګريزانوپه دستور هغه صندوق ته رايه واچول کوم چې وبغل ته يې دا

مقدس کتاب پروت و ،دريفرنډم پايلي چي هر ډول وې دافغانانو اودکرشي هاخوا ټولو پرتو قومونو دقبول وړ ونه گرځېدې او هغوي ددغو پايلوسره ورسر غوڅ مخالفت اعلان کړ .

دپښتنو ستر مشر خان عبدالغفار خان د1967زکال دسپتامبر په لومړۍ نيټه دپښتونستان دورځي په مناسبت په يوه وينا کي وويل : فيلډ مارشال ايوب خان ادعا لري چي دپاکستان له جوړېدو مخکي په شمالي صوبه سرحد کي ريفرنډوم وشو .زه دا په کلکه ردوم . لومړۍ ،دريفرنډم ناروالوبه دبرتانیا دحکو مت له لوري په هغو مسئلو باندي پيل شو چي زموږ ددلچسپۍ وړ نه دي.

دوهم : هغه دمحدودو رايو پر اساس و،يعني يوازي دصوبه سرحد په اداري ساحو پوري منحصر و،چې په سلو کې نه څلويښت دهغو سيمو اوسېدونکو په دغه په اصطلاح ريفرنډم کې برخه واخيسته دازاد سرحد اوبلنچستان په سيمو کې اصلاً په ريفرنډم څوک خبر شوې هم نه دې.

دريفرنډم پايلي داسي وې:

دصوبه سرحد ټولي رايي 572798

دپاکستان دالحاق په گټه 289244 رايي

دهند دالحاق په گټه 2874 رايي

دټولورايي ورکونکو شمير 292118

دنه گډون کوونکو شمير 280680

يعني دصوبه سرحد دخلکو له جملې نه هم په سلو کې يو پنځوس کسانو په ريفرنډم کي برخه اخيستي وه .مروپ فضل الرحمن ،په افغانستان کې دکمونيزم ظهور او تکامل 273 مخ . ۱۱

دريم : پر رايو ورکولو باندي څارني او لار ښوونې هيڅ وجود نه درلود.

څلرم : په راي ورکولو کي زياته لاس وهنه وشوه.

پنځم : په راي ورکولو کښي زياتو پښتنو برخه نه وه اخيستې.

افغانستان هم په خپل وار سره دانگريزانو لخوا اعلان سوې ټول پوښتنه يوه غولونکې کرڼه وبلل او هغه يي په کلکه وغندل. دريفرنډم په هکله يې دټولو افغانانو نيوکي او غبرگونونه د((لاردمونډپاټن)) تر غوږو وړ ورسولې ، مگر پرنگيانو دافغان ولس پر ټولو غوښتنو سترگي پټي کړې.

انگلیسانو په دغه سیمه کې دخپل سیاسي، نظامي واک او نفوذ دساتلو په منظور همیشه تلاش کاوه چې دافغاني پاچاهانو سره نیک روابط او ښې اړیکې ولري، پدې منظور یې دلاندي دریو میتودونو په پلي کولو سره دافغانستان په اړوند سیاست پر مخ بیوه:

اول : هرکال دمعینو مالي مرستو تر سره کول

دوهم : دافغانستان دبهرنی سیاست واک پلاس کې درلودل، یعنې که به افغانانو انگریزانو ته ماته هم ورکړه متاسفانه دوي تل توانېدلي دي چې په افغانستان کې داسې څوک د سیاسي واک پرگدی کښېنوي کوم چې دهغه دحاکمیت په وخت کې دافغانستان دبهرنیو اړیکو دټینګولو صلاحیت تر ډیره دبرتانویانو پلاس کې و.

دریم : افغانستان ته پر ټولو وارداتو، په ځانګړې توګه دهغو وسلو پر راوړلوکوم چې دبرتانوي هند له لاري افغانستان ته راوړل کېده ثابت کنترول . دا هغه دري اصله وه کوم چې پرنګیانو دافغانستان سره په اړیکو کې تل په نظر کې نیول.

دانگلیسانو داسیاست دامانالله خان تر واکدارۍ دوام در لود . خو دغه حالت دامان الله خان لپاره دزغم او منلو وړ نه و ځکه یې پرېکړه وکړه چې هیواد په کامله توګه دانگریزانو دسیاسي او نظامي استعمار له منګلوڅخه خلاص کړي.

اوس دغه ټکي ته یوه لنډه کتنه کوو چې دا سند دنړیوالو نورمونو پر اساس څومره داعتبار وړ یو سند دی:

الف : دا سند یوازي او یوازي دیوه شخص لخوا لاسلیک سوی دی، هغه څوک چې دا سند یې دخپل ولس دارادي خلاف امضا کړی و مړ سو . دنړیوالو قبول سو قوانینو پر اساس ددولت نوی واکدار داحق لري چې زاړه تړونونه بې اعتباره اعلان کړي، داسان مثالونه دبشر په تاریخ کې په لسهاو لیدل کیدای سي . څنګه دا قبوله سي چې دبرتانوي هندسره لاس لیک سوی سند دي هرو مرو تر کومه چې دپاکستاني چارواکو زړه غواړي اعتبار ولري؟

دهغه تر استعمارلاندې هیواد او س اثار هم نشته، منطقي به وې ؟ هغه دولتي جوړښت چې اوس دمخکې دکړې په حدودکې هیڅ وجود نلري، لوزنامي دې پر افغان ولس وتپل شي.

ددې ناندريزي کرښي دلاسلېک له ورځي څخه راپدې خوا دنړۍ دمختلفو پوهانو لخواگن شمير څېړني تر سره سويدي، دداسي څېړونکو غوڅ اکثریت په خپلو تحقيقاتي مقالو او ليکنو کښي ددې توري کرښي دنانونيت ثبوت واضح څرگندکړ يدي . دداسي څېړنو په ډله کي د هولديچ (1910 -- 1901) او بارتن (1939) څېړني ډيري مهمي او دژور غور او تحقيق وړ دي چي د ((لويي دوپري)) په کتاب، ((افغانستان)) کي يې بشپړه يادونه سوې ده.

((اولف کيرو)) چي دهغه کتاب، ((پتهان)) له دوه مخۍ، ريا او دروغو نه ډک دی، ولي په وروستۍ برخه کي يې هڅه کړې چي رښتيا ووايي، هغه ليکي ((... دا رښتياده چي پدې تړون کي کرښي ته دهندوستان پوله نه ده ويل سوي، مگر دامير دډومينيون کرښه ده چي دهغي شاته به هيڅ لورۍ دلاس وهني حق نه لري)).

فريزرتايتلر په خپل ((افغانستان)) نومي کتاب کي پدي هکله يادونه کوي چي ((دډيورنډ کرښه له ايتنو گرافي، ستراتيژي او جغرافيايي نظره بي منطقه کرښه ده . هغه داباسين داوبه خور اساسي کاسه پرې کوي، يوملت په دوو برخو ويشي او حتي قومونه سره بېلوي)).

دپېښور پوهنتون دمنځنۍ اسيا دڅېړنو مشر ډاکتر عظمت حيات خان د((ډيورنډ لاین)) په نامه کتاب کي ليکي چي : ((...دافغانانو ادعاوي پر دې فرضيه ولاړي دي چي پښتانه له دوي سره قومي، ژبني، ديني، دوديزي، تاريخي اوجغرافيايي رېښې لري . دهغوي بنسټيزه ادعا داده چي په افغانستان باندي دډيورنډ تړون په زوره تحميل سوي، او امير عبدالرحمن خان په داسي حال کي له انگریزانو سره پدې اړه خبري کولې چي له کورنيو او بهرنيو فشارونو سره مخامخ و. ځکه نو دا کرښه دهغه تړون پر بنا بي اتباره ده . ډاکتر حيات خان بل ځاي راوپري چي دويانا دکنوانسيون ((دوه پنځوسمه ماده)) تصريح کوي ((يو تړون که چيري دنړيوال قانون پر خلاف په زور او يا دزور په گواښ تر لاسه سوي وي، داتبار وړ نه دی، له نړيوال قانون سره سم په عمومي توگه اقتصادي او سياسي فشار د((زور)) دتوکي په مفهوم کي شامل دی. نو له دي کبله د افغاني او افغان پلوه سرچينو لخوا دډيورنډ تړون بې اعتبار بلل سويدي.

يو برازيلۍ سياست پوه پوهاند ايکولي (Accioly) پخپل يو ليکل سوي اثر دبين المللي قانون نومي کتاب کښي راوپري ((نوي ملکونه نوي شخصيتونه لري، پخواني تړونونه له هغو سره ندي لاسليک سوي . يو بل عالم انزيلاتي (Anzilotti) ليکي بين المللي تړونونه مشخص خصوصيتونه دي چي له يوه نه بل ته انتقال کيداي نسي . که چيري يو ملک دبل ملک لخوا ونيول سي پر لومړي ملک باندي تړونونه تحميل کيداي نسي . پوهاند فرانکويس (Francois) دهالنډ دهاک نړيوال قانون پوه وايي : هغه حقوق او وجايب چي دداسي تړون پر اساس منځته راغلي وي بل ميراثي ملک ته په وراثت نه رسېږي . کاوليري (Cavalieri) پدې عقیده دی چي داصولو له مخي که پخوانۍ دولت له منځه ولاړ سي دهغه وجايب او حقوق هم ورسره له منځه ځي . او کله چي يوه برخه له يو ملک نه بيله سي دا برخه بايد په آزاد ډول دخپلو تړونونو په باب خبري وکړي . عبدالرحمن پژواک د((خپل پښتونستان)) دکتاب 48 مخ . ۱۲

ځکه خو دسرحدی ایالت والی کمانډر خلیل الرحمن پر دغه تاریخي واقعیت باندې په اعتراف سره ژورنالستانواو دپژواک خبري اژانس سره په یوه مرکه کې وویل چې دډیورنډ دکرښې وخت څه موده وړاندې پوره سويدي، پاکستان بایدله افغانستان سره پدې اړه له سره لوظنامه وکړي. پدې هکله دپژواک خبري اژانس دروان 1384هجري شمسي کال دتلي په څلورمه نيټه دپاکستان دکورنيو چارو دپخواني وزير نصرالله بابر سره په مرکه کې پوښتنه وکړه. نصرالله بابر په ځواب کې داسې وايي: لومړۍ بايد درته ووايم چې دډیورنډ دکرښې لوظنامه موږ دخپل حکومت پر مهال په 1967زکال کې له سردارمحمد داودخان سره تازه کړې ده چې دهغه دلاسلېک سره موجوده ده، په دې لوظنامه کېښي ويل سوي ووچي((دډیورنډلاين مسله دي د اوس لپاره همداسي پاته وي څنگه چې اوس ده))، او پکې وخت نه ووتاکل سوی. دا ښاغلی جنرال په قهرپرې او خپلو خبرو ته ادامه ورکوي وايي: ((زموږ نااهله مشران په داسې بيانونو سره ددواړو هیوادونو او ولسو نو تر منځ تاو تريخوالی ډیره وي)). دخندا وړ خو داده چې بابر دغه اوسني حالت، دافغانستان او پاکستان روابطوته ولي دځان په گټه ددوستانه اړېکو نوم ورکوي، متل دی وايي ((شل يې مړه کړه دی يې لا بدې نه بولي))، دا اته پنځوس کاله دوي دخپلي دښمنۍ او تاریخي عقدو دسرتو رسولو په خاطر افغان ولس ته دسر په کاسه کې اوبه ورکړي او دکرښې هاخوا قومو سره يې چې څومره اړين بللې ناروا او تادا کړې ده. ولي متاسفانه په زیاته سپين سترگۍ جنرال بابر داټول دوستانه لورې يني بولي دغو مناسباتواو اړېکو ته چې هره ورځ سړي وژونکی او ډاراجوونکې رالېږي اویا له هغوي نه په یوه او بل نامه ملاتړ کوي دوستي وايي.

زما لپاره دا جواب که څه هم یو وزیر ویلی دزیات اهمیت وړ دی. لومړۍ ښاغلی بابر دپاکستان دیوه جگپوړي پخواني چارواکي په توگه چې په افغانستان کې دخپل بل سیال حمیدگل پشان دشرارت او فساد اچولو او زموږ په هیواد کې دکورنۍ جگړې داور دلمبو دپیل او تازه ساتلو یو له اصلي عامیلینو اوعلاقمندانوڅخه دی دا اعتراف کوي چې دا کرښه ده، نه دسرحدونو تعین. او دوهم داچې داجناب قانع دی چې ددغي لعنتي کرښې پر سر دلاسلېک سوي سند دااعتبار موده رښتیا هم دولس کاله پخوا تیره سوې ده. اودبله پلوه دټولو افغانانو پام دغه ټکې ته را اړه وم چې دښاغلی وايي موږ دډیورنډ دکرښې دسرنوشت په هکله له محمد داودخان سره خبرې کړي، یوسند دهغه په لاسلیک تروت دی چې دډیورنډ دکرښې دبرخه لیک په هکله لیکلې چې ((دډیورنډلاين مسله دي د اوس لپاره همداسي پاته وي څنگه چې اوس ده)) دلته یوه ټکي ته غواړم ددرنو هیواد والو پاملرنه راوگرځوم چې دډیورنډ کرښې لوظنامي ته دا دسلو کالو دااعتبار موده چاورکړه؟ او دکوم نړیوال حقوقي منل سوو قوانینو پر بنیاد دا خبره کیږي؟ پدغه سند کې دااعتبار نیټه نه ده ټاکل سوي، دا یوه خیالي افسانه ده. متاسفانه له هغه وخت نه راپدې خوازموږ دهیواد ټولو واکدارانو له یوه مخي (ټولو) کله نا کله دپښتونستان دسیاسي مسلي دحل خبره کړې ده ولي کله چې دبهرنیو زبرځواکونولخوا چې ددغي مسلي په دغه شان پاته کیدوکښي يې گټي نغښتي وې غاښ چېچنه احساس کړې ده ډیر زریه خاص سیاسي مهارت تر دغه مسلي تیر سوې دي، ځکه په مرموز تبلیغ دخلکو تر غوږ داورسېدلې وه چې دا سند گویاسل کال دااعتبار معیاد لري؛ په رښتیا سره هیڅ یوه پاچا او جمهور رئیس ددغي مسلي داساسي حل په منظور دنړیوالو پاملرنه نه ده راجلب کړې او نه يې ددغي مسلي دنړیوال کیدو لپاره

هاند او تلابن کړی دی . المانيان چې دخپل هیواد او المانيانو دویښ سره مخالف وه دواړو خواوو ولسونومبارزه کړي او دفدرالي المان حکومت چې دالمان پر زیاته خاوره یې حاکمیت درلود خپله ملي او دولتي دنده بلل په هر شکل چې کيږي باید دواړه المانه سره یو ځای شي چې داسي هم وشوه ،دویتنام ،یمن بیلگې باید دټولو په یاد وي .
 ب : د مرحوم داودخان سره دا سند چې ((دا خبره دي اوس پر خپل ځای پاته وي))،زموږ دهیواد په مطبوعاتو کي هیڅ کله نه ده راڅرگنده سوې ، زه پدې باور یم چې دابه هم یوه معامله او په مرحوم داودخان تور لگول وي، په هر حال که رښتیا مرحوم داودخان داسي یوه لیکنه چې هغه دمعاهدي بڼه نلري لیکلې وي اودجنرال بابر په وینا یو لیک دي نو دا لیک ته معاهده نسو ویلای اونه هم دا کوم سند کیدای سي ځکه داودخان دي اوس خدای وبخښي هغه مړ سو دمړو خبري دمړو سره ولاړې . اوکه پاکستان داسند په هغه ډول چې موجود دی ټکي په ټکي په مطبوعاتو کي خپورکړې په هغه صورت کښي به دسند پر مخ خبري معلومداره او څرگندي پیل شي . او بل بابر خپله وایي چې مرحوم داود خان ولیکل چې ((دا خبره دي اوس پر خپل ځای پاته وي)) دا پدې معنا نده چې بیا سل کاله ددې تاریخي لانجې په هکله څوک څه نسي ویلای.

دبابر خبري هغه تاریخي او ژوندۍ سند دی چې اوس باید ددغه لعنتي کرښي سرنوشت دتل لپاره دنړیوالو په مرسته او دهغوي د سیاسي مداخلو، دملگرو ملتودسازمان او امنیت شورا دلاري لکه څنگه چې نوري نړیوالي دا شان خپل منځي لانجې حل کړيدي دحل لاره ولټول سي . دامسله اوس اوس دافغانستان او نړۍ پدغو شرایطو کښي دزور او جگړې له لاري نشي حل کیدای ،دحل یوازنی لار یې دنړیوالو سازمانو په مرسته دسیاسي حل لاري چاري لټول دي . د طالبانو د واکمنۍ پر مهال هم د پاکستان د کورنیو چارو وزیر معین الدین حیدر افغانستان ته له دوو اجنډاوو سره لاړ چې یوه یې د افغانستان او پاکستان ترمنځ یو بل ته د مطلوبه جنایتکارانو د سپارلو تړون او بله اجنډا د ډیورنډ کرښې په اړه د تړون لاسلیکول و خو طالبانو لومړۍ خبره ورسره ومنله او ډیورنډ لاین په اړه یې له تړون کولو انکار وکړ . BBC 2006.04.06 ، ۱۳

که تاریخي حقیقتونو ته وکتل شي نو ډیورنډ کرښه د دواړو هېوادو ترمنځ اساسي لانجه ده چې ورڅخه د پاکستان او افغانستان اوسني حکومتونه هم سترگې نه پټوي خو د دغې لانجې چینل یې د نورو موضوعاتو په لور بدل کړی دی . پاکستان هر وخت له کوچني امکان څخه هم استفاده کړې چې تر امیر عبدالرحمن خان وروسته دپاکستان له حکومت سره دډیورنډ دکرښې په هکله کوم تړون امضاً کړې ،له نیکه مرغه دوي ونشوه کولای داسي سند تر لاسه کړې . د ځینو رپوټونو ترمنځه پاکستان ان د ډاکټر نجیب الله سره د ډیورنډ کرښې په اړه د معاملې هڅه وکړه خو بریالی نه شو . BBC 2006.04.06 ، ۱۴ غواړم لومړۍ دافغانستان ولسمشر ، دولتي چارواکواو په ځانگړې توگه دبهرنیو چارو له وزیرنه دافغانانو دا پوښتنه یو ځل بیا تکرار کړم ،چې که چیرې مرحوم داودخان داسي یو لیک پاکستاني چارواکو ته لیږلۍ وي ددغه لیک دڅرنگوالي په هکله باید دبهرنیو چارو دوزارت لخوا ژر تر ژره د افغانانوو نړېوالودخبر تیا او پوهاوي لپاره مفصل معلومات خپور سي . دوهم : دپاکستان دکورنیو چارو دپخواني وزیر او

د سرحدی صوبې د چارواکي دخبرو په هکله چې هوايي او ساده نه وې ، ولي تر اوسه دولتي چارواکي چوپه خوله پاته دي ؟؟؟ دولت اخلاقي او رسمي مکلفيت درلود دداسي ملي او دو هیوادو تر منځ لانجمني مسلي په هکله چې تر یوې پیرۍ زیات وخت یې افغان وسل او تر کرښې هاخوا پښتانه او بلوڅ قومونه رېږولي دي باید رسمي غبرگون یې ډیر ژر اعلان کړی واي . هر ډول چوپه خوله پاته کیدل دمسلي دخل سره نه داچې مرسته نسي کولاي ، بلکه دامسله نوره هم لانجمنه او دکر کچې ولور ته کشوې . د دواړو هیوادونو ترمنځ د اړیکو یا جگړې لوی لامل د ډیورنډ کرښه ده چې د افغانستان اوسنی حکومت یې په اړه په ډانگ پیلې خبره نه کوي او پاکستان بیا د داسې هڅې کوي چې دغه کشاله په رسمي توگه راپورته نه شي دواړه هیوادونه په دې اړه خپلې اندېښنې په زړه کې ساتي خو د یوبل د تنگولو لپاره نور موضوعات لکه پر پوله باندې د مشکوکو جنگیالیو اوږېدل راوړېدل راپورته کوي او دا هغه څه دي چې د دواړو هیوادو ترمنځ یې په اړیکو کې لویه ستونځه رامنځ ته کړې ده.

ت : امیر عبدالرحمن خان په خپله هم دخپلي تیر وتني په پوهېدو سره په وار وار پدې خبره ټینگار کړی دی چې دا لیکه نړیواله پوله نه ده، بلکه ددواړو دولتونو (افغانستان او برتانوي هند) داغېزې دسیمې دټاکلو لپاره کښل سوې ده.

ډاکتر حسن کاکړ زموږ پیاوړي تاریخ پوه په مستندو شواهدو سره دا حقیقت څرگند کړی دی چې حتی پخپله ډیورنډ هم له هندوستان سره دافغاني سیمو دتړلوخیال نه لاره بلکې غوښتل یې چې هغه یې داغېزې سیمه وي.

برتانوي معاصر تاریخ پوه ((پرسي سيکس)) دخپل کتاب په 219 مخ کې چې په 1926 زکال کې یې لیکلی دی وايي : انگریزي دیپلومات ډیورنډ داسي وړاندیز نه وکړی چې گوندي د هندوستان اداري پوله وړاندې وغځوي ، بلکې داکار یې تنها دسیاسي کنترول موندلولپاره کړی و.

ث : د ډیورنډ کرښه دپولي تړون نه و او نه هم دی ، په ټولو اسنادو کې دکرښې په نامه نومول سوې ده.

ج : د برتانوي هند په ړنگېدو سره نوروپه دنیا کې د برتانوي هند په نامه کومه د حقوقي صلاحیت لرونکې اداره او یا هیوادپاته نشو، او نه هم دهند او پاکستان د ویش او جوړېدو په سند کېښي د برتانویانو لخوا لیکل سوي دي چې له افغانستان څخه د ډیورنډ دمنحوسي کرښې په وسیله جلا سوې سیمې به له انګلیسي پلار او هندي مور نه زېږېدلي پاکستان پوري اړه و لري؛ او د برتانوي هند د ټول نړېوالو تړونونو وارث پاکستان دی . دغه تړون دهیڅ نړېوال قانون له مخې پاکستان ته په میراث نسي رسیدای ؛ که پاکستانی مارشالان، میجران، جنرالان او دیو شمیر افغان دښمنه گوندونو رهبران زیات نه خفه کیږي ، دا تر لمر روښانه او څرگند حقیقت دي ومنې چې دا بي پلاره او بي موره وطن یعنی پاکستان دا دنړۍ دزیر ځواکو نوکر هیواد پرنګي استعمارگر او زېښناگر قدرت دافغاني او هندي ولس سره دخپلي دښمنۍ د تر سره کولو او دخپلو هغو نوکرانو لپاره چې په سووکلونو ددوي پلار او نیکه دانگریزانو په چوپړ کې وه خوشحالی، په هند، افغانستان او سیمه کېښي دنوروملکونو پر خلاف دخپلو شومو او ځېښونکو موخودسره

رسولو په منظور د هندوستان او افغانستان له پاكي خاوري څخه د ټوټو په غچي كولو جوړ كړ . په همدې اساس دا خبر رښتيا ده چي پاکستان يو بې ريښې او بې تاريخه هيواد دى .

ح : داسي اسناد اوبيلگې نسته چي برتانوي منابعو دي د ډيورنډ كرنه د نړيواله معاهدي په توگه منلې وي

خ : تر امير عبدالرحمن خان راوړوسته د افغانستان په تاريخ كښي تر اوسه پوري هيڅ حكومت د ډيورنډ كرنه په رسميت نه ده پېرندلې ، داچې ددغي تاريخي لانجې او لايحله مسألې دحل لاري يي ولې ندي لټولي ، فكر كوم دوي هم د عبدالرحمن خان په څير ولي په اوسنيو شرايطو كښي دخپل قدرت د ټينگولو او كله ناكله د نړيوالو د پام اړوني لپاره يوې خوا او بلي خوا كوم څه ويلې دي . مگر دحل اساسي لاره يي نده لټولي .

د پخوانيو حكومتونو د اډول بي مسؤليتته كړنو څخه همد اوس د ډيورنډ د كرنې د عادلانه حل دښمنان د دروغجنو دلايلو او تهمتو په وړاندي كولو سره غواړي دپاکستان په گټه خپل تاريخي رسالت تر سره كړي ، كه نور هيڅ نه وي دغه ډله ښاغلي ليكوال نه غواړي پاکستان ته دتلو لار دځان پر مخ بنده كړي ، داسي وطنپرستانو تل هيواد نى او ولسي گټي په دروغجنو شواهدو او دلايلو تر ځانې گټو قربان كړيدي ، داډول ليكوال اوس ورځ په ورځ په بهر كې زياتيږي . فكر كوم يو ځل بيا په هيواد كې دپاکستان د غښتلې نفوذ ته سترگي په لار دي ، له وحمة هم داشان دپاکستان په گټه ليكني كوي . ځينې خولا په افغانستان كې د اوسنيو نا اراميو، ترواؤ ځانوژنو بي امنيتيو عمده لامل پاکستان گڼل گناه بولي .

څ : كله چي په 1947 ز كال د نړيوالي دوهمي جگړې په پايلو كي انگرېزان مجبور سول چي دهند په لويه قاره كي نور خپل سياسي او نظامي شتون ته دپاي ټكى كښېږدي ، دوه هيوادونه (هندوستان او پاکستان) چي اساس يي د مذهب اختلاف جوړاوه دنړۍ په نقشه كي نوي منځته راغلل .

اما د افغانستان څخه په زور دجلا سوو قومونو برخليک همدا شان نامعلومه پاته شو . داكار دافغان ولس لپاره دمنلو وړ نه و ، په همدې اساس د 1949 د جولاي دمياشتي په 26 نيټي جوړي سو لويي جرگې كښي چي په كابل كي جوړه سوه د برتانيا سره يې ټولي سرحدي موافقي بي اعتباره وبللې ، او پرېكړه يي وكړه چي هندوستان ته دخپلواكۍ له سپارلوسره سم د برتانيا او افغانستان تر منځ د 1921 ز كال تړون منسوخ دى . حكومت ته لارښوونه وسوه چي په نړيواله كچه ددې موضوع دخپرنې او سپيناوي په لټه كي سي چي ايا په قانوني بنيادونو دهندوستان دويش په پايله كي پاکستان د برتانيې حقوقي وارث گڼل كيداى سي او كه نه ؟ . له بدمرغه حكومت لكه دتل پشان ددغي لويي جرگي د پرېكړو په عملي كولو كي لټي وكړه ، دبهرنيو زبرځواكو پر هداياتو يي غوړ كښېښود او دپښتنواو بلوڅو د برخه ليك ټاكلومسله يې پر خپل ځاي پرېښودل ، يوازي د پښتونستان دورځې په جشن نيولو او په راډيو كښي د پښتونستان په نامه دځانگړې پروگرام په خپرولو يي د كرنې دواړو خواو پښتانه غولولې دي .

دټولو اسنادو له مطالعې څخه څرگندېږي چې انگریزانو نشو کولای او یایي نه غوښتل افغانستان ته د ډیورنډ د کرښې په هکله د قناعت وړ ځواب ورکړي نو به یې په یوه او بله بهانه موضوع ځنډول.

ددې ټکي په ډاگیز کیدوسره چې د ډیورنډ د کرښې د مسلې د حل لپاره د افغانستان دولتي چارواکو زښت زیات تاریخي امکانات لکه د کرښې هاخوا پرتو قومونو په لاسها و ځله ښورښونه، د تزاری روسي، او بیا راوروسته د شوروي روسې او انگلستان تر منځ دا اختلافاتو مهال، لومړۍ او دوهمه نړیوالې جگړې، دهند د لویې وچې ویش، د بنگله دیش د آزادۍ وخت او داسې نور فرصتونه دخپل واک او اقتدار د ساتلو لپاره د لاسه ورکړې دي، غواړم څرگنده کړم چې نه د پاکستان حکومت او نه هم د افغانستان دولتي چارواکو د ډیورنډ د کرښې د مسلې نوم پر خوله اخیستی دی، دواړو هیوادو د پاکستان د جوړیدو څخه بیا تر نن ورځې په خپل منځ کښې رښتیاڼي دوستانه مناسبات ندې لرلې، تل اختلافات، یو د بل پر خلاف تبلیغات آن د عمومي سپر برۍ تر سرحدو ولې یوې خوا هم د ډیورنډ د کرښې په هکله چې د پاکستان او افغانستان د مناسباتو د بنسټ ډبره ده په ډانگ پېیلې خبره نده کړې.

د افغانستان او پاکستان تر منځ د څرگند اختلاف پیل د 1947 ز کال د سپتامبر میاشت ده بللای شو، یعنې پسله هغه چې انگریزانو دیوې ناروا صحنه سازۍ یعنې ریفرنډم جوړولو ننداره پای ته ورسول؛ او په مقابل کښې د ډیورنډ د کرښې جنوبیو او شرقی لور ته د پرتو قومونو د سرنوښت پر سر د ملگرو ملتو په سازمان کې د پاکستان د گډون سره د مخالفت اعلان و کړ، او د کرښې د ها خوا پرتو خلکو د سرنوښت مسله یې په دغه ونډه کې مطرح کړه. په تاسف د ملگرو ملتو د سازمان د گې غونډې د افغانستان و وړاندیز او طرحي ته د زیات ارزښت په سترگه ونه کتل او مسله همداسې لا ینحله پاته شوه.

د 1949 ز کال د جولای د میاشتي په 26 مه د افغانستان د ملي شورا دیوې تاریخي غونډې په ترڅ کې هغه ټولي معاهدې د ډیورنډ د کرښې په گډون د برتانوي استعمار په وخت کې چې په زور منل سوې وې لغوه اعلان سوې. د دغې پریکړې په ملاتړ د اړیدو خلکو په یوې لویه تاریخي غونډه کې چې د سرحد د قامونو او قبایلو ډیر مشرانو پکښې گډون درلود، دهند د وېشلو دا پلان چې د سرحد خلکو ته هیڅ حق نه و پکښې ورکړه سوې. په کلکه وغاڼده او غونډې دټولو نه غوښتنه وکړه چې د پښتونستان په جوړېدو کې سره یو او متحد سې.

د پښتنو ستر مشر پاچا خان چې د برتانوي استعمار پر خلاف یې اوږدې مبارزې کړې وې د سرحدي پښتنو د جنېش په سر کې ولاړو او د پاکستان له واکدارانو څخه یې د دخپل قام د حق مطالبه کول.

پاکستان له افغانستان سره خپلې اړیکې خرابې او پر افغانستان یې د بهرني تجارت د ترانزیتی مالونو دراوړلو بندیز ولگاوه او د پاکستان له لار افغاني سوداگرو پر مخ بلکل بنده سوه.

پدغه وخت کې د افغانستان او شوروي اتحاد تر منځ هم روابط چندان تاوده نه وه، شوروي نه غوښتل چې افغانستان دي له غربي نړۍ او امریکا سره ښه روابط ولري. شوروي په 1952 ز کال په افغانستان کښې د ملگرو ملتو د هغو

کارپوهانو پر فعالیت اعتراض وکړ کوم چي په شمال کښي يې دتيلو دپلټني کاردملگرو ملتو دتخنيکي مرستو نه په استفادي سره پر مخ بيوه . هغه وخت شوري حکومت په خپلو تبليغاتو کي په افغانستان کي داکليتونو دحقوقو موضوع راپورته کړه ،چي افغانستان دخپلو اقليتونو پر خلاف عمل کوي .د1950زکال دشوروي په دايرت المعارف کي ليکي : دافغانستان دولت يو بورژوا او ملت غوښتونکی دولت دی، پداسي حال کي چي دغير افغان قومونو لپاره چي په هغه هيواد کي اوسېږي دآزادی او خودمختاری حق نه ورکوي دهند افغانانو دنهضت پلوي کوي او غواړي چي دپاکستان يوه برخه بيله او پښتونستان جوړ کاندې .)) له غير افغان څخه ددوي هدف بيله پښتنو دانور وړه کې توکمونو دي ،شورويانو هم پر دغه روڼ حقيقت ستر گي پتولي چي داسيمه له افغانستان څخه جلاسي او په برتانوي هند پوري تړل سوې وه ، له بلي خوا شورويانو داکليتونو دحقوقو څخه ددفاع تر نامه لاندې دانه شوه زغملاي چي په بغل کي يې دافغانانو قوي اوپر مختللي دولت موجود وي، ځکه يې په افغانستان کي داشان تربگنيو او دافغانانو تر منځ اختلاف ته درنگېدو تر ورځي لمن وهله او اورو سي وارثان يې اوس په هيواد کي دخپلو لاس پوڅو په وسيله کله دفراليزم او کله دافغانستاني په نومونو زموږ وروڼه قومونه سره ويشي ، شورويانو هيره کړې وه په هغه نظام چي دعدالت ، مساوات ،او مترقي پر مخ تللي ټولني دجوړېدو شعارونه ورکول کېده په خپله امپراتوري کښي يې دازبکو ،تاجکو، ترکمنو ،قزاقانو، چيچين ،اينگوشو ،تاتارو او نورو لږکيو قومونو سره کوم سياست چلاوه دنړۍ په دغه سيمه کي تر دوي شاته پاته سيمي او قومونه اوس اصلا وجود نلري .

دا دافغانانو سرنوشت او تور بخت دی، په هغه وخت کي دامريکا سره هم اړېکې دومره تودې نه وې،امريکا دپاکستان جوړښت ته ترهر څه زياته خوش بينه وه . په 1949زکال کي دپاکستان حکومت امريکا ته وړاندیز وکړ چي دکمونيزم دسياسي اغېزو دمخنيوی په منظور امريکا کولاي سي دپاکستان په خاوره کښې پوځي اډه جوړه کړي . همدا لامل وچې په 1950زکال امريکا پاکستان ته اتومي رياکتور ورکړ ه پداسي حال کې چي هغه وخت دسيمي ډيرو هيوادوهغه نه درلوده،او همدا شان يې په 1953زکال دپاکستان سره دپوځي مرستو اعلان وکړ . په واقعيت کښي له همدغه تاريخ نه پاکستان دامريکا په نظامي لومو کي داسي بند او را ښکيل سو چې تر اوسه يې په پاکستان کښي د امريکاسياسي اونظامي بر لا سي خوندي ساتلې ده . همدا اوس هم دامريکا دملي شورا ځيني جگپوړي چارواکي په ډاگه وايي چي پاکستان په سيمه کي ددوي دهر اړخيزي اغېزې يوه مطمينه ، باثباته پایگاه او تکيه گاه ده .

دبيلگي په توگه کله چي په 1954زکال داکتوبر په مياشت کي مرحوم داودخان دصدارت پر مهال هغه خپل ورور سردار محمد نعيم خان امريکا ته دپوځي مرستو دتر لاسه کولو په منظور ولېږه دهمدغه کال په دسمبر کي دامريکا دبهرنيو چارو وزير ((دوليس)) دافغانستان دغوښتني په مقابل کي وليکل : وروسته له زياتو څيړنو داسي وپتېيل سوه چي پوځي مرستي به په افغانستان کي پرابلمونه را پيدا کړي .افغانستان بايد دوسلو دغوښتلو پر ځاي له پاکستان سره دپښتونستان دمسلې پر سر خپله ستونزه حل کړي .

دوي دا په ډاگه ويل چي افغانستان دوي ته كوم ستراتيژيک اهميت نلري اوکه بين المللي شرايط او اوضاع دا ايجاب کړي نو افغانستان به شوري تر خپل کنترول لاندي راولي . دامريکا سياست والو لا ډير پخوا زموږ دهيواد برخه ليک په شورويانو پوري تړلی و، او دستراتيژيکوگټود سيمو په ویش کښي يي افغانستان شورويانو ته سپارلی و. ځکه امريکايانو دافغانستان سره له ډير پخوا دخپلو گټو دساتلو په منظور دوه مخی سياست پر مخ بېوه او تلابښ يې کاوه چي خپلي پښې په سيمه کې دخپلو ستراتيژيکي گټو دساتلو په منظور په پاکستان کښي ټينگې کړي . کله چي په 1954ز کال دامريکا جمهور رئيس مرستيال ((نکسن)) افغانستان ته سفر وکړ او دافغانانو لخوا ډير استقبال سو، افغاني چارواکو دهغه سره دافغانانو ستونزي شريکې کړې ، که څه هم دوعده يې وکړه چي دافغانستان په اړوند به پخپل ديدکي نوې کتنه کوي ، مگر کله چي امريکا ته ورسيد نه يوازي دا چي دافغانانو ستونزي يي يادي نکړې بلکي افغانستان يې دامريکا دمرستو جوگه هم ونه باله . ۱۵

که ددغو اسنادو يادولو ته نوره هم ايشاره وکړو دليکني تر توان وزي . په لنډه توگه بايد عرض کړم چي په سلهاو داسي تاريخي اسناد او شواهد سته چي زموږ هيواد دتودو او سړو جگړو په وداران کي دنړيوالو زبرځواکونو دسياسي ، نظامي او اقتصادي گټو قرباني سوې دی . هيڅ يو هيواد هم که هر څومره يې دبشر دوستي ، عدالت ، انصاف او دانسان مقام ته ددرناي نارې سورې وهلي افغان ولس يي لکه دنړۍ نور کمزوري ولسونه تر خپلو گټوقربان کړي دي . يوډير ساده ولي پر ځاي متل دی وايي : ((وروره خپل جواړي ساته دشکانه په قسمو باور مه کوه)) ، وړانديز مي دادی چي افغانان بايد خپلي ملي گټي پخپله درک او له هغو نه پخپله دفاع وکړي ، دملي گټود لومړيتوب حق منل زموږ دهيواد دښيرازی يوله بنسټيزو لاملو څخه گڼلای شو.

امريکا ډير تلابسووکړه چي افغانستان په منطقه کي دنظامي پکټونو غړۍ کړي ، مگر افغان ولس تل په بيطرفۍ کي ژوند کړی او دنړۍ دهيوادوسره يې دهمدغه اصل په پيروۍ اړېکي ساتلي دي . دا هم يو دلامل و چي امريکاتل زياته تکيه پر پاکستان کړې او افغانستان يې تر پاکستان قربان کړيدی .

مگر تاريخي واقعيت خو بيا دادی چي دامريکا او پاکستان ددومره دوستانه اړېکو څخه پاکستان زياته گټه پورته کړې ده ، د انکار نه کونکو شواهدواو بيلگوڅخه دا جوته څرگنديږي هر هغه څه چي پاکستان دځان په گټه بولي په هغه کي دامريکا سره قانع دی ، ولي هغه څه چي پاکستاني جنرالانوته زيان رسوي دوي په يوه او بله پلمه دهغو دمنلو نه سر غړولی دی . دا دامريکا دسختواوتمندانه مالي ، تخنيکي او مادي مرستواو په افغانستان کي دجهاد په نامه دبل شوي اوربرکت و چي اوس پاکستان دنړي داټومي هيوادو په قطار کي ولاړ دی ، ځکه امريکا او دنړۍ يو شمير هيوادو دشوروي دنفوذ دمخنيوي په خاطر دافغان مجاهدينو په نامه په ميليارډونو ډالر او ډول ډول وسلي پاکستان ته راليږ لې . پاکستان افغانستان ته حکومتونه جوړول ، او دا دهمدغو مرستو برکت و چي پاکستان او افغانستان دالقاعده دنړيوال ترريستي سازمان په مرکز بدل سو، دا دی اوس دومره پيسې دالقاعده دسازمان او هغوي درهبرانو دله منځه وړلو په خاطر مصرفيږي چې ډير ژر به يې شمير ناشونی وي . دهمدغو مرستو برکت و

چي پاکستان دهغو په ميليارډو ډالرو د قرضو څخه ځان خلاص کړ کوم چې له بهر نه يې تر لاسه کړې وه . د همدغو مرستو پايله وه چې دا اته پنځوس کاله پاکستاني جرنيلانو د افغانستان په کورنيو چارو کې د برېښې او پټو لاس وهنو او مداخلونه لاس نه دی اخیستی ، زه به يې دلته بيلگي ددې لپاره راوړم تر څو ښکاره کړم چې پاکستان د امريکا او انگليستان په مرستو د ډيپورنډ د کرښې پر سر له افغان ولس سره په کومه کچه د ښمې پر مخ بيولې ده.

پدغه اته پنځوسو کالو کې د افغانستان او پاکستان روابطو ډيري لوړې ژورې ليدلې ، څو ځله د سفارتخانو او دپلوماتيکي مؤسسو د تړلو تر کچې پورې د اړيکو خراب تيار سپدلې ده. که ددغو ټولو اسنادو او شواهدو لوستونکۍ عادلانه او بې پرې قضاوت وکړي پدې به اعتراف وکړي چې افغانستان هيڅ کله ندي غوښتی په پاکستان کې د دولتي رژيمونو د ړنگولو تکل وکړي او يا دهغه هيواد په کورنيو چارو کې مداخله وکړي . که همدا لېهله يو لوستونکې ددغو جملو په ويلو سره سوال وکړي چې دا د پښتونستان د مسلې د حل غوښتنه مداخله نه ده ؟؟ غواړم دغه پوښتونکي ته ځواب ووايم نه ! دا مداخله نه ده دا د افغانستان د دولتونو ملي او انرېواله دنده وه او ده چې د ډيپورنډ د تش په نامه کرښې د هاخوا پرتو پښتنو او بلوڅو قومونو د سرنوشت د ټاکلو مسله چې د ډيپورنډ د لغتې کرښې پر اساس له خپلې مورنۍ خاورې نه جلا سويدي تل د پاکستان سره په اړيکو کې مطرح وې ، نرېوال بايد دغه ټکۍ ډير جدي په پام کې ولرې اودا هيره نکړي چې تر اوسه د پښتنو او بلوڅو د سرنوشت د ټاکلو مسله لاجمته اوله ينحله پاته ده ، چې د دواړو هيوادو تر منځ يې مناسبات تر تياره سيوري لاندې راوستي دي . تر لمر روښانه واقعيت دادی چې پاکستان هيڅ وخت په افغانستان کې دولس دخوښې حکومت نه دی زغملی ، دا اته پنځوس کاله يې د امريکا او خپلو نورو پلويانو په مرسته زيار ايستی چې په افغانستان کې داسي يو ځواک قدرت تر لاسه کړي کوم چې بيله کوم دليل او برهان څخه د پاکستان هرامر ورته د قبول وړ وي.

اخځليکونه

- ۱/ تاريخ مختصر افغانستان 300 او 301 مخونه.
- ۲/ غوث خيبري پښتانه د کلتوري ښکيلاک په زنځيرونو کې 154 مخ
- ۳/ عبدالرحمن تاج التواريخ لومړۍ او دوهم ټوک - 157 158 مخونه
- ۴/ همدا اثر 159 مخ
- ۵/ غبار افغانستان در مسير تاريخ 688 مخ
- ۶/ عبدالرحمن همدا اثر 421-422 مخ
- ۷/ د عبدالرحمن تاج التواريخ لومړۍ دوهم ټوک دوهم ټوک 417 مخ
- ۸/ دخپلواکۍ جگړې، مولوي ظاهر شاه وزير 22-21-20 مخونه
- 9/ د عبدالرحمن همدا اثر 420
- ۱۰/ د شلمې پېړۍ تر نيمايي د افغانستان د بهرنيو اړيکو تاريخ لودويک اډامېک ليکنه، د ډاکټر نثار احمد ژباړه 172 مخ
- ۱۱/ مروت، فضل الرحيم، په افغانستان کې د کمونيزم ظهور او تکامل 273 مخ
- ۱۲/ عبدالرحمن پژواک خپل پښتونستان 48 مخ
- ۱۳/ BBC 2006.04.06 /
- ۱۴/ همدا اثر
- ۱۵/ پولاد افغانستان او امريکا 148 مخ
- ۱۶/ همدا ډول ديوري کوزنتس له کتاب، جنگ و جاسوسي در کابل، دري ژباړه، 2003 م کال څخه هم استفاده شوېده.

دوهمه برخه

د پاکستان او افغانستان تر منځ د ډیورنډ د کرښې پر سر دا اختلاف پایلي.

تاریخ شاهد دی. دی هر وخت چې زموږ په هیواد کې هر مثبت اوښتون راغلی، او یا په نړیواله کچه د افغانستان نړیوال علائق غښتلي سوي پاکستان ته د زغم او منلو وړنه دي گرځېدلې. او سمدستي یې په مداخلو او لاس وهنو پیل کړی دی. غواړم د پاکستان څرگنده لاس وهنو ته د مرحوم داودخان تر کودتا وروسته لنډه کتنه وکړم.

کله چې په افغانستان کې د 1973 ز کال د جولای په 17 ورځ د چپي پوځي افسرانو په غوښتنه ونډه سردار محمد داودخان په داسې وخت کې چې محمد ظاهر شاه په ایتالیا کې و دولتي واک تر لاسه کړ، هغه د ګوند د مرکزي کمیټې د پرېکړې په اساس په افغانستان کې جمهوري نظام اعلان او خپله یې د جمهور ریس دنده پر غاړه واخیستل. خلکو ته د خطاب په وینا کې یې چې دراديو افغانستان له لاري خپره سوه د خپل دولت دراتلونکي کړنلاريزو کړنو اساسي ټکي افغان ولس ته اعلان کړې، هغه پخپله دغه بیانیه کې د پاکستان سره دروابطو په هکله داسې وویل: ((له پاکستان سره د اړیکو په ارتباط باید ووایو چې دا یوازنی هیواد دی چې د پښتونستان د مسئلې پر سر ورسره اختلاف لرو او تر اوسه یې په حل نه یو بريالي سوې. زموږ دایمي کوښښ به د پښتونستان د قضیې د حل لپاره دوام وکړي)). سره له دې چې داودخان د خپل انقلاب ملګري یوازي وطنپال وبلل، د کین لاسو موجودیت امریکا او غربي اروپا ته داندېښنې وړ و، بینالمللي عکس العملونه هم متفاوت و. پاکستان دهغه دښمنی او اختلاف پر اساس چې له مرحوم داودخان سره یې دهغه د صدارت له وخته لاره د امریکا او غربي نړۍ په اشاره سمدستي په دې بهانه چې ګویا دهغه سره کمونستان ملګري دي او دهغه حکومت یو شوروي پلوه رژیم دی. پټو او برېښو لاس وهنواو مداخلو ته ملا وتړل؛ غربي نړۍ او امریکاو نه غوښتل چې په سیمه کې دې د شوروي سیاسي اغېزې وده وکړي.

سره لدې چې د نړیوالو اړیکو په نورمونواو اصولوکوم چې داودخان ته یې دیو ولسمشر په صفت دا حق ورکاوه چې د کوم هیواد سره څه ډول اړیکې وساتي تر هر چا ښه پوهېدل. له بده مرغه د ملګرو ملتو د سازمان هغه پرېکړې چې یو هیواد په بل هیواد کې دهیڅ ډول مداخلې او لاس وهنې حق نلري د کاغذ پر مخ لیکل سوي بيله دېنه چې عملي بڼه غوره کړي دهغه سازمان د فټرونوپه الماریو کې پرتې دي. تر کومه ځایه چې د پرېکړو پلي کول لازمي بڼه نلري، سوپر پاور هیوادونه د خپلو سیاسي، اقتصادي او پوځي موخو دسره رسولو لپاره د کمزورو هیوادو په وړاندې هر کاره چې گټې یې وغواړي سرته رسولای سي. افغانستان دیو کمزوري هیواد په توګه د پاکستان دهغو بر بڼو مداخلو او لاس وهنو ښکارسو چې پایلي یې تراوسه لا ندې څرګندي.

د ذوالفقار علي بوتو په وخت کې د افغانستان او پاکستان اړیکو بل رنگ واخیست. د پاکستان چارواکو وخت غنیمت وباله او د داودخان پر خلاف یې تبلیغات غښتلي کړه، له کودتا څخه دوي ورځي وروسته د جولای په نولسمه نیټه د کراچي راډیو په یوه خبر کې راپورکي وویل سوه، چې په افغانستان کې د جولای په اولسمه دیوې نښتې په ترڅ کې

يو زيات شمير كسان وژل سوي دي ، دورستيو راپورونو له مخي په كابل كي مارشل لا اعلان سوېده ،دافغانستان پولې تړل سوي دي ، دكابل هوايي ډگر تړلۍ دى او دخلكو پر گرځېدو بنديز لگول سوي دى . اسلام آباد دافو هاتو په خپرولو پيل وكړ، چي داود خان كمونست دى او په افغانستان كي اسلام د خطر سره مخامخ دى . دلوپديځو مطبوعات او دپليزور رسنيو وسايل هم لدې ډنډورې سره يو ځاي شول او داودخان يې روسي پلوه باله . په لندن كي ،دلندن تايمزورځپاڼي وليكل چي دپښتونستان مسلي ته په اشاره سره ((...داودخان يو زور زخم بيا راسپخولى دى ...))، پدې پسي دفرانس پريس اژانس (AFP) راپور وركړ چي دافغانستان نوي رژيم ((...له افغانستان څخه دټولو پاكستانيانو دسمدلاسه ايستلواو وركړۍ دى ...)) ، پاكستاني چارواكو په ډير محافلو كي پدي هكله بحثونه كول چي په 1971ز كال كي هند وستان له پاكستانه څخه بنگله ديش غوڅ كړ ،اوس افغانستان غواړي چي دورسانو په مرسته پاكستان تجزيه كاندې . دا تبليغات پداسي حال كي شروع كول چي د داودخان دقدرت لومړۍ ورځي وې ددغو تبليغاتويوازي لامل يې د داودخان په لومړۍ بيانيه كي دپښتنو او بلوڅو دسرنويشت دټاكلو او دهغي دعادلانه حل يادونه وه.

دير وخت لانه و تير سوي چي ذوالفقار علي بوټو په افغانستان كي دجمهوري نظام دنسكورولو لپاره په يو لړ عملي گامونو پورته كولو لاس پوري كړ .دمجيد كلكاني په مشرۍ يوي ډلي د((ستم ملي)) په نامه له يوي بلي ډلي سره په گډه چي د ((سازمان انقلابي مردم افغانستان)) نوم وركړه سوي و دبوټو دحكومت لخوا ور سره اړېكې ونيول سوي او دهغوي د پوځي روزني لپاره يي دكرنبي ها خوا كمپونه پرانيستل . په اخوان المسلمين مشهوره يوه بله ډله چي په افغانستان كي يې فعاليت كاوه هم بوټو تر خپلي حمايي لاندي ونيول، دا ډله چي د((جوان مسلمان)) او ((اسلامي نهضت)) په نامه يادېده دكابل پوهنتون دشريعتاتو پوهنځۍ درئيس پوهاند غلام محمد نيازي په مشرۍ د په اصطلاح ((كمونستانو)) پر ضد په زوره ور پټ او څرگند فعاليت كي لاس لاره ، د((جوان مسلمان)) گوند په 1974ز كال كي دداودخان دحكومت پر خلاف يوه پاڅون كي برخه لرل . داودخان پر دغه حركت مرگوني گذار وكړ ، دپوهاند نيازي په گډون دوه سوه كسان ونيول شول ، برهان الدين رباني، احمدشاه مسعود، او گلبدين حكمتيار يو په بل پسي پاكستان ته وتښتېدل، او هلته دپاكستان دآي ايس آي ، او سي آي اې تر گډي لارښووني لاندي يې دنوروځوانانو په تر بيه لاس پوري كړ . ددي موضوع په هكله سيد قاسم رښتيا دخپل كتاب ،((خاطرات سياسي سيد قاسم رښتيا 1932-1992)) په 427مخ كي ليكي چي ((البته تفصيل واقعه را اكثر هموطنان اطلاع دارند كه در واقع به ابتكار ذوالفقار علي بوټو صدراعظم پاكستان توسط گروههاي اسلامي وابسته به جماعت اسلامي پاكستان حمله عليه رژيم متمايل به شوروي سردار محمد داود صورت گرفت .)) دبي بي سي خبريال جيورج اراني چي په 1986 او 1988 كي يې په پاكستان كي دنده لرل دافغانستان په اړه خپل كتاب په 132مخ كي ليكي چي ((بوټهو له 1973ز كال نه راپدي خوا تبعيدي افغانانو ته چي هدف يې همدا درباني، احمدشاه مسعود او گلبدين ډلي دي مالي او اكملاتي مرستي وركولي، هغوي ته اجازه وركړه سوه چي په پېښور كي خپلي قرار گاوي پرانيزي ، او گام په گام دپاكستان لخوا تمويل كيده)) . نصيرالله بابر يو ځاي وايي ((د افغانستان په يو شمير ولايتونو كي دبغاوت دشروع په ترڅ كي بوټهو داود

ته پيغام واستاوه ددي نغاوت گڼ شمير له هغه سره (په افغانستان) کي دملاتړ دنشتوالي له کبله ناکامسول)). د پاکستان دډلييزورسنیو لخوا دپنجشير دپيښي په اړه دکراچي راډيوپه يوه راپور کي وويل سوه چي دپنجشير په سيمه کي چريکان اوس غرونو ته وختلي ... داووسو په شاوخواکي قومي لښکر دجولاي په 22 نيټه پر دولتي پوستو پر دولتي دفترانو ير غل وکړ او زيات شمير دولتي پوليس يې وژلي دي، دتلفاتو دقيق شمير ندي. معلوم ويل کيږي چي دښپر سو تنو په شاوخوا کي به وي.

ددوي داغه ماته او د داود خان لخوا ددوي خپل ددي باعث وگرځيده چي رباني او گلبدین پر دو ډلو سره وويشل سي، رباني دجميعت اسلامي او گلبدین دحزب اسلامي په نامه گوندونه جوړ کړه او دپاکستان دآي ايس آي په لار ښودنه دافغانستان پر ضد په فعاليت بوخت سول. دغه تنظيمونه چي دشوروي تر تېري وروسته يې شمير په پاکستان کي اوو او په ايران کي نهو ته ورسيد له هغو اولنيو پوځي ښوونو له کمپونوڅخه دپاکستان حکومت له دوي نه دخلک دموکراتيک گوند دحاکميت پر خلاف، افغانستان ته دروسانو تر راتگ وروسته درسانو پر ضد، بيا پخپله درباني، گلبدین، سياف، خالص، مجددي، گيلاني پر ضد تر هغه وروسته دطالبانو او دادی اوس دکرزي دحکومت پر خلاف دهغو نه کاراخلي. هغه زور پلان زړې موخي، زور تياتر، ولي تنها د دغه تياتر لوبغاړي په وخت او زمان سره د پاکستان او امريکا د استخباراتي ادارو لخوا بدل سوي دي.

دمرحوم داود خان په مقابل کي داسلام څخه ددفاع په نامه حرکت موخه په افغانستان کي دپاکستان لپاره د جمهوري نظام او مثبت تغيرتو مخ نيوی و، له بلي خوا داودخان دپخوا نه له پاکستان سره دډيورند دکړني پر سر دښمني درلوده، داودخان دصدارت په وخت کي و چي دپاکستان پرضد دعمومي سپر بری اعلان وسو. دا خل بياد داودخان او پاکستاني چارواکو تر منځ دپښتنو او بلوڅو دسرنويشت پر سر تاوتریخوالی داسي لوړي کچي ته پورته سو، چي دامريکا مجبوره سوه دسعودي عربستان او ايران دپاچا هانواو نورو هيوادو په مرسته د افغانستان او پاکستان تر منځ دنورمالو روابطو درامنځته کيدو تلاښونه شرو ع کړه، داسي فکر کېده چي ددغو دو هيوادو دپاچاهانو او مشرانو دتلاښ په پايله کېښي به دپاکستان او افغانستان روابط ده مخامخ دښمنۍ له بهراني حالت څخه دسياست ډگر ته راووزي او دسياسي روابطو په لرلو سره به دښو اړيکو په رڼا کي دډيورند دکړني دبرخليک په هکله د يوي تاريخي پرېکړي پر سر سره موافقي ته ورسېږي. په 1976 زکال دجون په مياشت کي دپاکستان صدراعظم ذوالفقار علي بوټو هڅول سو کابل ته سفر وکړي، هغه دخپل سفر نه مخکيښي خان عبدالغفار خان چي د خان ولي خان اونشل عوامي پارټۍ نور غړو سره يې په 1975 زکال دفبروري په ((8)) نيټه دپېښورپه پوهنتون کي په يو بمي چاودنه کي دحيات محمد شيرپاو اودهغه ورسره اتلس ملگرو له منځه تللو نه وروسته زنداني کړی. وله زندان څخه خوشي کړ.

عبدالصمد غوث چي دمحمد داود خان او ذوالفقار علي بوټو په مذاکراتو کي حاضر و ليکي ((داود خان بوټو ته وويل چي ځيني هيوادونه دپاکستان او افغانستان په دوستۍ خوشحاله نه دي، که څه هم داودخان دکوم هيواد

نوم وانه خيست ولي هدف يي شوروي اتحاد و. داودخان دا هم وويل چي ځيني پاکستانيان په دې عقیده دي چي موږ دپاکستان وړانول غواړو، دا حقيقت نه لري ولي چي موږ په خپل څنگ کي يو قوي پاکستان غواړو. داودخان دا هم وويل چي دخان عبدالولي خان په شمول دصوبه سرحد ټول پښتانه نه غواړي چي ددوي سيمي دي دپاکستان څخه بيلي سي. دوي دپاکستان اساسي قانون ومانه اودپاکستان په انتخاباتو کښي يې برخه واخيسته او موږ ددوي دغه عمل تائيدوو. زما په عقیده دا دمرحوم داودخان خپل شخصي نظر و او ځانته يي څرنگه چي جمهور رئيس و د ((موږ)) خطاب کړی دی، ځکه داودخان هم کابل ته دبوټو تر راتگ دمخه دافغانانو له کومو استازو سره په دې هکله مشوره نه ده کړې، دا چي په رښتيا هم دغو پښتنو قانون منلی او په ټاکنو کښي يې برخه اخيستې او دا اوس هم برخه اخلي، دا يو تاريخي ضرورت دی. ځکه دوي مجبور دي چي دا کار وکړي؛ ولي ددغو ټولو کړنو سره ددغه سيمي دغوځ اکثريت ولس پرېکړه په دې هکله چي دوې غواړي دپاکستان سره پاته سي نشته، عمده او لانجمنه مسله هم داده چي دغه ولس ته په واقعي بڼه په يوه دموکراتيکه فضا کي بېله مستقيمي او غيرمستقيمي مداخلي او تاثير ښندنوواک ورکړه سي چي خپل برخليک په خپله وټاکي.

دپاکستان صدراعظم بوټو داود خان ته وويل ((زه په دې خوشحاله يم چي دافغانستان مشر په خپلو خبرو کي پر پاکستان باندي دارضي ادعا خبره ياده نه کړه)). درنو لوستونکو تاسو داکوچنۍ کرښه ښه دقيقه ولولۍ بوټو هم پدي پوهيږي چي ارضي ادعا خو سته، ولي دا چي دا ود خان ياده نه کړه نو دی ډير خوشحاله دی او هغه ته يې گويا کورودانۍ ووايه.

دبوټو دسفر په پاي کي ددواړو هيوادونو تر منځ يوه گډه اعلاميه لاس ليک سوه. په دغه اعلاميه کي داخلافونو حل دباندونگ دکنفرانس دگډژوند دپنځو اصولونو پر نښه غوښت سوی و. ځيني تاريخ پوهان پدې نظر دي چي دبوټوکابل ته پدغه سفر کي دافغانستان ته دپاکستان له کراچي بندر څخه دتجارت مالونو دترانزيت په توگه دمالونو دوړلو راوړلو پر سر خبري سوي دي او بوټو دنړېوالو هغو نورمونو په اساس په وچه پوري تړلي هيوادونو ته حق ورکوي د هغه همسايه هيواد بندرواواخوري له لاري چي بحر ته لار لري خپل ټول مالونه دترانزيت په شکل خپل هيواد ته راوړي پر مسله تر مذاکراتو وروسته موافقه ښودلي ده. که څه هم پدې هکله نږدې درو پنځوس کاله پخوا (1950زکال) داسي يوه موافقه دپاکستان او افغانستان تر منځ لاس ليک سوې ده، خو تر ننه پوري پاکستان دغه موافقي ته وفادراندي پاته سوی، کله دترانزيت مالو دوړلو راوړلو لپاره ليست جوړه وي او کله بيا دوه يا درې قلمه شيانو ته اجازه ورکوي ځيني وخت دټولو نړيوالو نورمونو خلاف دافغانستان دسوداگرو پر مخ بندر تړي، دځينو خبري رسانو په خبر دافغان سوداگرو هغه مالونه چي په 1980 او ياتر هگه وروسته دکراچي بندر ته رارسېدي يو زيات شمير يې تر اوسه هلته په کانتينرونو کي پراته دي دا چي دغو افغان سوداگرو ته زيان رسېږي پاکستاني جنرالان او صدراعظم يې پر وا نه لري. داودخان په 1976زکال داگست په شلمه دڅلورو ورځو لپاره پاکستان ته رسمي سفر وکړ. په هغو مذاکراتو کي چي دسيد وحيد عبدالله او عزيزاحمد تر منځ وسوې، عزيز احمد داسي

پشنهاد کړی وچي که پاکستان دپښتنو او بلوڅو مشران دبنديخاني څخه ازاد کړي، آیا دهغه په مقابل کي افغانستان دډیورنډ کرښه په رسمیت پېژني؟ او دپښتونستان تر موضوع تېرېږي؟ په پای کي داسي فیصله وسوه چي په اوسنۍ گډه اعلامیه کي دي دکابل داعلامیي تایید وسي. عبدالصمد غوث دافغانستان سقوط 146 مخ ددغو ودارو سفرونود پایلو څخه خلکو داسي ارزو لرل او فکر یي کاوه چي ددواړو هیوادو تر منځ به اړیکي ښه سي. خو د1977زکال دجون دمیاشتي پر پنځمه ورځ دجنرال ضیاالحق لخوا په پاکستان کي پوځي کودتاوسوه او ددواړو هیوادو تر منځ تماسو نه پرې سول. مگر امریکا تر حه مودې وروسته ضیاالحق وهڅاوه چي دشوروي دنفوذ دمخنیوي په خاطر افغانستان سره ښه روابط وساتي، په همدې اساس جنرال ضیا د1977زکال داکتوبر په میاشت کابل ته سفر وکړ او دسفر په وخت کښي یې داود خان ته پاکستان ته دسفر بلنه ورکړه. په دغه وخت کي چي جنرال ضیا دبلوڅو او پښتنو ټول بندیان ازاد کړي و د1978زکال دمارچ د میاشتي پر پنځمه نیټه داودخان پاکستان ته سفر وکړ. داود خان دپښتنواو بلوڅو دمشرانولکه، خان ولي خان، غوث بخش بیزنجو، عطاالله منگل، او خیر بخش مري سره دجنرال ضیاالحق په مخ کي لیدنه وکړه. د داودخان دسفر په وروستۍ ورځ دپاکستان خارجه وزیر آغاشاهي افغاني هیئت ته یو لیکلۍ متن دامضالپاره وړاندي کړ چي په هغه کي لیکل سوي و، ((افغانستان دډیورنډ کرښه په رسمیت پېژني، افغانستان دپښتونستان تر ادعا تېرېږي، دواړه هیوادونه به یوډبل پر ضد پروپاگانډ نه کوي، دواړه هیوادونه به یو ډبل سره اقتصادي مرستي کوي)). سید وحید عبدالله ددغو مطالبو په هکله آغاشاهین ته وویل چي افغانستان ددغه لیک نور مطالب مني ولي ددغه لیک لومړۍ دوه ټکي باید دافغانستان دلوي جرگي له خوا تصویب سي. په پای کي دمحمد داود او جنرال ضیاالحق داسي موافقه وسوه چي داعلامیو پر ځای باید دواړه هیوادونه یو پر بل باندي اعتماد وکړي.

دمارچ دمیاشتي په اتمه نېټه داودخان په یوه مطبوعاتي کنفرانس کي برخه واخیستل، ده دیوه خبریال ددي پوښتنې په جواب کي چي آیا د ده او جنرال ضیا تر منځ دډیورنډ دکرښي په هکله خبري سوي دي او که یه؟ داود خان په جواب کي وویل، ((ما او جنرال ضیا پر ذیعلاقه ټولوموضوعاتوباندي خبري کړي دي چي هر موضوع به په خپل وخت کي ددواړو هیوادو تر منځ حل سي)). عبدالصمد غوث هغه اثر 146 مخ

زمونږمنلۍ شاعرگل پاچا الفت وایي: ((ښه سړۍ چي دبدانوسره منل سي دده فکر دهغو فکر کي حل سي))

زه پدې عقیده یم چي دپاکستان دکورنیو چارو پخوانۍ وزیر جنرال بابر دپژواک دخبري اژانس سره په مرکه کښي دداودخان داخبر ه تکرار وکوم چي خبرلوڅ ته یي کړي ده ممکن هلته یي هم آغاشاهي ته دا خبره کړې وي. داودخان دخپل واک په لومړیو وختو کي دشوروي سره ښه روابط لرل مگر امریکا ته دا دمنلو وړ نه و، له هري خوا یي پر داودخان فشار راوړۍ چي دروسي سره خپلي اړیکي ضعیفي کړي، په دې خاطر یي دایران او سعودي پاچاهانو ته دنده سپارلي وه او همدا شان دمصر جمهور رئیس انور السادات پدي گمارل سوی و چي داودخان له شوروي سره دښو اړیکو نه واړه وي. هغه ددغه کار په سرته رسېدو بریالی سو دداودخان روابط دروسی سره ساړه شوه.

د جمهوریت په دوهم کال یې د شورې پلوه ټول هغه کینې اړخه کودتاچیان چې دی یې واک ته رسولی و له دولتي څوکیو گوښه کړه، او دهغو ځای د امریکا او غربي اروپا پلویانو ته ورکړه سو. دا هغه وخت دی چې افغانستان د نړۍ د مخالفو دو زبرځواکو د مبارزې او سیالۍ میدان وگرځېد.

په دې وخت کې د سارې جنگ سر وبادونو سره هرڅه له منځه وړل او نړۍ د دو زبرځواکو د سیاسي اغیزو او اقتصادي گټو د ترلاسه کولو په خاطر ټوله نړۍ په زور یا رضا پر دو برخو وېشلې وه او هغه چې ځانته یې بیطرفه وایه هغه مجبورېده چې یو طرف ونیسي.

زه فکر کوم د ډیرنډ د کرښې د دواړو خواوو پرتو قومونو داسې تور بخت دی، کله چې دا کرښه لیکل کېده عبدالرحمن خان یو څو خپل واک ساته او بل دمسیدو او وزیرو څخه خفه و، هغه وخت چې داود خان د دې مسلې د حل تکل وکړ امریکا وتوانېدل د داود خان په مقابل کې د شوروي رهبر بریښنیف د ځان غوښتني سیاست د ښکاره کولو څخه دومره گټه پورته کړې چې هغه هم نور ونه غوښتل له غربي نړۍ، امریکا، ایران او پاکستان سره اړیکې خراب کړي ځکه یې وویل د دواړو هیوادو تر منځ باور اساسي خبره ده او کوښښ یې شروع کړ چې د پاکستان سره خپل اړیکې داوستانه کړي دا چې داود خان به بیا بل وخت څه کول او د ډیورنډ د کرښې په هکله یې څه پلان لاره متاسفانه څوک نه دي خبر، ځکه دخپلو پټو پلانو په هکله هغه دهیچا سره راز نه دی شریک کړی. واک ته ورسېد هغه هم ډیر ژر دنورو هیوادو تر سیاسي تاثیراتو لاندې راغلی، امریکا وتونیدلای سوه دمختلفو لارو هغه هیوادونه چې پخوا یې په افغانستان کې اقتصادي سرمایه گذاري نه کول په پانگه اچونه شروع کړي، او له بلي خوا د افغانستان په اړوند د شوروي اتحاد سیاسي تگ لاره داسې وه چې بل هیڅ هیواد ته یې اجازه نه ورکول چې د افغانستان سره نږدې سیاسي، اقتصادي او فرهنګي اړیکې ولري، د پوځي اړیکو په هکله فعلا څه نه وایم چې موضوع اوږده نسي.

د بېلګې په توګه کله چې په 1977ز کال کې داود خان مسکو ته سفر وکړ، په یوه غونډه کې بریښنیف د شوروي مشر له داود خان څخه تپوس وکړ چې آیا دا رښتیا ده چې تاسو له امریکا څخه مشاورین غوښتي دي؟ داود خان په متأثر او لوړ آواز بریښنیف ته په جواب کې وویل، زه دیوه آزاد هیواد د جمهور رئیس په توګه هیچاته دا حق نه ورکوم چې زما څخه داسې پوښتنه وکړي، او له غونډې ولاړ سو. بریښنیف د داود خان دخدای په امانۍ لپاره هوایي ډګر ته ورغلی تر څو هلته خپله خبر ترمیم کړي، مګر دغه لیدنه ډیره لنډه یعنې پنځه دقیقې وه او هلته دمهمو خبرو مجال پیدانسو. تر دغه وروسته د دواړو هیوادو په اړیکو کې ډیر زیات سوږوالۍ راغلې او پایله یې داسوه چې داود خان د ایران، پاکستان او نړۍ دنورو هغو هیوادو سره چې دروسې مخالف وه په زیاته علاقه غوښتل ښې اړیکې ولري؛ دغه وخت دی چې داود خان پاکستان ته سفر کوي، د سفر جریان مي مخکښي ولیکه. یوه خبره غواړم ووايم چې له بده مرغه زموږ په هیواد کېني دهغه غروپر اساس چې افغانان یې لري له عادي خلکو نیولې، سیاسي گوندونو، دولتي چارواکو او د دولت مشرانو، (له شاه نه تر گدا) پوري د افغانستان دملي گټو په مفهوم یا پوه سوي نه دي او یایي نه دي غوښتي چې له ملي گټو نه په میړانه دفاع وکړي، تل یې وطن تر هغو گټو قربانکړی چې دوي غوښتل

او دډير غټو مسايولوسره يي احساساتو پر بنياد برخورد کړی دی . نړيواله وضعه او په افغانستان کي سياسي حالت داسي راجوړ سو چي د مرحوم داودخان حکومت ډير دوام ونکړ ، تر هغه ورسته په افغانستان کي د 1357 ش کال دثور په امه ورځ دافغانستان دخلق دموکراتيک گوند ديو وسله وال پاڅون په پايله کي واک تر لاسه کړ ، څرنگه چي دغه گوند سياسي او اډيالوژيکي اړيکي له شوروي اتحاد سره وې ، او نړۍ چي پخپله دشوروي او امريکا په خوښه پر دو قطبو ويشل سوې وه افغانستان په شرقي قطب کي واقع سو ، ما مخکښي هم دامريکا دحکومت هغه يوه نظر ته چي دافغانستان په اړوند يي ددوي پاليسي ښکاره کول ايشاره کړې وه چي دوي ويل اوس افغانستان موږ ته ستراتيژيک ارزښت نلري اوکه شرايط تقاضا وکړي نو شوروي به افغانستان تر خپل کنترول لاندي راولي .

دپاکستان تبر ته خدای لاستی ورکړ ، موقع ځکه غنيمت وه چي دپاکستان په دغه شوم پلان کي چي په افغانستان کي ددوي په اصطلاح دکمونستانوسره مبارزه او اسلام دشوروي له تعرض نه په ژغورلو کي اروپايي هيوادونه او امريکا هم خپله تياري او علاقه وښودل . دامريکا لپاره داسلام او افغانستان مسله دومره مطرح نه وه ځکه دوي پخپله عيسوي مذهب دي ، دهیڅ منطقو له مخي عسويان داسلام دپياوړتيا لپاره ځانونه مکلف نه بولي اونه هم ورسره علاقه لري ، داهم بايد ووايم چي پاکستان ته هم داسلام او پر افغانانو باندي دسرولښکرو دتيري مسلي هيڅ ارزښت نه لاره او نه يي پر افغان ولس زړه خوږېدی . دغه افسانه چي روسانو غوښتل دپاکستان له خاوري دهند سمندرته ځان ورسوي دډيرو لپاره ځکه دقبول وړنه ده چي شورويانو هيڅ وخت دا نه غوښتل دامريکايي پوځ سره مخامخ په جگړه کي وجنگېږي . پاکستان له ډير پخوا نه په سيمه کي دامريکا دستراتېژيکو اغېزو دمرکز په توگه پېژندل سوی و او شورويان پدې ښه پوهېدل چي په هيڅ قيمت هغوي دپاکستان پر خاوره تعرض نسي کولاي ، دوي البته لکه دافغانستان دتاريخ په اوږدو کي غوښتل چي په افغانستان کي بل هيواد لکه امريکا او يا دامريکا پلوی هيواد غوښتن سياسي ځاي ونه لري ؛ په ساده الفاظو افغانستان روسانو هغه پوله گرځولې وه چي له هغي نه بل هيواد دپخواني شوروي په جمهوريتونو کي دنفوذ امکان نه دی پيدا کړی . په دغه وخت کي چي په نړۍ کي سوږ جنگ اوج ته ورسېد ، د زروي وسلو ، دليري او نږدې واټن دويشتلو د پرمختللو توغنديو او عصري جنگي الوتکو دجوړېدو پر سر رقابت ودمره غښتلی سو چي درونالد ريگن په وخت کي دستورودجنگ په نامه پلان طرحه سو ، پر گرینادادامريکا لخوا حمله وسول ، هره لهظه کيوبا ، نيکاراگوا ، جنوبي يمن ، ويتنام ، لاوس او کمپو چيا تر تحديد لاندي وه ، دبي پرې هيوادونو نړيوال سازمان او داسلامي کنفرانس هيوادونو سازمان ددواړو زبرځواکو دځان په پلوې داستعمال په خاطر تر فشار لاندي راوستی ؛ او له بلي خوا په افغانستان کي دسياسي حاکمو کړيو په منځ کي اختلاف ، او دحاکم ځواک عملي تير وتني شورويان وه دې ته وهڅول چي په افغانستان کي د عملي شته والي په صورت کښي دنورو هيوادو دنفوذ مخه ونيسي ، او داسي څوک دواک پر گدی کښېنوي چي بيله قيد او شرطه نه دشورويانو خبره ومني ، دهمدغي موخي دسرتړه رسېدو په خاطر چي شورويانو په منطقه کښي دخپلو گټو دساتلو يوازينی لار گڼلې وه د1979زکال ددسمبر په اوه ويشتمه نيټه دټولو نړېوالو نورمونوخلاف يي دافغانستان پر حريم دپوځي تيري په پايله کي ببرک کارمل چي هغه وخت په شوروي کښي ودکابل پر تخت کښېناوه . پاکستان دشوروي ددغي تاريخي

تېروتنې څخه په استفادې سره غوښتل ددغه امکان څخه په گټه پورته کولو سره خپل شوم پلانونه چې دافغانانو پر سړسياسي تجارت ، دهيوادورانه ونه او دافغان ولس دابد لپاره کمزوری کول و.

دپاکستان داستخباراتو يو جگپوړی چارواکی ډگروال يوسف چې د1980ز راپدې خوا دآي ايس آي معاون او او دافغانستان دځانگي د رئيس په توگه دنده لرل په خپل ((فاجعه قرن ما)) نومي کتاب کي د افغانستان سره دپاکستان ددښمنۍ نه ډکو پلانونو څخه چې خپله يې هم په دغه تاريخي خيانت کي برخه درلوده داسي پرده پورته کوي او ليکي:

ما دافغانستان دځانگي دمسؤل په توگه مجاهدينوته پوځي ښووني تر سره کولې ، همدا شان مي هغوي په وسلو سمبالول ، دهغوي دعملياتو دځاي ټاکلو او دعملياتو لارښوونه مي پر غاړه لرل . هغه يو بل ځاي ليکي ، زموږ (پاکستان) موخه دا وه چې اهسته اهسته افغانستان اورته ور وغورځوو ، جالبه اودپاملرني وړتکی دي ؟ ولي پاکستان او دهغي جاسوسۍ شبکي غوښتل چې افغانستان دجگړي په اور کي وريت کړي ؟

امريکا او دهغه غربي ملگروپه ټوله نړۍ کښي د زيات شمير اسلامي او عربي هيوادو په ځانگړي توگه سعودي عربستان ، منځني اسيا هيوادو او پاکستان په مرسته دشوروي پر خلاف جگړه داسلام په خطر کي دی تر نامه لاندې چې په 1980ز کال کي پيل سوه توده ساتل ؛ددوي اساسي موخه پر شوروي باندي سياسي ، پوځي فشار او هغه د افغانستان په جگړه کي ښکيل ساتل و ، تر څو امريکا له شوروي نه دويتنام غچ (انتقام) و اخلي ، امريکا او غربي هيوادو ته داسلام ددفاع مسله مطرح نه وه او نه ددغو هيوادو دولتي چارواکو ته په قانون کي دا واک ورکړه سوی دی چې داسلام دغښتلتيا لپاره دي په ميليارډونو ډالره مصرف کړي ، افغانان بايد دغه اساسي ټکي ته تل پاملرنه وکړي.

دښاغلی وړاندي اقرار کوي او ليکي ما په 1983ز کال کي ((لس زره ټنه وسلي او مهمات)) تر لاسه کړه ، دوسلو دا اندازه په 1987ز کال کي ((65زره ټنو)) ته ورسېده ، ما دا وسله هغه چاته زياته ورکول کوم چې په افغانستان کي يې زياتي خرابې تر سره کولې . زه پدغه خبره باور نلرم چې دوي دټولو وسلو او مهماتو څخه چې دپه اصطلاح جهاد داور دلگونکو لخوا دوي ته لېږل کېدې په ((سلو کي شل)) دپاکستان دپوځ په نامه اخيستی . جالبه خو دا هم ده چې دوي دا حق پخپله ځانته بيل کړی و ، او ولي شل په سلو کي ؟؟؟.

ډگروال يوسف خان اعتراف کوي چې دوي يوازي د1983ز کال څخه تر 1986ز کال پوري دمجاهدينو ((80زره)) کسانو ته پوځي ښوونه کړې ده . نوموړی وايي په افغانستان کي داور دلمبو دساتلو ورځنۍ مصرف نږدې څلوېښت ميليونه ډالره و که داومنو دې ټکي ته رسېږو چې دافغانستان په سوځولو کي په دا دولس کاله کي تر ((150)) (مليارده ډالره زيات مصرف سوی دی . پداسي حال کي چې زموږ دا وړوکۍ هيواد په دغو پيسو څو ځله داروپا تر هر هيواد ښايسته جوړيد اي سو !!! . دا چې پاکستاني پوځيانو دخپلو تر بيه سو نوکرانو سره دعملياتو

دکنترول لپاره دټولو بین المللي نورمو نو خلاف زموږ هیواد ته پر خپل سرسفر ونه کول او یابې جعلی فلمونه جوړول تر څو نړېوالو ته ددوي په خوښه بازي ورکړي ،هغه څه دي چي زیات افغانان ددغه شان غولونکو نندارو شاهدان دي.

دا معاون صاحب وایي :کله چي شورویانو پرېکړه وکړه چي خپل وسله وال پوځونه له افغانستان څخه وباسي امریکا ته دا ډار پیداسو چي اسلامي فنډمنتالیست گلبدین حکمتیار دیوه بل خمیني په څیر صحنې ته رانسي ،په همدې خاطر یې خپلي مرستي پر مجاهدینوو درولې ،او دیوې نوي طرحې او پلان دپلي کولو په فکر سول . ددغي لیکنې څخه دا څرگندېږي چي امریکا له شوروي نه خپل غچ واخیست او هغوي یې دافغانستان څخه ددیارلس زرو وسله والو کسانو دژوند دلایسه ورکولو نه وروسته وتلو ته مجبور کړه ؛ داوه دامریکا اساسي موخه او ارمان چي تر سره شو. اوهغه چي لس کاله یې هغوي ته دوسلې او پیسو نه نیولې هر څه برابرول او دهمیشنۍ دوستۍ او تل پاتو مرستو وعدې په ورکولو سره یې دشوروي په مقابل کي جنگول پر بتي بیابان پرېښودل او ټولو ته یې شا وړول ،او امریکا هم له شورویانو سره یو ځای تنها روسانو په ناکامۍ او امریکایانو په پهدې غرور چي شوروي یې پر گوندو کړ له افغانستان څخه لاس پر سر شول ،په امریکا کي دا څو وم ځل و چي امریکا داسي تیر وتنه وکړه ،پر دغه تیر وتنه دروان 2005زکال داکتوبر په دولسمه دامریکا دبهرنیو چارو وزیري کاندولیزا رایس دښاغلي کرزي سره تر ملاقات وروسته خبر یالانو ته په ډاگه کړه او ویې ویل امریکا نه غواړي پخوانۍ تیر وتنه تکرار کړي او افغانستان پرېږدي.

ډگروال یوسف نور هم وړاندي ځي او وایي ،دسي آي اي افسرانو دپاکستان افسرانو ته پوځي ښووني ورکولي او هغوي بیا دافغاني تنظیمو کسان تربیه کول، هغه وایي یوازي په 1983زکال کي موږ په ځانگړو کمپونو کي دري زره نفرو ته پوځي تر بیه ورکړه.

که سړۍ پوره او ښه څیر سي او اسناد عمیق وڅېړۍ داسي زیاتي بیلگي لیدل کیږي چي ددعربي او اسلامي نړۍ څخه لکه داروپایي هیوادو نه هغه څوک دغه جگړي ته هڅول کیده چي ټول عمر یې په لاوبالۍ کي تېرېده ، دهمدغوکسانو څخه بیا پدغو کمپونوکي دافغاني جگړي او نړۍ وال تروریزم لپاره تر بیه کیدل.

متأسفانه دپاکستان دا کرغین ارمان داسي تر سره شو چي تر اوسه هم افغانان دپاکستان ودال او چاپاتي ته اړدي .او تر اوسه لاهم تر دو میلیونو زیات افغاني کډوال دپنجابي تورلینگیو تر شلاخو لاندې له یوه ځای نه بل ځای ته کډي کوي ،دسپکاوي او تحقیر په شرایطو کي دجلاوطنۍ شپې او ورځې تیروي ؛ په زرهاو افغانان ددي انسان دښمنو په زندانو کي بیله کوم جرم نه شپي سبا کوي ،خودافغانستان اوسني مشران هم دپخوانیو پر پله پل اړدي او له هر څه نه یې ځان بې غمه نیولی دی ، که دغه دطالبانو ټک ټوک نه وي دسړي سره داسي فکر پیدا کیږي چي دافغاني جگپوړو چارواکو دپښتنو او بلو څو دسرنوشت دستونزي دهوارولومسله چي دا یوسل او دولس کاله یې افغان ولس پر سر زورېدلی دی ،کړېدلی دی اوځانونه یې شهیدان کړي به بیا هم ټول هیرسوه . زما خبر دا معني نلري چي

ښاغلی کرزی دي هم دعمومي سپر بری اعلان وکړي ، په دې هر څوک ښه پوهېږي چي مرکزي حکومت او دولسمشر امر که دمحلې چارواکي خوښه نه وي تر ارگ دباندي دمنلو وړ نه گرځي دا خو پرېږده چي دبل سره پوځي ډغري ووهل سي،ولي دسولي او خبروډلاري ددغه ناسور دزخم دجوړېدو وخت ځکه دی ، همدا اوس هغوي چي دډيورنډ دکرنبي زېږېدونکي اويا پالونکي دي دواړه په افغانستان کي عملا وجود لري او داروپايي هيوادو داستازو په گډون ټوله نړۍ يي ويني چي غوا توره او شيدې سپيني دي.

تر دو لسيزو زيات پدې نامه چي دروسانو په مقابل کي جهاد دی زموږ دولس ((يوميليون او دري سوه زره)) انسانانو خپل خوږ ژوند دلاسه ورکړه او همدا اخس هم هره ورځ افغان او افغانستان ته راغلي بهرنيان دپاکستاني چارواکو ،آي ايس آي او اسلامي بنسټپالودترهگريو قرباني دي، هيواد پداسي کنډوالو بدل سو چي بيا جوړونه بي يې يوه پېړۍ وخت ته اړتيا لري.

زه اوس په تفصيل سره نسيم کولاي په افغانستان کي دکورنۍ جگړي داور دلمبو دساتلو لپاره دپاکستان او بهرنيانو دټولو کړنو بيان وکړم ، خو له هغي ورځي نه چي دډيورنډ دکرنبي سهيلي پلوته دکډوالو لپاره کمپونه جوړسول او دوسلو داستعمال اوپوځي ښونيز کار لپاره ځانگړي کمپونه وټاکل سوه له اروپا،امريکا،عربي نړۍ څخه ډول ډول مرستي پاکستان او ايران ته شروع سوې ،دهغه اختلاف په اساس چي دامريکا او ايران تر منځ موجود و دمايي مرستو او وسلو زياته برخه په پاکستان کي ميشت تنظيموته رسيدل اود پاکستان له لاري يې تر لاسه کول . دا بايد جوتنه سي بيله هغو عملياتو چي ((سي آي آي)) او نورو استخباراتي شبکو دځانگړو موخو دتر سره کولو لپاره سرته رسولې نور ټول کارونه او عمليات دپاکستان د،آي ايس آي او سي آي آي تر گډي اومستقيمي لارښودني لاندې تر سره کېدل ،څو څو ځله پاکستاني او امريکاي جنرالانو او دولتي جگپوړو افغانستان ته دوسله والو کسانو سره بيله کومي ويزي سفرونه کړي دي ،پاکستان دافغان جنگياليو لپاره زموږ دهيوادپه مختلفو سيمو کي سمځي او تونلونه کيندلي دي ،پدي کار کښي بيا تر هر چااسامه بن لادن زيات مهارت درلود . تر 1982زکال پوري اسامه بن لاد څوځلي پاکستان ته دسعودي داستخباراتو په هڅونه راغلی ،هغه په عربي نړۍ کي دافغاني تنظيمونو لپاره مالي مرستي راټولي کړي او په پاکستان کښي يې داستاد رباني ،گلبدین حکمتيار، رسول سياف ، احمد شاه مسعودته رسولې دي . بن لادن پر وهابي طريقه ډير ټينگ سړی و ځکه يي تر هر چازياتي مرستي رسو سياف ته رسيدې . هغه پر مالي بسپنه سر بيره تر مخکي لاندې دتونلونو او نورو مرکزونو دجوړولو کار شروع کړ .

پوهاند ډاکتر کاکړ ليکي : ((ديو امريکا يي ژورنالست رابرت فکس په وينا چي هغه دبن لادن سره دمرکه کولو په منظور په يو داسي تونل کي انتظار ايسته چي شل فوټه لوړ ديوکلک غره په ډډه کي دسل گونو مترو په اوږدوالي کندل سوی و.اسامه بن لادن دمولوحقاني لپاره خوست ته نژدې په ژوره کي ډير کلک مرچلونه او نظامي مرکزونه جوړ کړه دتوري بوري تونلونه هم دبن لادن په مالي مرسته او ابتکار جوړسول . نه يوازي اسامه بن لادن دتنظيمونو سره مرستي کولې ، په عربي نړې او سودان کښي يې خلک هڅول چي پاکستان ته ولاړ سي او دشوروي سره په جگړه

کي دتنظیمو ملا وتړي بلکه دغربي هیوادو نو ځیني حکومتونو هم پخپلو هیوادو کي هغه فاناتیک مسلمانان چي پر جهاد مین وه هم هڅول چي هلته ولاړ سي تر څو هلته مړه سي او دوي یې له شر، فساد او ورانکاریو نه خلاص سي . دسعودیانو په برخه کي ښکاره خبره داوه چي هغوي تل حاضر وه افراطي اسلامستان تمویل کړي څو هغوي له سلطنت نه چیرته لیري واوسېږي . په عمومي ډول عربي واکمنو خیال نه کاوه چي شورویان به په افغانستان کي ووهل سي اوله عربي ځوانانو نه به یو هم ژوندۍ راستون سي .)) پوهاند ډاکتر کاکړ طالبان او اسلامي بنسټ پالنه 274_275 مخونه

جنرال ضیا غوښتل چي داسلامي نړۍ مشرتوب تر لاسه کړۍ او په منځنۍ اسیاکي د شوروي پر ضد اسلامي مخالفت په حرکت راولي . او واشنگتن بیا غوښتل چي ټوله مسلماننه نړۍ د شوروي پر خلاف دافغاني تنظیمو تر څنګ ودروي ،سعودیانو موقع ومنده چي وهابیت خپور کړي ،او له خپلو نا راضه افراطیونو څخه ځان خلاص کړي . مګر په عمل کي بل څه وشوه ،اسلامي افراطیان ډیر مړه نه سول او هغوي بیرته ژوندي ورسیدل ،دغو رضاکارو د شورویانو تر وتلو او په افغانستان کي دتنظیمي حکومت تروجوړولو وروسته ډیري غټي ستونزي را پیدا کړې ، دهغو نه زیات شمیر یي پخپلو هیوادو کي ددولت پر خلاف فعالیتو کي فعاله برخه اخیستې او یو زیات شمیر یي دهغواریکو په اساس چي بن لادن هلته ورسره نیولي وې تر اوسه دامریکا اروپا ضد فعالیتو کي بر خه اخلي . د1982زکال نه تر 1992زکال پوري درضاکارو شمیردپاکستاني ژورنالست احمد رشید په وینا پنځه دیرش زرو تنو ته رسېده ،چي دنړۍ د 43 ملکونو نه یي پدغه جګړه کي برخه اخیستې وه.

د پاکستان په مدرسو او ښوونځیو کي تعلیمي نصاب او د مضامینو په منځپانګه کي داسي اووښتون راغلی چي ټول ماشومان یي په اصطلاح جهاد ته هڅول ،دریاضي په کتابو کي د دوه جمعه دوه پر ځای دوه ټوپکه جمع دوه ټوپکه څوکېږي او یا دریاضي نوري ساده معادلي ددوسلو دنومو په یادولو سره ماشومانو ته ورزده کېدلې ،په کتابو کي دداشان تغیر دراوستلو لپاره په سوېډن کي دیوه عربي اسلامالوګ (اسلام پوه) په وینا تر درې سوه میلیونه ډالرو زیاتي پیسي ولګېدې ،او ددغه کار لپاره له امریکانه څوټنه پوهان لېږل سوي وه . مګر کله چي په 2001 کال کي ددنړیوال تجارتی ماني دتروریستي حملي په پایله پنگه سوه او امریکایانو تصمیم ونيو چي باید دتروریستانو او دهغو دحامیانو طالبانو درژیم جرړي به باسي ،په پاکستان کي له سره په دغو کتابو کي دنوو اووښتنو او تغیراتو دراوستلو لپاره تر هغه پخوا مصرف سوو پیسي زیاتي لګېږي چي دا ځل په ښوونځیو کي ماشومان او تنکي ځوانان دافراطیت څخه د نورمال اومتدمن ژوند پیژندلو ته راوگرځوي . دامریکا ،پاکستان او په جنگ کي دټولو شریکو هیوادو دمیلياردو ډالرو دمصرف په پایله کي او دسي آی آی دیوې ځانګړي پروژي دبري په ترڅ کي چي میخایل سرګیویچ ګرباچوف دشوري نظام وړنګولوته وهڅول سو ، دختیځې اروپا سوسیالیستي هیوادو ته دشوروي له نفوذ څخه دخلاصیدو لپاره لاره هواره سول ، په نړۍ کښي دختیځې اروپا او یو شمیر نور هیوادونه یو په بل پسي دشوروي داغېزې څخه خلاص سول . پر دغو هیوادو باندي دشوروي پلوه رژیمونو دساتلو په موخي پخوا نۍ مرستي په تپه

ودرېدلي؛ طبعي ده چې پدغه شرايطو کې ټوله نړۍ په يوه عجيب او غريب سياسي توفاني حالت کې قرارونيو، هيڅوک نه پوهېدل چې څه کېږي دافغانستان په شان رژيمونه چې دجگړې ددوام په موجب يې بهرنيو مرستو ته حياتي اړتيا لرل دبهران سره مخامخ سول. او له بلي خوا روسي رهبرانو په افغانستان کې هغه پروژه چې پترکبير او نورو روسي مشرانو درلود، گويا دلږکيو دحق څخه دفاع چې په واقعيت کې يې تر همدغه نامه لاندې خپل پلويان او نوکران روزل راوړاندي کړه. دهغه گوند په دننه کې چې دوي ورسره په کلنو کلنو ددوستۍ اړيکې درلودې ټول روابط قطع او دامريکا په شان يې هغه ته شا واورول، دمرحوم نجيب الله دحاکميت په موجوديت کې يې دبرهان الدين رباني اودهغه دپلويانو سره په مسکو کې ددپلوماتيکو نورمونوپه اساس رسمي ملاقات وکړ، او ددغه ملاقات ټول جريان په پراخه پيمانه ددوهيوادو دمشرانو دملقات په بڼه خپورسو، دشوروي ټولو جريدو او مجلو دافغاني تنظيم درهبرانوپر دغه سفر سياسي تبصري وکړې. زه هغه وخت ديوه رسمي سفر په موخه هلته وم، مسکو ته ددوي په راتگ سره دټول سياسي حلقوپه منځ کې دا گنگوسي چې ډير ژر به ډاکټر نجيب الله له واکه گوښه سي غښتلي سوې، او له ورايه دا معلومېده چې نوردمرحوم نجيب الله دښت ستورۍ لوېدلۍ دی. څېړنکي پدې باور دي چې په دغه لومړي علني ملاقات کې روسي مشرانو لخوا رباني ته دنجيب درژيم درنښت په خاطر دهمکاريو وعده ورکړه سوه، ددوي دهغه پلان سره چې دگوند په دننه کې به پر نجيب پر خلاف کودتاکوي ملاتړ څرگند کړ. داحمدشاه مسعود په رهبرۍ يې دگوندپه لوړو مقامونو کې دهغو په وسيله چې له ډير پخوا يې داحمد شاه مسعودسره اړيکې لري حاکم گوند له دننه ټوټه ټوټه کړ، چې پايله يې مرحوم نجيب الله زنداني کيدل او له وطنه د دغه گوند د اکثريت غړو جبري فرار شو. په 1992زکال داپريل دمياشتې په اتمه ورځ دولتي حاکميت ږنگ او دپاکستاني جنرالانو سره چې جنرال حميد گل يې په سر کې و دتنظيمو رهبري کابل ته راننوتل. دنواز شريف او نورو جنرالانو هغه ارمان چې په خوب يې نه لیده تر سره شو، دافغانستان ددولت، او وسله والو قواو درنښتو امر نواز شريف لخوا صادر سو. نواز شريف دپاکستان هغه صدراعظم و چې په خپله انتخاباتي مبارزه کې يې په ټوله سپين سترگۍ سره دافغانستان دقوي او غښتلي اردو له منځه وړل دخپلو افتخاراتو اودافغانستان په مقابل کې له برياو څخه بلل، ولس ته يې ويل که تاسو دا ځل ماوټاکۍ افغانستان به په پنځمه صوبه بدل کړم.

دتنظيمو رهبرانو لا دپاکستاني او سعودي عربستان له استخباراتي جگپوړو سره دپاکستان دبري شيريني نه وه خوړلې چې په هډکو او له پخواني حاکميت څخه پاته شوې ملي دارايي يې داسي سره وټکول او توپو سره وويشتل چې دکابل ښکلۍ ښار يې چې تر دغه دمه ودان ساتل سوې و په کنډواله کړ، دښارکوڅي او واټونه په هډيو بدل سوه، په حقيقت کې يې اوس دکابل دښار هره لويشت ديوه نامعلوم وطنپرست چې دحکومتي څوکيو پر سر دتنظيمي جگړه مارو دگوليو قرباني سوي قبردی. دولتي اداري چور، ملي موزيم، ملي ارشيف، ملي گالري، شفاخاني درملتونونه، بانکونه، دولتي ترانسپورت، وسلې، ښوونځۍ، پوهنتون او حتا مسجدونه چور سول او هر څه دپاکستان په بازارونو کې دخرڅلاو لپاره کېښودل سوه.

ماته یو وخت یوه سپین ږري مشر سړي وویل چې له حزیانو نه می بدراتلل اودهغو پر خلاف جنگېدم، کله چې می دا مجاهد قوماندان صاحبان دواک دتر لاسه کولو وروسته ولیدل چې پر څوکی، ملي شتمنی یې سره جنگ و، هر څه یې یوړه اودپاکستان په کباري بازاروکی یې خرڅول، په کلو او بازار کښي یې دترو سروپه بې عزتی لاس پوري کړ، پر ځان می لعنت ووايه او له ځانه سره می وویل چې هغوي خو دوطن هډوکی دشوروي په بازارو کی نه خرڅول، خیر که شوروي پله وه.

دپاکستان دښمني له افغان ولس سره پر دغه ځای پاي ته وه نه رسېدل، ځکه په هیواد کی داسي لاس پوڅی رژیم چې یوازي دپاکستان تر سیاسي اغېزي لاندې وي جوړ نسو، دمجددي صاحب تر دوه میاشتنۍ واکدارۍ وروسته دپاکستان دتړون په اساس استاد رباني دڅلورو میاشتو لپاره واک پلاس کی واخیست، کله چې دا څلور میاشتي پوره کېدي استاد رباني تر زیاتو جگړو او افغان وژني وروسته پر دی بریالی سو چې د1992زکال په اخر داهل حل وعقدشوراډیره اوهمد شورارباني ته داتلسومیاشتو لپاره دحکومت کولو وخت ورکړ، گلبدین ددغي پرېکړي سره مخالفت وکړ، له ډیر پخوا نه گلندین پر پاکستان گران وهغه هم دیوه سیاسي گټي او ملحوظ په خاطر چې پښتونو ځکه یې درباني او هغه په اختلاف کی پاکستان په پټه دگلبدین ملا تړکاوه، روسان په دغه کار دخپلو جاسوسانو له لاري خبرېدل او ددې لپاره چې پر رباني نور هم احسان واچوي او هغه روسانو ته نور هم نږدې سي هغه او احمدشاه مسعود ته یې یو سلسله مسایل ویل، بلاخره روسې په دولتي واک کښي دتنظیمو څخه په دې نامه چې دافغانستان قانوني حکومت دی او دوي په رسمیت پېژندلی دي خپل علني ملاتړ وشوداوهغوي ته یې هر ډول مالي او مادي مرستي ورکړي، روسي وکولای سوه چې دتنظیمونو حاکمیت تر خپل سیاسي اغېزي لاندې راولي، دجمعیت اسلامي دگوند او شمالي ټلوالې سره دپخوانیو دوستیو پر اساس دا ځل افغانستان دمجاهد په لباس کښي ددوي پلاس ورغلی.

امریکا داسلامي بنسټپالو لخوا ددولتي واک دتر لاسه کولو څخه ډارېده چې حالت بل ډول سو. پیسې او وسله دامریکا او اروپا مصرف سوه مگر حکومت دروسې سره دښو اړیکو علاقمندی له هیچا څخه نه پټول، او دروسي سره داریکو دټینگولو په منظور نوي پروتوکولونه لاسلیک سول، رباني پخل لومړي سفر کی روسي ته ددوستۍ دټیگېدو وعده ورکړه په مقابل کی روسي داومنل چې دشوراي نظار حکومت به دبل هر مخالف قوت په مقابل کی حمایه کوي او هر اړخيزي مرستي به ورسره کوي. په واقعیت کی روسانو تر 2001زکال دطالبانو درژیم تر ړنگېدو پوري دوي ډیر ونازول ددوي لپاره یې دطالبانو په حاکمیت کی هم وسلي برابرولي او هم یې پیسې چاپولي او درباني حکومت چې یوازي دبدخشان مرکز یې پلاس کی وپه رسمیت پېژانده.

کله چې مؤقته او بیا راوړوسته عبوري اداري جوړېدې دروسانو، ایران او هند په مرسته ددوي برخه تر بل هر سیاسي او تنظیمي ډلي تل غوښنه وه، په اوسنۍ اداره کښي خوپې تاسو لوستونکي پخپله وینی فکر کوم تکرار ته یې اړینه نه برېښي.

امريکا او پاکستان ددغه حقيقت په پوهېدو سره چې هر څه برباد ولاړل، دهغي پروژې په عملي کولو پيل وکړ دکوم په خاطر چې يې تنظيمونو ته شا ور اړه ولې وه . له يوې خوا ددارمارو حکومت جوړسوی ود هيچا ځان او مال په امن کښي نه و، پر هر څه ديوه عادي نادان لخوا چې توپک يې پلاس کي و تېري قانوني بڼه اختيار کړې وه، دا حالت دکابل ښاريانو او دهيواد په نورو ښاروکي افغان ولس ته دزغم وړنه و، زه يې ځکه زيات نه انځورم پدې پوهيږم چې تر اوس لاديوه کوچني ماشوم هم دا وحشيانه کړنې نه دي هيري سوي او دکابل دښار دېوالونه دقدرت دتېرودجگړې دقربانيانو او دکابل دشريفو اوسېدونکو له وينو څخه دا اوسنۍ ښاروالۍ نه دي پاک کړي.

هغه سياسي پانگه اچونه چې پاکستان دافغانستان دراتلونکي برخه ليک او دهغه په درشل کي دډيورنډ دکړښي دسرنوېشت په هکله کړې وه دمجاهدينو څخه دامريکاډ لاس پر سر کيدوسره ټول په درياب کي لاهو سول . دپاکستاني چارواکو هغه خوب که افغانستان پاکستانۍ پنځمه صوبه نسي نو دډيورنډ دکړښي سرنوېشت به هرو مرو ددوي په خوښه ټاکل کيږي په رښتيا بدل نسو . که څه هم په اخر کي کله چې په افغانستان کي حاکميت دروسانو تر سياسي غښتلي اغېزي لاندي راغلی په واقعيت کې دپاکستان او امريکا لپاره غټ سياسي گذارو، خو پاکستاني چارواکي ډير مايوسه نشول؛ دوي دداسي سياسي نابېره ناکاميو دتلافي کولو لپاره خپل بل سياسي پټ واريانت او امکان څخه چې هغه طالبې غورځنگ دی دگټې پورته کولوپروسه شروع کړه؛ دا پټه پروژه يې خپلو سياسي موخوته درسېدو په منظور علني کړه

دریمه برخه

طالبان د پاکستان وروستی هیله ! یو فلسفي اصل دي چي هر اوبتون د ذهني اوعيني شرايطو اماده کېدو ته ضرورت لري ؛ په افغانستان کي هم د پاکستانیانو له ((نيکه)) بخته هرڅه داسي برابر سول . درباني درژیم کړني (له پاتکو نیولې ، رشوت ، دملې اوشخصي شتمنیو چور چپاول ، په زور هر څه خپلول ، دخلکو پر ناموس تیری ، ژبني او قومي اختلاف داسي تازه کول چي داستانونه به یې دقرونو لپاره به دټولو افغانانو پر ژبو وي اوداسي نور چي تر اوسه لا ده هیچا هیر ندي ځکه یې راوړل تکرار پریښي) هغه لاملونه سول چي پاکستان او دهغه پلویانو دلاسته وتلي افغانستان ددوباره تر لاسه کولو په موخه په اصطلاح طالبی نهظت سیاسي ډگر ته راوړاندي کړ .

طالبان څوک وه او له کومي خوا سوه ؟ دطالبی حرکت دپیدایښت په اړوند دافغان لیکوالو یو شمیر لیکل سوي معلوماتونه چي دهمدې لیکنې لپاره مالوستي دي داسي څرگندیږي چي گواکي ملا محمدعمر دکندهار له سنگیسار نه چي په یوه جومات کي ملا ودخپلي شخصي پرېکړې له مخي ، دیو بل خپل ملگري سره دکندهار د((زنگوات)) څخه یې له چانه موتر سیکل واخیست او یو بل ځای ولاړ او هلته یې څو تنو طالبانو ته وویل چي د خدای دین په خطر کي دي فجارو او فساقو ټوله سیمه ونیول ، چورچپاول شروع دی ، پر ډمبر سړک دمسلمانانو ناموس کښته کیږي او ملاصاحب بیا بل جومات ته ځي او بلاخره تر پنځوسو زیات کسان پیدا کوي او په سبا یې دوه موټره ، داچي له کومي خوا سول او تر کومي درختي لاندي په خاورو کي پټ وه څوک ندي خبر ؟ او دطالبانو حرکت شروع کیږي . ځیني بیا وایې ملاعمر په یوه کوچني جومات کي ملا و دمجاهدینو دغه ظلمونه چي دعام ولس سره یې کول دته دزغم وړنه وه ځکه یې دنور طالبانو سره په کندهار کي خبري وکړې او هغه یې ددغو مجاهدینو پر خلاف را وهڅول ، همدا شان نور افسانوي دلیلونه . ولي دطالبانو دحرکت ددغه شان دپیدایښت تاریخ له وقیعتونو څخه لیري برېښي دبشر په تاریخ کښي پدغه ډول داسي یو سیاسي اجتماعي حرکت منځته نه دی راغلی . څنگه کیدای سي یو عادي ملا چي دشوریانو په وخت کي کله په یوه او کله بیا په بل تنظیم کي عادي قوماندان وپه 1994ز کال کي دي یو دم دومره غښتلی سي چي دبرق پشان یې دافغانستان دخاوري ((98)) په سلو کي تر خپلي ولکي لاندي راوستل ؟ ډیر ساده که فکر وکړو په کندهار کي تر ده نور ډیر لوړ عالمان ، پوهان او داسي کسان وه چي پر وطن او ولس یې زړه خوړېده ، داچي له بهر سره یې اړیکي نه لري او داتوان یې په ځان کي نه لیده چي ددغه مجاهدینو په مقابل کي چي دپخواني شوروي اود افغانستان دحکومت ټوله امبار سوي وسله ورته پاته وه ، او له بهر نه هم حمایه کیدل وجنگیږي ؛ دغو خواخوږو یوازي ددغه حالت ننداره کول او په انفراد توگه یې خلک له چور ، چپاول او بي ناموسیونه لیري ساتل . رښتیا داده چي پاکستان او دهغه ملگرو هیوادو دداشان حالاتو دتلافي لپاره چي پیسې دوي مصر ف کړې او واک پکښي روسي پلوه ځواکو ته ورسید له ډیر پخوا نه اماده گي لرل . زیات داسي اسناد سته چي د1981 کال نه شروع دپاکستان استخباراتو او سي آی اي دپاکستاني دیوبندي ملایانو په وسیله نه یوازي د فنانیکان په روزلو دشوریانو پر ضد په پاکستاني مدرسو کي پیل وکړ ، بلکه دهند په مقابل کي

چي دکشمير دکشالي پر سر ورسره پاکستان لانجه لري هم ځوانان روزل کيده . دلومړي ځل لپاره دپخواني شوروي دمطبوعاتو په يوه مشهوره جريده کي چي((دليتراتورنايا گزيتا)) په نامه يادېده دشوروي دمشهور ليکوال او ژورنالست ((الکساندرپر خانوف)) لخوا پدغه کال يوه لويه مقاله خپره سوه هغه ليکلي وه چي اوس دشوروي ضد هيوادونه او پاکستان غواړي تنکي ماشومان دجگړي راتلونکي سپاهيانو په توگه په مذهبي مدرسو کي وروزي ،هغه پخپله دغه او نورو ليکنو کي په افغانستان کي دشورويانو دپوځي شتون او مداخلوسره مخالفت څرگند کړی .او دا يي ليکلي وه چي دا جگړه به دشوروي لپاره يوه اوږده جگړه ،د ډيرو انساني تلفاتو سره ،مالي او مادي لگښتونو ته به ضرورت ولري .

هغه وخت پاکستاني چار واکو دا پلان لاره ،ځکه دوي دا جگړه دومره لنډه نه بلل او له بلي خوا دوې غوښتل چي دافغانستان راتلونکې د مذهبي بنسټپالو په مرسته سمبال کړي . دنواز شريف په وخت کي دپاکستان استخباراتو او اوردو په خپلواکه توگه په افغانستان کي د((ستراتيژيکي جورتيا)) په نامه اجندا پر مخ بيوله چي دهغي په اساس هغوي غوښته دا چي پاکستان د هند او ايراني شعيه دولت په منځ کي پروت دی .دافغانستان له لاري به دهغوي ديرغل مخه نيسي ځکه يي غوښته چي دطالبانو کوټلې ملاتړ وکړي له وسلي تر ډوډۍ پوري يې هر څه پر خپل وخت ورته رسول . پاکستان غوښتل افغانستان ديو شاته پاته اوله تمدن څخه دلير پراته هيواد په توگه تل دوي ته احتياج وي ،او که پوځي فناتيک قوت ته ضرورت سو دوي به لا پخوا لا په افغانستان کي داسي روزلسوی پوځ په خپل واک کښي ولري . ملاصاحب دارزگان ولايت ددهراود دولسووالي . په يوه کوچني کلي کي داتکل له مخي 1959زکال په يوه غريبه کورنۍ کي پيداسوی او هلته لوي سوی دي ،بيا دسنگيسار په سيمه کي ملا ود1367 څخه تر 1371 دنیک محمد قوماندان په رهبرۍ ددولت پر خلاف جنگېدی . هغه کوم مشهور قوماندان هم نه و او نه يې قومي زور لاره يو عادي سړی و ، داسي معلومېږي چي پاکستاني استخباراتي چار واکو هغه ډير پخوالا په نښه کړی و ، دا چي پاکستان ولي نوموړی په نښه کړی .او په هغه کي يې کوم ډول امکانات ليدلي وه تر اوسه څېړونکي مکمل معومات نه لري . کله چي دپاکستاني چارواکو د((دستراتيژيکي جورتيا)) دمخکي طرحه سوي پلان دپلي کېدو وخت راورسېد په داشان افسانوي شکل هغه ډير ژر موټرسیکل او په سبا بې دوه موټر پيداکړه ، دسړي هغه دسقاو دزوي کيسه دسړي ور په يادېږي ، دسقاو زوي چي له افغانستان څخه تښتېدلی و او هلته يې گويا ديو عادي سړي په توگه ژوند کاوه څه موده وروسته له کوم سموار نه حرکت کوي پر لاري يو جومات کي کوم ملا ورته وايي چي افغانستان ته دتگ پر لار دي يوه درخته مخ ته راځي دهغي بيخ وپلټه څه به پيدا کړې هغه دا کار وکړ او ددرختي وييخ ته پيسي اوټوپکونه پيدا کړه ...قيصه يې اوږده ده خو انگليسانو دهغه په وسيله دهيواد اصيل بچۍ غازي امان الله خان له وطنه فرار ته مجبورکړ او پر هغه يې هم دخادم دين رسول الله نوم کښېښود .

لنډه داچي طالبان دپاکستان ،سعودي عرب او مريکا هغه پروژو ته چي دوي دهغوپه وسيله په زيات سياسي مهارت او داستخباراتو دمنظمو مشورو او لارښونوپر اساس لومړۍ په دي نامه چي طالبان به دگلبدین خلاف داستاد رباني

او تورن اسماعیل په حمایه کې قرار ولري دهغوي څخه پیسي او وسله تر لاسه کړه، د نصیر الله باربر په ویناد پاکستان استخباراتو خپلو ټولو هغو قوماندانانو ته چې دوي غوښتل طالبانو ته تسلیم سي امر وکړ چې بېله چون وچرا دطالبانوسره یو ځای اودهغوي ملگرتیا وکړي. کله چې طالبان کابل ته دگلبدین حکمتیارسره د جگړې په نامه رانږدي سوه نو احمدشاه مسعود او استاد رباني ته یې هم التوماتم ولېږه چې ژر تر ژره کابل تسلیم کړي او دکابل دښار دروازي ددوي په مقابل کې پرانستي پرېږدي. طالبانو په 1994زکال دکندهار دسنگیسار دسیمې نه ددولتي واک دتر لاسه کولو په خاطر حرکت پیل کړ په 1995زکال د دمی دمیاشتي په 28 ورځ یې دکندهار ټول ښار پخپله قبزه کې راوست، دکندهار ځینو مشرانو او عالمانو ته یې په یوه غونډه کې ملا عمر خپله لومړۍ وینا چې دتگلاري بڼه یې لرل او دایې توضیح کړل چې دوي ولي را پیدا سول. د1996زکال دسپتمبر په میاشت دوي کابل ته ننوتل. کابل ته په ننوتو سره تر هرڅه دمخه پاکستان چې له مرحوم نجیب الله سره یې پخوانۍ دښمني لرل په دغه گیرودار کې چې هیڅ نه معلومیده دټولو اخلاقي او اسلامي نورمونو او انساني کرامت خلاف پر هغه ځای وځړاوه کوم چې دپاکستان پر خلاف یې دشوریو او تر وتلو وروسته دپه افغانستان کې دپاکستان پر خلاف تاریخي وینا کړې وه؛ پاکستان دطالبانو حرکت هغه وخت شروع کړ کوم چې دملگرو ملتو دسازمان ځانگړي استازي محمود مستري دافغانستان په هکله خپله دنده پر مخ بیوله او داستاد رباني نه یې دقدرت دلېږدونې نوي میکانیزم په عمل کې دپلي کولو هڅې کولې، فکر کوم دغه دقدرت په لېږدونه کې به پاکستان خپل موقف غوښتن نه لیده ځکه یې په ډیره عجله طالبی حرکت رادمخه کړ.

کېدای سي پوښتنه وسي، داڅنگه یو خپل سړی له مسجدنه راولاړ سوی حرکت و؟ او ډیر ژر پاکستان په رسمیت وپېژاند؟ سعودي او امریکا ددوي په وجود کې داو لیدل چې دیونیکال دنفتي شرکت به دسعودي دنفتي کمپنۍ ((دلټا)) په مرسته دمرکزي اسیا نفت او گاز دافغانستان له لاري تر پاکستان پوري ورسوي اوهم به په مرکزي اسیا کې ددوي په مرسته خپلي اړیکې ژوري کړي، دا هغه امید وي چې امریکا یې دغه ته هڅولې وه تر څو په افغانستان کې دطالبانو سره د دولتي واک په تر لاسه کولو کې مرسته وکړي. داچې طالبانو پخوا دولت نه وکړی او دلیک لوست خاوند کسان یې نه درلودل، هر ملا صاحب والي، وزیر او بل دولتي جگپوړی چارواکي سو او هر چا پر خپل سر ډنگول. ملا عبدالصمد خاکسار دطالبانو دوخت دکورنیو چارو وزارت امنیتي مرستیال دگربت مجلي خبریال سره په مرکه کې ډیر شیان وایي یوله هغو داچې دطالبانو هر چارواکی خپلواک و، ددولتي منظمي ادارې په بڼه کومه اداره نه وه، پسله هغو چې دوي کابل ونیو دطالبانو حرکت پر دو برخو وویشل سو؛ دا سي معلومېږي هغه یو شمیر کسان چې پوه سول خبره څه ده او دوي څه کوي ممکن لږ سوچ یې کړی وي دا ورته دمنلو وړنه وي گرځیدلې چې هر څه دي ملاصاحب دکرنیل امام په مشوره تر سره کوي او یادي دنور و بهرنیو استخباراتو فرمانونه پلي کوي، ځکه ملا خاکسار وایي هغه لومړي شعارونه چې مسلمانانو او اسلام ته خدمت و، ورک سوه او ځای یې ددولتي واک تر لاسه کولو ونیو. گوربت پنځمه او شپږمه گڼه میرمن بوټو دې بي سي دخبر نگار سره په مرکه هغه وخت ويلي وه چې: دطالبانو گروپ دامریکا، انگلستان او سعودي عربستان په مرسته څوکاله پخوا جوړ سوی و، ددوي رهبري

د پاکستان بنسټپالو مذهبي سازمانو لکه جمعيت علما او نور پر غاړه لرل د طالبانو لپاره وسلي د امريکا او انگلستان لخوا راتلي او پيسې د سعودي عرب وي . داميد اونيزه د امريکا چاپ 235 گڼه.

که په لنډه توگه د طالبانو واک ته درسيډو ټول جريان انسان دقيق تر نظر تير کړي چي دوي له شروع کوم شعار پورته کړ ، څنگه يي وکولاي سول د تورن اسمعيل ، رباني ، دوستم اوبيا نورو تنظيمو د مشرانو سره خبري وکړي ، يو او بل وغولوي او هغه ځواک چي دروسيډي ، ايران ، ازبکستان ، تاجکستان ، هند او حتا ترکيې له سخاوتمندانه مرستو نه يي گټه اخيسته له واک نه گوښه کړي ، په ټول پاکستان ، کندهار او بيا په جنوبي ولاياتو کي دا تبليغ وچي دوي د اسلام او اسلاميت سپاهيان دي او يوازي عدالت غواړي ، حکومت کول ددوي کار نه دی ، غواړي چي محمد ظاهر شاه بيرته کابل ته راوړي او واک وروسپاري ، اوداسي نور هوشيارانه ځيرکانه حرکتونه . دا ټول د افغانستان د جوماتونو د ملایانو تر سويه لوړي خبري وې ، په ډاډ ويلاي سو چي نوم د افغاني طالبانو او ملا عمر اخند و ، خو هر څه پاکستانی استخباراتي او پوځي جنرالانو سرته رسول . د طالبانو د حاکميت په ټول دوران کي د طالبانو په پوځي ليکو کښي تر افغانانو پاکستانيان زيات و ، داچي څومره عرب او دنورو هيوادو چي شمير يي څلوېښتو ته رسېده غولېدلي او فناتيک کسان وه شمير يي تر لسهاو زره زياتېږي . په همدې اساس هيچاته دا دمنلو وړ نه ده چي طالبانو بهرنۍ سياسي پوځي ښوونکي نه لرل او په افغانستان کي راپيدا سول .

پاکستان د واک پر گډۍ د طالبانو په کښېنولو کي دوي موخي وي ، لومړۍ موخه يي په افغانستان کي د داسي بيسواد حکومت جوړه ول و چي د حکومت غړي يي دوي په مدرسو کي روزلي وه هغوي ته د بل هيچا لاس نه دی . ورسېدلی او نه يي ددوي سره دارېکو دنيولو امکان پيدا کړی دی ، د همدغو مذهبي اړېکو پر اساس به تل د پاکستان خبرو او فرمانو ته غوږ نيسي ؛ ان د ځينو سياسي تحليل گرو په نظر هغه پخوانۍ د شپږمي صوبي خيالات هم د ځينو جنرالانو په مغزو کي راژوندي سوي وه ؛ پاکستان پلان لاره پسله هغه چي طالبان په ټول هيواد کي قدرت تر لاسه کړي په سره سينه به د تل لپاره د ډيودنډ د کرښي مسله حل کړی . دوهم امريکا غوښتل چي په سيمه کي دروسيډي او ايران داغيزو مخه ونيسي تر څو وکولاي سي د افغانستان له لاري د منطقي نفت او گاز لويو ذخيرو ته لار پيدا کړي ، د طالبانو څخه د تعهد په اخيستلو سره چي د ترکمنستان څخه د افغانستان له لاري گاز پاکستان او له هغه ځايه چيري چي يي غوښتل د گاز لولي تيري کړي د طالبانو سره يي مرستي ډيري کړې ؛ کله چي طالبانو کابل ونيو سمدستي امريکايي نفتي شرکت اعلان وکړ چي دا د سولي او د ترکمنستان د گاز د پروژي د پلي کولو په لوريو مثبت حرکت دی .

همدا شان امريکا غوښتل هغه ستينگر توغندی چي امريکا دشوروي سره د جگړې په ورستيو کي مجاهدينو ته ورکړې وه چي تقريباً شمير يي)) 150 ((ته رسېده او ټول نه وه استعمال سوي د طالبانو په وسيله بيرته راټول کړي ، تر څو دروسي او ايران لخوا تر لاسه نسي . که څه هم روسي ته ځوداني ورسېدلي خو ايران پر دغه بريالۍ نسو چي ستينگر توغندی تر لاسه کړي .

پاکستان دخپلوملایانو په وسیله پروپاگند شروع کړ چې دطالبانو خدای ملگری دی ، وگوری په څومره چټکۍ په ټولو سیمو کې واک تر لاسه کوي ، او قوماندان ورته تسلیمېږي . مگر ددې اصلي علت چې دوي څومره ژر ټول هیواد تر خپلي سلطې لاندې راوست دپاکستان دکورنیو چارو پخوانې وزیر او په پاکستان کې دتنظیمونو مؤسس نصرالله بابر پسلاه څوکالو دپژواک دخبري اژانس سره په خپله مرکه کښي بیا له دغه راز څخه پرده داسې پورته کوي : ((... طالبان په افغانستان کې ځکه په تېزۍ سره پر مخ وړاندې لارل چې هلته خلک دجهادیانو له ظلمونو او کورنیو جنگونو څخه پوزي ته راغلي وه او طالبانو په افغانستان کې امنیت راوستی و ، او موږ هم جهادي قوماندانانو ته وویل چې طالبانو ته تسلیم سي . داچې هغوي دسایست او حکومت په چلولو نه پوهیدل ... موږ ورته ډیر وویل چې په افغانستان کې ازبک، تاجک، هزاره باید له ځانه سره په حکومت کې شریک کړي او دوي ته پوره ونډه ورکړي ولي دوي زموږ دا خبره ونه منل او کله چې پر سخته راغلل چا یې ملگرتیا ونکړه)) . واقعیت دادی چې طالبانو ځني مشرانو ته په پاکستانی مدرسو او ددیپلوماسۍ په کورسونو کې ښوني کیدې ، هغو هلته دوسلي له استعمال نه نیولي دبهرنیانو سره دخبرو او اړیکو ټول رمزونو ولوستل . څوک دامني چې دمسجد طالب دي حکومت وکړي ، جگړه دي پر مخ بوزي ، ټول سیاسي چلونه دي په کار واچوي ، له بهرنیو دیپلوماتانو سره دي روابط ساتي ، دیپلوماتیکي مسایل او په دیپلوماتیکي دفترو کې دي کار وکړي ، دولتي وزارتخاني دي پر مخ بوزي ، دا دافغان ولس قسم خوړلی دشمن بابر وایي : موږ یو وازي دومره کړې چې کله طالبان راپیدا سول ... نو دحزب اسلامي یا نورو کوم پښتانه قوماندانان چې به ددوي مخنیوي یا مقاومت ته راپاڅیدل نو موږ به ورته دجنگ نه کولو او طالبانو ته دتسلیمېدو وړاندیز کاوه ، ځکه چې موږ نه غوښتل چې په افغانستان کې یوه بله کورنۍ جگړه پیل سي . داهم ښکروږ درواغ ، لومړۍ ده پخپلو خبرو کې پخپله ثابته کړه چې طالبان ددوي پر اوږو او مرسته دنورو هغو قوماندانانو په قانع کولو سره چې دپاکستاني استخباراتو سره همیشنی پیوند درلود دطالبانوسره دواک دتر لاسه کولو په هکله مرسته وکړه . دوهم ، پاکستانی چارواکو یوه بله کورنۍ جگړه نه غوښت ، بلې ځکه یې نه غوښته کله چې واک په تش امر کولوسره بل ته انتقال کیدای سي نو جگړې ته رښتیا هم ضرورت نسته ؛ مگرهغه نورو(شمالي ټلواله او ورسره نوري ډلي) چې له دوي نه یې پرته نور باداران پیدا کړې وه تر اخیږه ورسره جنگیدل ، ځکه هغوي ته بیا بل چا ویل ، جگړه دواک دتر لاسه کیدویوازنی لار ده ، اوپه همدې منظور یې دوي ته په میلیونو ډالره ، او افغانۍ له بهر نه مرسته رسېدلې . غواړم ښاغلي بابر او پرویزمشرف ته یو خبره وکړم هغه داچې په افغانستان کې ستاسو دهمیشنیو نوکرانو نه نیولي ، لوي او واړه ، لوستونکي او نالوستي حتي لیوني هم دا در سره نه مني چې دا اته پنځوس کالو تاسو په افغانستان کې کورنۍ جگړه نه ده غوښتې او همدا اوس دجگړې اور نه تازه کوی . ستاسو هیر سوه هغه موافقتنامه چې دژنیودتوافقاتوپه نامه یې شهرت پیدا کړ اوتاسو دمرحوم نجیب الله دحکومت سره د1988زکال داپریل په 14نېټه دامریکا، روسي او ملگروملتو دسازمان دځانگړي استازي په مخ کې لاس لیک کړه څومره مو عملي کړه ؟ زه به ووايم یو فیصدمو هم پلۍ نکړ ، او دپخوا په څیر مداخلو اولوټمارو رالېږل دوام درلود . تاسو اوس قضاوت وکړی همداجنرال بابر مجاهدین تر غاښو په وسلو سمبالول او افغانستان ته یې دخرابیو لپاره رالېږل چې هلته انسانان مړه

کړي، پلونه والوزوي، تعمیرونه په خرابو بدل کړي، ښوونځۍ له منځه یوسي، ماشومان یې پلاره، میندي یې مړوښو او اولادو کړي، د افغانستان پر ښارو باندې دا راندو راکټونو اورول دده او دده پشان ښاغلو په امر او قوماند سرته رسېدل، هغه وخت چې دوي یې غواړي انسانان له منځه ولاړ سي بیا ظلم نه دی، هر مقدس نوم چې زړه یې وغواړي پر اېږدي. همدا ددوي لخوا روزل سوي او په افغانستان کې د حاکمیت پر گډې کښینول سوي وه چې ددوي په مخ کېنې یې د کابل ښار چور او د دولتي څوکیو د تر لاسه کولو په خاطر یې د کابل ښکلی ښار په کنډوالو بدل کړ، په زرهارو لوي او واړه، ښځې او نارینه له منځه ولاړل دخلکو په سرو دمیخونو ټکوهل او په کانتینرو کې اچول، یادعام سړک پر سر خلک ویشتل کېده و پر هغوي نښه ویشتل زده کېده، دهیواد په ټولولویو او وړو ښارو کې پاتېکونه جوړ سول، دکورونو نه دخلکو ناموسونه پر خپل سر له کوره ایستل دااو نوري نارواوي هیڅ وخت دافغان ولس نه هیر پرې. هغه وخت پاکستانی چارواکي، د امریکا متحده ایالات، اروپا او اسلامي هیوادونه ارام ورته ناست وه اوددوي دوحشیانه کړنو ننداره یې کوله. حقیقت خو دا و چې دپاکستان جنرالانو زړونه دهیواد او کابل دښار په خرابیو نه و سوړ سوی، غوښتل یې د کابل دښار دسوځېدولمې په خپلو سترگو وگوري؛ دافغان ماشوم او کړېدلي مور چیغي چې دباروتو داور په لمواو دود کې خپل خوږ ژوند دلاسه ورکوي په خپلو غوږو واوري، پر هغه خوند واخلي. دپاکستان په لاس جوړ سوو طالب ډلي ته افغان ولس دپخوانیو په اصطلاح مجاهدینو د ظلمو، ناروا اوزورونو له یوې خوا، دهیواد پر ژبو، قوم، مذهب اوسیمو ویشلو ډار چې عملا دافغانستان دټوټه کیدو لپاره په چټکۍ کارروان دغه حالت حتی روڼ اندي مجبور کړه چې دطالبانو په مقابل کې موقتاً مقاومت ونه کړي او چوپه خوله پاته سي، تر څو هیواد دټوټه کیدو څخه نجات ومومي، بله چاره هم نه وه افغانستان دشمال او جنوب دطوتیو دقربانۍ کیده په حال کې قرار درلود.

طالبانویو ډول سوله چې پایلې یې تر جگړې خطرناکې وې ټینګه کړه خو وطن یې دسمدستي ټوټه کیدو څخه وساته، امدادغه په قیمت کې افغان ولس ډیر څه دلاسه ورکړه.

افغان ولس دیو تبه سوي اقتصاد، له منځه تللي پوهي، ویجاړ زراعتي سیستم، او ږنگ شوي فرهنگ پر وچه غونډې ولاړ پاته و، دیوهوښیار او مدبر قوت لار یې څارل، چې څښتن تعالی به کله پر دوي رحم وکړې. مکار پاکستان دا حالت تر هر چاښه درک او دطالبانو دغورځنگ په نامه یې چې یوازي دوي دظالمانو، لوتماریواو بی ناموسیو دله منځه وړلو، هیواد دابادۍ او ولس دسوکالۍ جوگه دی راوپاندي کړه؛ په لومړي سر کې دهغو مجبوریتونو له مخې چې ما پورته ورته اشاره وکړه دوي دافغان ولس دهر کلي سره مخامخ سوه.

هغوي د 1995 زکال تر مني کابل ته ځان راوړسواه، استاد رباني او احمدشاه مسعود دپنجشیر په لور وتښتیدل، د کابل په ښار کې دطالبانو لخوا اسلامي امارت اعلان سو. پلازمېنه کابل و مگر امرونه دکندهار څخه ورکول کېده دا ځکه چې ملا عمر دقدرت تر وروستۍ ورځې ارگ ته رانه غلی. کابل ته په رسیدو سره طالبانو ډیر ژر هغه څه شروع کړه چې چا فکر نه کاوه، دنجونو دمکتبو دروازي وتړل سوي، راډیواو تلویزیون کې پر موسیقي رغولو، دښځو

پر کارو او هغوي بيله محرمه دکورنه وتلو باند بندیز اعلان شو ، دمنځنيو پېړيو په دود د لاسو او پښو پرې کول ، وژل ، اعدامول ټولو انسان ضد عملونو د اسلامي شرعيت تر نامه لاندې ددوي لپاره قانوني بڼه اختيار کړې وه ، د کابل په سپورتي لوبغاړۍ د سپورتي لوبو پر ځاي دانسانانو دوژلو او سنگسارولو په ميدان بدل سو ، ښاغلي متوکل يوه بهرني خبرنگار ته ددغي پوښتني په ځواب کي چي تاسو ولي په سپورتي لوبغاړي کي ښځي او نارينه وژنۍ په زيات غرور وويل تاسو موږ ته يوبل ځاي جوړ کړۍ بيا به موږ دلته خلک نه وژنو ... ، امر بالمعروف و... هغه اداره وه چي افغانانو يي له نامه سره حساسيت پيدا کړ ، د ځوانانو سرونه وچ خړپيل کېده ، اود ږيرو اندازه کولو ته خط کشونه جوړ سو ، لنډاچي يو وحشت پر ملک مسط و. پاکستان دوي د داسي کارونو تر سره کولو او فتواگانو صادرولو ته وهڅول کوم چي پايلي يې په ټوله نړۍ کي د بهرنيانو په ذهنيته کي له افغانانو او په ځانگړې توگه د پښتنو څخه نفرت و ، له هغوي سره داسي عقیده پيدا سول چي افغانان دنړۍ وحشي قوم دی ، دا هغه تاريخي جفا او خيانت دی چي دېې گناه پښتنو او افغان ولس سره په تاريخ کي چانه و کړۍ . په دغه هم پاکستانيانو اکتفا و نکړه دهغو پر شا يي لاس ورتير کړ او هغوي يي دهيوادد تاريخي او فرهنگي شتمنيو له منځه وړلو ته وهڅول لومړۍ يې په موزيمو او گالريو کي هر څه له منځه يووړه او په 2001ز کال کښي يې دباميانو مشهور بتان چي دافغان ولس فرهنگي ميراث و دافغانانو په گډون دټولي نړۍ دولسونو او نړېوالو سازمانو دارادې او غوښتنو او وړاندېزونو خلاف دهغو په لاس والوزول ، دا بله تاريخي دښمني وه چي پاکستاني چارواکو دپښتنو او افغانولس سره دهغوي دبدنامه ولوپه خاطر تر سره کړه ؛ کله چي امريکايانو طالبان دواک نه راوپرزول بيانو ددوي مشر استاد او هميشنۍ ملاتړۍ مولانا فضل الرحمن وايي ((طالبان پخپله بې عقل او ناپوه کسان وه ، موږ دوي ته دهیڅ کوم داسي کار مشوره نه ده ورکړې ، مولانا وايي موږ جمهوري اېن لرو)). دغه يوازنی خبره مولانا رښتيا کوي ، بلې په پاکستان کي ښځه حق لري چي دصدارت مقام ته ورسېږي ، په فابريکو ، او نورو مؤسسو کي کاروکړې ، په ښوونځۍ کي تعليم او پوهنتون کي تحصيل وکړي ، حتا دمولانا فضل الرحمن دلور په شمول زياتي پاکستانۍ ښکلي پيغلي په بهر ملکونو کي تحصيل کوي ، په تياتر ، سينما او نورو فرهنگي کارو کي فعال گډون لري ، په روغتونو او کلينيکونو کي ډاکتري او نرساني سي بيله جنسي توپير نه دمريضانو سره مرسته کوي او هغو ي ته دارو درمل ورکوي ، ديو اړخ نه يې پر بل اړخ رااړوي ، دا ټولو ته دپاکستانۍ ښځو لپاره اجازه شته ؛ مگر افغاني ميرمني او پيغلي ته دهیڅ کار اجازه نشته بايد په کور کي ناسته وي ، بدبختي داده زموږ بيچاره خلک يي مني چي پاکستاني ملايان ډير ښه خلک دي او هر څه رښتيا وايي ؛ زموږ اوسني ځني چارواکي خو ځکه ددغو پاکستاني ملايانو سره دتصديق سر ښوړوي چي هر څه ددوي په خوشحالي کي ويني او دوي هم نه غواړي چي دا ولس رابيدار او پوه سي . يو عربي مشهور ليکوال دښځو سره دطالبانو دغلط چلند په خلاف په 2001ز کال داگست په مياشت کښي دالحیات په جريده کي ليکي ((گرچه موقف طالبان در قبال زن پديده جديدي در فقه نیست ، ليکن انچه ابها بنام اسلام بر زن افغان روا ميدارند ، درحقيقت ((تطبيق حرفي)) موافق قيهان متحجر کهن است ، که همواره در برابر مشارکت زن در امور حيات اجتماعي جامعه ايستاده اند . به قول محقيق از اصحاب رسول اکرم ((ص)) بيش از بيست مقوله درمورد عورت ونقش زن موجود

است اما چنين معلوم ميشود که طالبان افغان فقط بر یک مقوله از عبدالله بن مسعود اتکا کرده، که گفته بود ((زن همه اش عورت است)). ايا طالبان ديوبندي مي دانند ابن عباس و ابي يوسف قديمي گفته بودند که ((بازوان وموي افشان زن عورت نيست)). ... به قول نويسنده تعداد از امامان اجازه داده اند که زنان ميتوانندوظايف مهمي در مقام وزارت وقضاوت در حيات اجتماعي جامعه بدست آورند . نويسنده به نقل از کتاب به قلم الحافظ المقدسي ارقام را ارائه ميمکند، عايشه بنت ابو بکر براي 399 شاگرد تدریس میکرد که در بين ان 67 زن و 232 مرد بودند، حفصه بن عمر به 20 شاگرد درس مي داد که در بين انها سه تن مرد بودند...)) جريده آמיד شماره 487.

ولي پاکستانی بنسټپال مولانا صاحبان بيا زموږ په وطن کي ټول هڅوي چي محمدي شريعت په افراطي بڼه پلي کړی او بس . ډير په دې نظر دي چي پاکستانی مولويان دکوم بهرني قوت په لمسون او له هغو نه درشوت په تر لاسه کولو سره غواړي په دغه شکل اسلام بدنام کړي.

يوې مسلي ته غواړم دټولو پام راوگرځوم ، طالبان په افغانستان کي دهیڅ قوم نماینده گان نه وه او نه هم اوس دپښتنو دستر قوم نماینده گي کولاي سي ، نه هم کوم قوم دوي خپل استازي ټاکلي دي طالبان لکه دانور تنظيمونه په پاکستان او ایران کي رازپرېدلي ، هلته لوي سوي ، وسله وال سوي اودپاکستان ، امریکا ، سعودي عرب او يو شمير نورو زير ځواکو په اراده يي جگړې ته وردانگلي دي تر څو دولتي قدرت تر لاسه کړی ، داچي دطلب په نامه دپښتنوپه ادرس سپکي سپوري ويل کړي له انساني اخلاقو او ادب نه لري او ملي يووالي دروحيي نه ليري کاردی . دايوه پوځي ډله وه چي په پاکستان کي روزل سوې ، پر افغانستان دپاکستان ، سعودي عرب او امریکا په مټ مسلطه سوه ، دايو غير روڼ اندی حرکت و ، ښاري روښنفکرانو او پوهانو پکښي ونډه نه درلوده په عصري پوهو سمبال کسان پکښي نه ليدل کيده او نه هم خپله طالبانو غوښتل چي دا ډول کسان دځان ملگري کړي . يو شمير متعصب کله چي يې زړه وغواړي پښتانه روڼ اندي وټکوي او يا په پښتنو پسي څه ووايي بيانو سمدلاسه په خپلو ليکنو او وينا وکي د ((طالب پلوه ، طالبي سياست وال او داسي نور القاب ، د ادب له چوکاټ او انصاف نه ليري مختاري او وروستاړي دپښتنو په اړوند لوروي)) ، پداسي حال کي چي دطالبانو په حرکت کي نه يوازي د پښتنو بلکي دنورو قومونو روڼ اندو ، دعصري پوهي خاوندانو ، ډاکترانو ، استادانو ، انجينرانو ، ليکوالو ، شاعرانو اديبانو او دنورو قشرونو لوړو او پېژندل سوو شخصيتونو، فرهنگيانو او فرهنگپالو ځاي نه درلود . هرڅه دپاکستان او سعودي عربستان دچارواکو له خوا اداره کيدل ، دطالبانو په حکمرانی کي د عربي او اوردنومونوغوره کول ، مثلاً دخپل نشراتي ارگان نوم يي ((خلافت)) او ورځپاڼي نوم يې ((شرعيت)) ، راډيو افغانستان ، راډيو شرعيت دا اوداسي نوري بيلگي دا ښکاره کوي چي دطالبانو په وخت کي هم دسعودي عربستان او پاکستان دفرهنگي تېريو پر اساس دپښتو ځاي آهسته آهسته عربي او اوردو ژبو ته خوشي کېده ؛ دپلازمېني کابل او دولايتونو په ښارونوکي دهټيو او رستورانونو دنومولو لپاره اوردونومونه کارېدل . پدې بايد هر څوک قناعت وکړي چي که دطالبانو په ليکو کښي

هوشيار پښتانه او يادنورو قومونو روڼ اندو ځاي لرلی. واي پاکستان او دهغه پلويانو په طالبانو دالوبي او ملنډي نسواي وهلاي.

زموږ دهيواد په دغه سياسي او جگړه ايز گيرودار کي اسامه بن لادن چي دسي آي آي په مرسته دساره جنگ په دوران کي دشوروي پلوه رژيمو په مقابل کي په اسيا، عربي نړۍ او افريقايي هيوادوکي ښه ځلېدلې و يو ځل بيا افغانستان ته راغلی، البته دا هغه وخت دی چي طالبان لا واک ته نه دي رسېدلي په کابل کي حاکميت داستاد رباني پلاس کي دی، هغه دننگر هار له لاري افغانستان ته راځي لومړۍ دجلال آباد دښار ظاهر شاهي ماڼۍ ته نږدې کور ورکړه سو، خو ډير ژر له ډار نه دهډي سيمي ته دمولوي خالص يوې کلا ته کډه سو او تر يوي مياشتي ورسته دسپين غره هغه سمڅو ته چي دوسلو دزيرمتون په خاطر جوړي سوې وي کوچ وکړ، زه دده په هکله زيات بحث ځکه نه کوم چي ټول په خبر دي چي نوموړۍ له هغه وخت نه چي په پاکستان کي دمجاهدينو سره له 1981زکال راپدې خوا اړېکي لرلې، افغانان يي جگړي ته هڅول، له هغوي سره يې مالي، مادي او دلورستياکي مرستي کولي ټولو ته څرگندي دې، په 1988-1998زکلونوکي کله چي شورويان ووتل او دجهاد کليمي کرار کرار خپل مفهوم دلاسه ورکاوه هغه افراطي اسلامي ډلي او کسان چي دجهاد لپاره راغلي وه ددوي په منځ هرج مرج راپيدا سو او ځينو يې دسترپا خبري کولي په دغه وخت کي همدا اسامه بن لادن ديوکوټلي پوځي لښکر دجوړېدې په فکر کي سو او دده دپلويانو په وينا هغه ديو لوي جنگ لپاره ديوه نړېوال بنسټپال پوځ دتنظم په جوړېدو پيل وکړ او هغه يې په غالب گمان دعبيده البنشيري په ملگرتيا جوړ کړ. داحمد رشيد پاکستاني ليکوال او ژورناليست په وينا د((1982زکال نه تر 1992زکال پوري په افغانستان کي دجگړي دگډون لپاره دمنځني اوليري ختيځ، شمالي اوختيځي افريقا، منځنۍ اسيا او نورو هيوادو څخه چي شمير يي 43 ته رسېده ((35زره)) زيات رضاکار مسلمانان راغلي و))، طبعي ده داټول مړه نه سول ډير يي ژوندي پاته سول ددغو ټولو سره اسامه بن لادن نږدې اړېکي پيدا کړي وې، دا هغه امکان و چي په افغانستان کي دشوروي او امريکا تر منځ داغېزي دسيمي دپراختيا جگړي د بن لادن په واک کي ورکړ. کله چي طالبانو کابل تر لاسه کړ بن لادن هم څه موده وروسته کندهار ته راغلی او دملا محمد عمر سره يې دوستۍ ډيري کوټلي اړېکي ټينگي کړې، تر هغه وخت چي امريکا دطالبانو په وجود کښي سيمه ايزي گټي ليدلي دبن لادن او ملا عمر په دوستۍ يې بي تفاوتې ښکاره کول، مگر کله چي نړېوال وضعيت تغير وخوړ، دطالبانو کړه وړه نور دافغانانو لپاره دمنلو وړ نه وه او پاکستان په هغوي هغه څه کول چي افغانانو زغملاي نه شوه، دترکمنستان څخه دگاز دولتي مسله هم ځنډمنه سوه، ديونیکال کمپنۍ مشران په دې باور سوه چي دطالبانو په وجود کي دوي دا پروژه لکه څنگه چي دوي اټکل کړۍ و پلي کېدل يې ناشوني دي، طبعي ده کله چي گټه نوي زبرځواک هر قوت او گورپ چي وي قرباني کوي. له بلي خوا بن لادن ځان داسي احساس کړ چي په رښتيا سره دی کولاي سي داسلام څخه پخپله دپيسو په زور او دغو فاناتيکانو په وسيله دفاع وکړي. هغه په افغانستان کي هم داسي اکت کاوه لکه دی چي ددغه هيواد اصلي اوسېدونکۍ او برلاسۍ چارواکۍ وي او طالبان يې دامريکا په مقابل کي هڅول. دغه او هم به نور دلايل موجود وه چي دبن لادن او امريکا تر منځ توره پيشي تيره سوه آن ددښمنۍ

تر سرحد ه اختلاف پیداسو . په لومړي ځل پسله هغه چي په 1990زکال امريکا د کويټ څخه دعراقي عسکروتر ايستلو وروسته شل زره امرکايي عسکر په سعودي عربستان کي ميشته سول ،دبن لادن دامريکا او سعودي چارواکو لخوا دا کار داسلام پر مقدسو ځايو لکه بيت المقدس تېری وباله او له دغه عمل سره يي خپل مخالفت څرگند کړ . دسعودي حکومت له ډار چي ځان يې په خطر کي وليد په 1992زکال په خپله شخصي الوتکه کښي له پاکستان څخه چي په دغه وخت کي گويا دطالبانو او جميعت دپخلايني لپاره تللی و سودان ته ولاړ ، او په 1994 زکال دده سره دشاهي کورنۍ مخالفت اوامريکا په غوښتنه او مشوره له هغه نه دسعودي تابعيت واخيست . بن لادن په 1992زکال په مکه ديشو او يمن کي دتروريستي حملو په تور تر تورن وپيژندل سو . بن لادن کله چي د1996زکال په سپتمبر افغانستان راغی دمجاهدينو دمشرانو سره لکه رباني ،گلبدين ،احمدشاه مسعود او مولوي خالس سره يې ښې اړيکي ټينگوي ،طالبانو ته بيا دومره نږدې کيږي چي له افغانستان څخه دده دايستلو په قيمت تر اوسه افغان ولس اوپه خاصه توگه پښتانه او نړېوال جزاويني .

له طالبانو څخه دنورو نااميديو په څنگ کي دبن لادن او امريکا تر منځ دښمني او دهغه لخوا دافغانستان څخه دامريکايي استخباراتو په قول په (1998) زکال داگست د مياشتي په اومه دکينيا په مرکز نايروبي او تانزانيا په مرکز دارالسلام کښي دامريکي په سفارتونو کي دنهرو ، لسو دقيقو په تفاوت غټي چاودني چي ((219)) ((افريقايان او)) 12 ((تنه امريکايان پکښي تلف سوه ددي باعث وگرځېدل چي امريکا دطالبانو څخه رسمي غوښتنه وکړي تر څو هغه امريکا ته وسپاري اويابي له وطنه وباسي . کله چي طالبانو دپاکستان په مشوره دهغه دتسليمېدو سره مخالفت وکړ ، پدې نامه چي گويا هغه مجرم نه دی او زموږ ميلمه دی له افغانستان څخه دبن لادن دايستلو پر سر سره جوړ نه سول ؛که څه هم پسله هغه چي پر افغانستان اقتصادي بنديزونه ولگېدل او دافغانانو حالت خراب سو په داخل او بهر کي ټولو افغانانو له ملا عمر نه غوښتنه وکړه ، دا نابللۍ مېلمه چي موږ ته زموږ دملي گټو او افغانستان دويرانۍ په قيمت تماميږي له افغانستان څخه وباسي ، متاسفانه طالب چارواکو يوازي دپاکستان منل د افغان او نورو پر خبره يي غوږ نه نيوی .

پاکستان هم امريکا داوس پشان غولوله څو ځله کلينټن نواز شريف نه په تليفون کي له هغه نه غوښتنه وکړه چي پر طالبانو فشار راوړي تر څو هغوي بن لادن امريکا ته تسليم کړي او يا يې بل هيواد ته دمحکمي لپاره ولېږي ،نوازشریف به هغه ته وعده ورکول مگر په عمل کي يې هيڅ نه تر سره کول . پاکستان پدې ښه پوهېده چي امريکا دپاکستان په مقابل کي دسخت اوغوځ دريزنه کار نه اخلي ځکه امريکا پاکستان ته په منطقه کي دپلانونو دپلي کولو په منظورتل اړتيا لري ،کنه دبن لادن دنيولو يا وژلو لپاره څومره پروژي جوړي سوي ،لومړۍ پنځه او بيا پنځه ويشت ميليونه ډالره جايزه وټاکل سوه ، د مرکزي اسيا ته دنفث او گاز دترلاسه کولو په منظور دطالبانو سره مرستي عبث ولاړې ،ديونيکال او دلتا دکمپنيو ټول پلانونه په اوبو کي لاهو سول ،دا ټول تاوانونه امريکا ومل ، خو يوه ورځ امريکا يي جگپوړو پاکستاني چارواکو ته ونه ويل چي تاسو څه کوۍ؟ او پر کومه لار روان ياست ؟، فکر کوم دا

د امریکا لپاره هغه نازولۍ دی چې ټوله نړۍ یې تر قربان کړې ده، داسې یو نظر هم د عام ولس سره سته چې ممکن د امریکا استخباراتي سازمان په منطقه کې د امریکا د سیاسي، اقتصادي او پوځي نفوذ تر ټینګولو پورې نه غواړي د اسامه بن لادن، القاعدې د سازمان او طالبانو جنګي سیریا له دې پاي ټکۍ کېږدي. زموږ افغانانو سره هم دا ډار زیات سوی دی. داسې حال کې چې د امریکا په ګډون دنړۍ ((37)) هیوادونه له افغانانو سره د امنیت په راوستلو کې یو ځای خپل ځوانان د لاسه ورکوي، او آهسته آهسته یې د نړیوالو په سترګو کې اعتبار ته ضرر رسیږي داسې نشي چې یو ځل بیا افغانستان د پاکستان جرنیلانو تر ناولو غوښتنو قربان کړي؟ که داسې نده نو ولې امریکا د دنړۍ سوپر زبر ځواک پاکستان ته سپینه او لنډه خبره نه کوي او ورته نه وايي چې پر ځای دې کېښه، افغانان نور مه زوره وه. کون او ړوند په دې پو هېږي چې د افغان ولس د ټولو بد مرغيو اساسي عامل پاکستان دي او بس، څنګه داومنل سي امریکا، انگلستان، اسراییلو، روسې، چین، هند، فرانسې، المان، ایټالیا اونورو هیوادونه چې همدا اوس عملاً د افغانستان په لاسه کېښي د پاکستان د خاورې څخه د القاعدې د سازمان، بن لادن او طالبانو سره ښکیل دي نشي کولای د هغوي ځانګۍ پیدا کړي؟.

بن لادن هم ځای گرم او ګدا اسوده ولید، دادی تر اوسه پاکستانی جنرالان وايي په افغانستان کې دی او افغاني چارواکي ادعا کوي چې هغه په پاکستان کې دی، دغه حالت چې په دغه سیمه او قوم کې به دده پیدا کېدل تر ډیره وخته د ټولو لپاره ستونزمنه وي بن لادن په خپله هوښیارې ډیر ښه درک کړی و. دا چې دا ډرامه به کله پاي ته رسیږي تر اوسه څوک نه پوهیږي.

د امریکا د غوتلابنو چې د طالبانو مشران راضي کړي تر څو هغوي بن لادن امریکا ته د محاکمې لپاره وسپاري له ناکامۍ سره مخ سوه، که څه هم امریکا د طالبانو لپاره وروستی نېټه د 1999 د فبرورې په میاشت وټاکل مګر ډیر ژر طالبانو اعلان وکړ چې اسامه بن لادن ورک دی. د ملګرو ملتو امنیت شورا په 1999 د اکتوبر په 15 نېټه د پریکړې په ترڅ کې د طالبانو نه وغوښتل چې پخپله خاوره کې د ترهګرۍ مخه ونیسي او هغه کمپونه چې شته وټړي او...، د امنیت شورا بل کال (2000) د دسمبر په 19 نېټه په خپل بل 1333 لمبر پرېکړه لیک کېښي پر طالبانو باندي خپل پخوا نې بندیزونه په ټینګار سره تایید کړه، اما طالب چارواکو په دغه پرېکړه لیکو نو عمل ونکړ، نه یې بن لادن وسپاره او نه یې د القاعدې دروزني کمپونه و ټړل. د 2001 ز کال په پیل کې د امریکا نوي ولسمشر بوش ته د منځنۍ اسیا د هیوادو نو د نفت او ګاز مسله چې د چین او روسې د ګډ قرارداد په اساس به د هغوي پلاس کې لویدلي وای جالبه وېرېښېده او له بلي خوا د امریکا لپاره داسې یو تړون هم د منلو د منلو وړ نه و، خپلو اقتصادي موخو ته درسېدو خاطر امریکايي چارواکو پرېکړه وکړه د طالبانو سره یو ځل بیا دخبرو له لارې مخ ته ولاړ سي دخبرو چاري د بهرنیو چارو په وزارت کې ((کرسټین روکا)) ته وسپارل سوي هغه د طالبانو سره شپږ ځله او دوه ځله یې په برلین کې نوري پټې غوندي جوړې کړې، د غونډو کومه نتیجه ورنکړه، په دوهمه غونډه کې د طالبانو استازي برخه وانه خيسته ځکه دوي بندیزونه غندل او د ملګرو ملتو پر سازمان یې نیوه کې لرلې. د جولای په میاشت کې ((د شراپ شایر)) په وستین

پارک کي چي دانگلستان په لودیځ کي یوه ډیره ښکلې سیمه ده دیویشته هغو هیوادوداستازو په گډون غونډه وکړه کوم چي دافغانستان له موضوع سره علاقمند و ،دغه غونډه دملگرو ملتو په مشرتوب دانگلستان دباندنیو چارو دوزارت لخوا په غیر رسمي توگه رابلل سوي وه ، هلته دا وړاندیز چي په افغانستان کي دي د پخواني پاچا محمدظاهر په مشرۍ یوه ائتلافي اداره جوړه سي مشوره وسوه ، دمسله دشمال تلوالی لخوا استقبال سوه او پدي ډیر خوښ سوه ،خو هغوي دا دکار پیل باله اوپیل یې بیا به وروسته گورو چي څه وشي ،دهغوي لپاره ظاهرشاه هدف نه بلکه هدف ته درسېدولپاره یوه وسیله وه . تر دغي غونډې لږ وروسته دپاکستان استازي ((نیاز نیک)) په فرانسه کي داپه ډاگه څرگنده کړه چي دامریکي دهیئت یوه غړي ویلي و که طالبان دبن لادن په هکله په خپل دریځ کي تغیر رانه ولي پر خلاف به یې دزور نه کار اوخیستل سي . هغه داهم وویل چي ددوي پر ضد به دتاجکستان له اډونه کار واخیستل سي ، هلته پخوا امریکا یې مشاوران ځای پرځای سوي و ،ازبکستان هم خپله اماده گي وښودلې وه روسي یولس زره پوځ داماده گۍ په حال کي قرار درلود. دپاکستان دغه چارواکي دا خبره دیوه پلان په اساس چي دوي یې لري افشا کړه ،غیر مستقیم یې طالبانواو دهغوي پلویانو ته څرگنده کړه چي امریکا او دهغې ملگري هیوادونه څه پلان لري ، که طالبان دامریکا خبره ونه مني دهغوي پر خلاف حمله کوي ،پاکستان تل ((غله ته وایي غلاو کړه او دکور خاوند ته وایي بیدار اوسه)) سیاست پلي کړۍ دی.

((فرانسس ویندرل)) لا دمی له میاشتي نه راپدې خوا په روم کي له پخواني پاچا سره افغانستان ته دتگ په هکله لیدني کولې ، دجولای دمیاشتي نه راوروسته ظاهر شاه ته داسي کتل کیده لکه دافغان واکمن چي وي.

په دغه وخت کي دطالبانو مشرانو ته دامریکا لخوا دوه پیغامونه واستول شوه چي په یوه کي یې غوښتي وه چي دبن لادن دنیولو لپاره دي عمل وسي ، اوبل دظاهر شاه په مشرۍ دیوي ائتلافي اداري دجوړېدو په هکله د خبر دپیل مسله وه . دپردي شاته حالت داسي معلومیده چي دوي نوره دتل لپاره دطالبانو سره وداع کول ، خو تر هغه دمخه یوه بله لویه حادثه پېښه سوه چي هر څه یې پر دابله خوا راواړول . دا څرگنده معلومېده چي پاکستاني چارواکو او استخباراتي سازمان یې په افغانستان کي دملي پخلایني پر اساس دحکومت له جوړېدو سره مخالف وه،هغوي تر وروستیو شیبو تلنښ وکړ چي طالب چارواکي په افغانستان کي پردولت واک وساتي.

په امریکا کي داسي پېښه وشول چي دپاکستان ټول پلانونه یې تر یوه حده په اوبو کي لاهو کړه، په برېښه توگه په افغانستان کي داسامه بن لادن داوسېدو او طالب چارواکو دقدرت کمبله مخ پر ټولېدو سوه ، وایي خدای دي داسي شر پېښ کړي چي زموږ پکښي خیر وي ،موږ ددغي پېښې دقربانیانو سره ځانونه په غم کي شریک بولو ځکه تر هر چا افغان ولس ته معلومه ده چي کله څوک دفاamil غړۍ دلایسه ورکوي څومره درد لري . د2001زکال ددسپتمبر په 11مه 19 ترهگرو چي پنځلس یې دسعودي عربستان وه په نیویارک کښي دنړېوالي سوداگرۍ مرکز دوه غبرگوني ((107)) (پوریز ی مانیۍ اوپه واشنگتن کي دملي دفاع پر وزارت یا پنتاگون دملکي الوتکو په استعمال حمله وسوه دریمه الوتکه چي غوښتل یې پر سپینه مانیۍ حمله وکړي دسورلیو دفشار په اساس دپنسلوا نیا ښار ته نږدي پر

مخکه ولويدل، تجارتي مرکز اور واخيست او مانۍ ونږېدي تر دريو زرو زيات په مختلفو قومونو پوري تړلوداور په لمبو او دتعمير تر دېوالو لاندې خپل ژوند دلاسه ورکړ. هېچا فکر نه کاوه چې په امريکا غوندي هيواد کښي دي داسي لويه پېښه وسي، او دومره خلک دي ديوې ترهگري حملې په پايله کې مړه او په ميلارډو زيان دي ورسپري. که څه هم د کتي کلارک په وينا ((دسپتمبر له تراجيدۍ نه څو اونۍ مخکښي دطالبانو دبهرنیو چارو وزير متوکل دکوم مرستيال په لاس په پېښور او اسلام اباد کې دامريکې قونسلگری اود ملگرو ملتودسازمان ادارې ته خبردارۍ ورکړې و، چې بن لادن په امريکې باندې دډير غټ بريد کوونکی دی په دغه مقصد چې په زرگونو امريکايان له مينځه يوسي خو دهغه اخطار ته چا غور ونه نيوه شايد له دې امله چې مرستيال يې دخبر سرچينه نه وه ښودلې)).

مولانا ابو العلي مودودي نقل قول، چوپړي 106

دامريکا سنا ولسمشر ته دومره پيسې او واک ورکړ چې چا تصور نشو کولای، تر څو ولسمشر دامريکا دښمنان هر چيري چې پټ دي ورک او نابودکړي. ددغي زړه بوږنوونکي پېښي دورځي په ماښام دامريکا ولسمشر جورج بوش دامريکا خلکو ته په وينا کې وويل: موږ به دهغو ترورستانو او هغو تر منځ چې هغو ته يې پناه ورکړې فرق ونه کړو. کانگريس دسپتمبر په 14 ولسمشر ته دغه واک ورکړ چې دهغو ملتونو، موسسو، ياکسانو پر ضد له ټولو ضروري او مناسب زور نه کار واخلي... کانگرس ددغه موخي دترلاسه کولو په منظور حکومته د څلوېښتو ميليارډو ډالرو دمصرف اجازه ورکړه.

جورج بوش دسپتمبر په شلمه دکانگريس په يوه غونډه کې بن لادن او دهغه سازمان په دغه پېښه کې تورن کړه، اود طالب چارواکو ته يې داسي التيماتوم اعلان کړ: ((دامريکي چارواکو ته دالقاعدي ټول هغه مشران وسپاري چې ستاسي په هيواد کې دي... سمدلاسه او دتل لپاره په افغانستان کې دتروريستانو دروزني کمپونه وټړي، تروريست دهغو روزونکۍ او ملاتړ کوونکۍ اړونده مقاومت وسپاري، ددي لپاره چې مونږ باور وکړو چې هغوي نور نو عمل نه کوي امريکا ته دترهگرۍ په کمپونو کې پوره لار ورکړي. دا غوښتنې دخبر يابحث لپاره نه دي. طالبان بايد سمدلاسه عمل وکړي. دوي بايد ترهگر وسپاري يادي دهغو په برخليک کې ځانونه گډ وشمېري)) بي بي سي او امريکا ښځه راډيو. دا لومړۍ ځل و چې امريکا طالبانو ته داسي گواښ وکړ، کاشکي داسي گواښ يې دپاکستان ولسمشر، استخباراتي او پوځي چارواکو ته هم کړی وای نوبه يې ثمر عملي او گټي به يې زياتي او تاريخي وای. که رښتيا وويل سي او امريکا حق ته غاړه کښېږدي پاکستان چارواکو ته دالشان التوماتوم به نه يوازي افغانستان بلکه دامريکا په شمول ټوله نړۍ به دترهگرۍ او لاس وهنوله شرخه خلاصه سوې وای. دپاکستان دۍ چې ددوي په خاوره کې رزول سوي تروريستان په مصر، هسپانيا، فرانسه، جرمني او انگلستان کې دترهگرۍ دعملونو دتر سره کولو امکانات تر لاسه کوي، ځکه همدا اوس دپاکستان په مذهبي مدرسو کې چې شمير يې تر لسزرو زياتېږي دآي آيس تر بشپړي حمايي او کنټرول لاندې دي ترهگر روزل کېږي، په افغانستان او دنړۍ په نورو هيوادو کې دهمدغو مدرسو روزل سوي خلک ترهگريز ي کړني تر سره کوي

دسوداگرۍ دمرکزو تر ږنگېدو وروسته دامريکا خلکو ته دجورج بوش دلومړۍ وينا څخه دورايه څرگنده سوه چي دهغه هدف بن لادن او طالب چارواکي دي ، کله چي دامريکا حکومت دکانگرس ملاتړ تر لاسه کړه دڅو ديپلو ماتیکوسفرو څخه وروسته امريکا دنړۍ په کچه دامکانات برابر کړه چي دطالبانو دغه ځواب او بي ځايه مقاومت ته چي بن لادن مسول نه دی ، او يا يې څرگندول چي امريکا دي دبن لادن دمجرميت اسناد دوي ته دي ښکاره کړه کي او داسي نور دلايل چي منطقي نه برېښېدل ، دوسلې داسعتمال په زوردطالبانو حکومت را وپرځوي . داکتوبر په اومه ورځ يې دېمونو اوراکټونو، مېرنيو پوځي الوتکولخوا دافغانستان پر پاچه خاوره دطالبانو دځپلو په موخه حمله او تعرض شروع سو،امريکا دغي موخي ته درسيدو لپاره دروسي چارواکو په مشوره پر شمالي ټلوالې تکیه وکړه ، دا هغه ځواک و چي ددوي دظلم او وحشت په پايله کي دپاکستان روزل سوي طالب قوت ته افغانانو په دې منظور چي دشمالې ټلوالې او هغوي دملگرو دځواکونو له تيريواو ظلم نه خلاص سي هرکلی ويل سوی و . زموږ په هيواد کي داد يوې بلي غميزې شروع سوه ، په پاکستان کي په برېښه توگه مولانا سميع الحق او مولانا فضل الرحمن او نوروفاناتيکو بنسټپالو ډلو په وسيله دټولو مدرسونو ځوانان دپاکستاني داستخباراتواو مليشو په لارښودنه او ملگرتيا دامريکا په مقابل کي دطالبانو په دفاع کي دجگړې لپاره دافغانستان په لور جوپي جوپي روان سول ، افغانستان ته په رسېدو سره طالبانو هغودهيواد شمال ته ولېږل ، چي هغوي هلته ايسار او زيات يې ووژل سوه . په پاکستان کي يې دامريکا دبیرغونو په سوځولو سره هره ورځ مظاهري پيل کړي ، پاکستاني پوځيانو دموقع نه په استفادې سره دپښتنو په سيمه ورننوتل او دلومړي ځل لپاره يې دډيورنډ کرښي ته ځانونه ورسول . جالبه او دپاملرني مسله خو داده چي پاکستان دامريکا نږدې او نازولۍ دوست دی مگر ددوي په حضور کي دامريکا پر خلاف شعارونه ورکول کېده ، دولسمشر جورج بوش عکسونه او بیرغونه دبڼسټپالو او فنانتيکو مسلمانو ځوانانو او احساساتي خلکولخوا په مظاهروکي سوځول کېده . له دغه حرکت څخه په گټه پورته کولو سره دپاکستان اساسي هدف داو چي امريکا او نوري نړۍ ته ښکاره کړي چي په پاکستان کي مذهبي ډلي ډيري قوي دي، ددوي دځپلولپاره زياتو پيسو اوکوټلي ځواک ته ضرورت سته ، ځکه امريکا دوي ته دپخواني قرض دبخبڼلو په گډون تر دريو ميليارډو زيات ډالره پيسي او يو په بل پسي نوي جنگي الوتکي او موډرني وسلې ورکړې ، تر څو پاکستان ترورستان په وځپي ، خو دا هغه خوب دی چي دپاکستان په مقابل کي داوسني سياست په تعقيب سره به هيڅکله رښتيا نسي .

دامريکا دبمباريو پايله داسوه چي داکتوبر له اومي څخه ددسمبر تر اتلسمي ورځ پوري دنږدي ((10915)) کسانو دژوند دلاسه ورکولو په ارزښت ، ددسمبر په دوهمه نيمايي کي دطالبانو دواک هغه ماني چي دوي ورته عمارت وايه ږنگه او ملامحمد عمر اخند چي پر موټر سيکل يې دواک تر لاسه کول شروع کړې وه د همدغه موټر سايکل په سواری يې دکندهار ښار او دعمار ت تخت وتاج پرېښود . دپاکستان هغه پلان چي ددوي په وجود کښي به دډيورنډ لعنتي کرښي برخليک دتل لپاره ټاکي يو ځل بيا راتلونکي مهال ، دنوو پلانو دجوړولو او پلي کولو ته معطل پاته سو . ملا محمدعمر اخنداو طالب چارواکي په رښتيا سره دخپل بي بنياده غرور، دهيواددبرخليک ټاکلو دساده ارزوني، او پاکستاني استخباراتو دنووگټو قربانيان سول . داسي معلومېږي چي دوي لا اوس هم په دې نه پوهېږي چي پاکستاني

چارواکي ددوي اوگران وطن اصلي او اساسي دښمن دی . تر څو چي دډيورنډ دلعنني کرنبي په هکله اساسي پرېکړه نه وي سوې افغان ولس به دپاکستان اودهغوي دنړيوالو دوستانو د سياسي لوبواودرغليو قرباني اودقدرت پر سر جنگي سياليوميدان وي . افغانان به دکورسوخوني په جگړه کي خپل خوږ ژوند دلاسه ورکوي . زموږ زوربدلي ولس به دبهرني پوځيانو تر پښو لاندي دتحقير او توهين شپي او ورځي سبا کوي . ځوان کنړي شاعر فرهادجان دشعر په ژبه داحال ښه تمثيل کړی دی هغه وايي:

ماپکي خپل قاتل ونه پيژانده ---- راغځېدلي وو بلا لاسونه

دا اوسنی افغان وژنه او ټاټوبی وړانونه چي دپاکستان د ديويندي بنسټپالو دتشويق او فتواگانوله مخي افغانان هڅوي او ورته وايي ، وجنگېږی له خپلي خاوري امريکايان او نور اروپايان وباسی ددغي غميزي دحل لاره نه ده . دا ددوي اوددوي دبادارانو ددسيسو، او دډيورنډ دکرنبي پر سردخپلو تاريخي عقدو او دښمنيو دتر سره کولو پايلي دي چي زموږ په هيواد کي پردي وسله وال ځواکونه پراته دي ، کاشکي موږ دا تعقل درلوداي چي هر څه مو دخپل هيواد تر پرمختگ او افغان ولس تر بسياني او ښهرازی قربان کړي واي . له بده مرغه يو تريخ ولي رښتيا حقيقت بايد ومنل سي چي افغانانو تل يوه او بل ته دقناعت سر نه دی ټيټ کړی ،قناعت يې بل ته تسليمي او تسليمي يې عار بللی دی . داچي خپل هيوادوال او عزيز ته دماتي پر سر يې پردي ته لاس اوږد کړی او يا يې دهغه په پوځي مرسته د ځان لپاره بريايي ترلاسه کړي ، دهغوناورو او شرمونکو پايلو ته يې هيڅ وخت پاملرنه نده کړې ،او د پردې پوځي ځواک راوستل يې د ځان حق بللی دی . په هره اندازه چي بهرني پوځيان په افغانستان کي پاته کېږي په هغه اندازه زموږ دخاوري قسم خوړلي دښمنان سياسي ،مالي ،پوځي او مادي گټه ځيني پورته کوي .همدا علت دي چي پاکستاني چارواکي او جنرالان امريکا او نړی والو ته دتروريستانو په ځپلو او نيولو کي ډوکه ورکوي . دا جگړه ددوي لپاره هغه چرگه ده چي طلايي هگۍ اچوي . فکر وکړی !!! دااوسنی خپل منځی تاوتریخوالی ،دعلمو ،بيگناښځو او ماشومانو ژل په ځان پوري بمان تړل او ژوند دلاسه ورکول زموږ دبيچاره خلکو هيڅ درد نسي دواکولاي . پدې ټول بايد پوه وي هغه کسان په هرنامه چي غواړي دمنځنيو پيړيو په دودتنگ نظره افراطي رژيمونه پر افغان وتپي ولس ته به دقبول وړنه وي . داډول کړني داستونزي او زموږ دهيواد څخه دپريديو پوځي ځواکونو دوتلو دحل لاره نه برېښي . ځوان شاعر فرهاد وايي:

اوس راته وايه چي ټول زړونه غاټول زړونه چا وگټل

ستا سره ماشه وه او زما سره گلونه

درنو لوستونکو!

دا لاندې عکسونه د پاکستانې نجونو دې چې غواړي په اردو او هوايي قواو کې کار وکړي، پوښتنه داده چې ددېوبندي ملايان په ځانگړې توگه مولوي فضل الرحمن دغو نجونو ته دکوم روايت له مخې اجازه ورکړې چې دځوانانو سره يو ځاي پوځي ډېښوونه سرته ورسوي، يو ځاي پوځي تعليمات او عمليات تر سره کړي؟

زه ددغه کار ملاتړ کوم زما لپاره ښځه او نارينه دبيولوژيکي جوړښت په تفاوت يوشان ارزښت لري، دواړه دخداي بنده گان او انسانان دي، دټولنې په وړاندې يو شان حقوق او مکلفيتونه لري. عکسونه مي ځکه راوړل چې همدغو دپاکستان بنسټپاله مولويانو له مجددي څخه نيولې تر رباني او طالب پوري ټولو ته ويل ښځه بايد په کور کې وي، ښځه ټول عورت دی، دښځې مخ بايد بيرون څوک ونه وينې او اواز يې وانه وري، هغه ښځه چې دا نه مني بايد سنگسار سي. پوښتنه کېږي چې مولانا صاحب! دانجونې به څوک سنگسار کړي؟

څلورمه برخه

په نوي تاکتيک دپاکستاني چارواکو هلې ځلې

دطالبانو دواکمنۍ پر خلاف دامريکا لخوا د جگړې پيل ددې دپه برخې درلودې . يوه يې دوسله وال تيريو لپاره دپوځي پلانونو جوړول ، او بله دطالبانو پر ضد دميديالو امکاناتو څخه په استفادي سره دهغوي پر خلاف دنړيوالو ذهنيت آماده کول و . امريکا دمطبعاتو ، راډيو ، تلويزيون او انټرنېټ له لاري په نړيواله کچه دوحشت ، بربريت ، تروريزم او انسان وژنو اصلي ترسره کوونکې يوازي طالبان او دالقاعدي سازمان معرفي کاوه ، امريکا ډير ژر وکالاي شوه نړيوالو ذهنيت دخپلو راتلونکو پوځي او سياسي کړنو سرته رسولوپه موخه آماده کړي ؛ دهمدغو تبليغاتو پايله وه چي ټوله نړۍ دطالبانو دحکومت دپرزولو او القاعده سازمان دله منځه وړلو غوښتونکي سول .

دامريکا حکومت دسي آي آي دکارمندانو په وسيله دافغانستان په دننه او بيرون کې دځينو افغانانو سره اړيکې ونيولې دهغه جملې نه دشمالې ټلوالې په څنگ کې يې د مرحوم حاجي عبدالحق جبارخيل چي په خپل قوم کي دلوي اعتبار خاوندو او حامد کرزي چي دپوپلزو په قوم کي دخپل مرحوم پلار دشناخت او اعتبار څخه په استفادې سره يې کولاي شوه دطالب چارواکو پر ضد خلک راوپاروي ، او پخوانۍ پاچا محمد ظاهر شاه وچې امريکا دهيواد په راتلونکي برخليک کي د ونډي خاوند گانه او دسولي په راوستلو کې يې دده ونډې ته زيات ارزښت ورکاوه . امريکا داسي انگېرلې وه چې داکسان کولاي سي خلک دطالبانو پر خلاف راوپاروي . ډير په دې نظر دي تر کومه ځايه چې پاکستان په دغه پلان خبر و او دحاجي عبدالحق دسفر مقصد او لار ورته معلومه وه دطالبانواوالقاعدي دسازمان په وسيله وتوانېده چې حاجي عبدالحق جبار خيل افغانستان دتگ پر لار مخکي له دينه چي کابل ته ورسېږي بيله کومي محکمي ناځوان مردانه اعدام کړ . د هغه په مرگ زيات پښتانه خفه سول اودهغه دمرگ په غندلو سره يې پر طالبانو يې ډيري سختي نيوکې وکړې . پدې ډول دطالبانو په مقابل کي دپښتوننفرت لانور هم زيات سو ، او دا هڅ چي پاکستانپه هيڅ صورت په افغانستان کې ديوغښتلې حکومت دجوړېدو سره علاقه نه لرې په پښتنو کې نور هم غښتلی سو . حامد کرزي تر دهاود ولسوالۍ ورسېد او هلته ديوه نفر لخوا چي په مطبوعاتو کي يې ځان معلم اشرف معرفي کاوه حمايه کېده ، دته دامريکا يانو لخوا ډاډ ورکړه سوۍ و چي دطالبانواو يا بل چا دحملې په مقابل کي به هغه ساتې . کرزي ونه سوه کولاي دارزگان خلک دطالبانو په مقابل کي راوپاروي ، يو خو طالبانو تر کرزي هلته زيات نفوذ درلود او بل کرزي په ارزگان کي کومې شخصي دپېژندگلوي ښې اړيکي نه درلودې . فکر کوم کرزي هلته يوازي پدې خاطر لېږل سوۍ وچي دطالبانو دحکومت دراړزېدو څخه وروسته هغه دملا عمر دزېږېدو له ځايه دملا عمر څخه پاته شوپتخت پر کښېنستو لپاره کابل ته رولې ، دا شان ژيستونه اوکړنې دسياست په ډگر کې رواج لرې . ځکه کرزي تر هغه وخته هلته پاته سو کوم چي بيا دامريکايي چورلکي پوسيله دبن دکنفرانس ترموافقي وروسته دبگرام هوايي ډگر ته په کابل کي دمؤقتي اداري درياست دواک دتر لاسه کولو لپاره راوړسو ، دبگرام هوايي ډگر ته فهميم ، يونس قانوني او شمالي ټلوالې نور غړي مخته ورغلي وه .

د امریکا متحده ایالاتو د انگلستان په نیغ ملاتړ او همکارۍ د طالب حکومت د وسلوال ځپلو په خاطر د سي آی آی جگپوړي کارمندان دروسې په مرسته د تاجکستان او ازبکستان له لاري په چورلکو کې پنجشیر ته راغلل او هلته یې د فهمیم، یونس قانوني، د عبدالله د بهرنیو چارواکۍ وزیر سره د کتلو په ترڅ کې د دوي سره د راتلونکې په هکله خبرې وکړې، شمالي ټلوالې دنده تر لاسه کړه چې د طالبانو پر خلاف د امریکا یانوسره په عملیاتو کې برخه واخلي، شمالي ټلوالې پدې خاطر په راتلونکې کې د امریکا په مرسته غښتلې موقف پیدا کړي د امریکا یانو دغه خدمت ته یې غاړه کېښوده، که څه هم امریکا یانو به همدا درک کړې وې. روسیه چې د تروریزم پر ضد مبارزه کې د امریکا ملگرې سوې وه د شمالي ټلوالې څخه د امریکا داستفادي په هکله خوښې ښکاره کړه او هغه یې دروسي او منځنۍ اسیا په ګټه وبلل. مثل دی وایي ((ما پر آسمان غوښته خدای پر مخکې راکړه)). روسانو دا انتظار نه درلود چې امریکایان دې بیا داسې تېروزي او شمالي ټلوالې بندنامې ډلي ته چې په سیمه کې د روسانو یوازې دوستان وه دا امکان پلاس ورسې چې دا ځل د امریکا د B52 او C130 ډوله الوتکو د بمباریو په مټ دې کابل ښار هغه ښارته چې اوسېدونکو یې د دوي له نامه سره حساسیت پیدا کړی و یو ځل بیا داخل سي.

توماس والکوم پخپله مقاله ((اتلاف نامقدس)) کې چې د افغان رسالي په 23-24 ګڼه کې خپره سوې ده لیکي: ((د امریکا په نظر شمالي اتلاف په حقیقت کې هیڅ اتلاف نه دی او باور ورباندې نشي کېدای، لیکن پرته له دوی نه امریکا بل انتخاب نه درلود، ځمکنی پوځونو ته د زیاتي اړتیا له مخې په کار وچي د شمالي ټلوالې له ملېشو څخه د طالبانو پر ضد کار واخیستل سي، نه د امریکا او لوېدیځ د ځمکنیو ځواکونو څخه)) امریکا له دې ډارنه چې په ځمکنی جګړه کې به د زیات تلفاتو سره مخ سي پرېکړه وکړه چې د شمالي ټلوالې څخه چې د طالبانو سره کوټلې دښمني هم لري استفاده وکړي. دیادولو وړ ده چې د امریکا ولس هم د دې سره مخالفت کاوه چې د جګړې په پېل کې دې په ځمکنیو عملیاتو کې امریکایي سربازان برخه واخلي.

د دې لپاره چې د شمالي ټلوالې نړېوال اعتبار غښتلی سي دروسي مشر ولادیمیر پوتین هم د دې حقیقت نه پرده پورته کړه او د ژورنالستو سره یې په خبرو کې د ابرېنده کړه چې روسې د تیرو پنځو کلونو په دوران کې د طالبانو پر ضد د شمالي ټلوالې اود هغوي قوماندان احمد شاه مسعود سره د وسلو او پیسو زیاتي مرستې کړي او دادی اوس دغه مرستې نورې هم زیاتوي. فکر کوم د 2005 ز کال د سپتمبر په میاشتې څو ټنه مواد او توکي چې د پنجشیر ولسوالۍ (ولایت) ته د مسکو د والي جنرال ګروموف لخوا راوېږل سوه هم دهغه پخوانیو دوستیو د یوځل بیا ډاګیز کېدو او پخپلې په خاطر به وه، که نه تر پنجشیر نورې زیاتې مستحقې سیمې وي، او بل دا چې ولې دیوې خاصې منطقي په نامه؟ ځکه هلته خدای مکره کومه طبعې ټکه نه لوېدلې.

امریکا د تروریزم سره د مبارزې په نوم د اروپایي هیوادو، روسې، بېله ایران څخه د افغانستان همسایه هیوادو ملاتړ تر لاسه کړ او د اکتوبر په میاشت کې یې دیویشتم قرن د موډرنو الوتکو او بموړیو په زور د طالبانو او د القاعدې د سازمان د پټېدو پر ځایو شپه او ورځ مرګوني گذارونه شروع سوه، امریکا په دغو بم اوریو کې وچ او لاندې یو ځای

وسوځول. او د پښتنو داوسېدو پر سيمه په دې نامه چي طالبان پښتانه دې او د طالبانو سره به مرسته وکړي هم تر بمبارد لاندي ونيول، په دښت کې چوپان او په کلي عادي خلک وويشتل سوه. کلي، کورونه، ژرندي، کارېزونه اود کوچيانو خېمې، پر لارو دسوارليو گاډې د بم اورونکو الوتکو او توغنديولخوا په نښه سول، په زرگونو کورنۍ يې کليو او ښارونو پرېښودلو ته مجبورکړه، دولسونو دژوند اډانه يې خرابه او تباه کړه. په کابل ښارکښي يې هم دښار سهيلې او شمالي برخې، دتلوېزون غر (انتن) دبالاحصار او مرجان تپه او يو مسجدپه بمانو او توغنديو کلک وويشتل، په سلهاو انسانانو ژول سوه. که څه هم دامريکا داشان کړنه په داخل او بهر کي دافغانانو داعتراضونو او احتجاجونو سره مخ شول، دامريکا وحشيانه خپل سري بمبارۍ يې وغندلې مگر دامريکا او دلوېدېځو هيوادو مشرانو ورباندي غوړ هم ونه گراوه. دسويډن دمالمو په ښار کي دسويډن افغانستان دکمېټې او افغانانو په گډون مظاهري وشوې، په همدغو مظاهرو کي هغو افغان ماشومانوسره دمرستي په خاطر چي دامريکا دوژنکواو ړندو گذارونوپه پايله کښي يې دژوند هر څه دلاسه ورکړي وه مالي مرستي راټولي شوې، دمالمو دښار په هغه تعليمي موسسه کي چي ما سويډني ژبه لوستل دسويډني استادانو په همکاري مې تر 8000 زيات سويډني کرونه مرسته ټوله کړه ټولي پيسې چې دمالمو دافغانانو لخوا ټولي شوې تر دېرشو زروزياتي وې. دامريکا او هغوي دمتحدينو له پوځي کړنو او عملياتو څخه دا سې څرگندېده چي شاته کوم پښتون دښمنه قوت وو، او امريکايانو ته يې غلط راپورونه ورکول او هغوي يې دپښتنو داوسېدو پر ځايو بم اوريو ته هڅول، تر څو له يوې خوا پښتانه وځپل سې او له بلې خوا دپښتنو په زړونو کي دامريکا په مقابل کي کرکه او دنفر احساس راپيداسې، تر څو امريکا او اروپايي هيوادونه دتل لپاره دپښتنو په مقابل کي حساس اوسې اودوي ته دښک په سترگه وگورې.

دا عمليات دومره درانه وه چي دلوېدېځو مطبوعاتو او ان دامريکا د CNN ټلوېزيون يو تن مفسر((فيشر)) وويل: دامريکا بمبارۍ دويټنام له جگړي نه ورورسته ډيري درنې او زياتي سختي وې، ځکه شپه او ورځ په پرله پسي توگه يې دوام درلود.

په هغه وخت کي چي پر کابل او کندهار د بمانو او توغنديو باران ودروسې دولت اعلان وکړ چي شمالي ټلوالې لپاره يې پنجشير ته ټانکونه، توغندۍ او کلاشينکوفونه رسولي دي، روسې غوښتل دموقع څخه په گټه پورته کولو سره دنظار شورا تر غاښو په هر ډول وسلو سمبال کړي تر څو دارتيا په وخت کي وکولاي سي له ځان او روسې دگټونه دفاع وکړي، همدغه مهال ازبکستان هم دجنرال دوستم څخه خپل ملاتړ اعلان. البته دا بايد هېره نشي چي ترکيې تل خپلي گټي دشورايي نظار په څنگ کي ددوستم په وجود کي لټولې دي او دهغه څخه يې تل ننگه کړې ده. همدا دليل و کله چې دوستم دطالبانو له خوا ځغلول کېده سمدستي به ازبکستان او له هغه ځايه ترکيې ته تلې. دترکيې په ټلويزيون کي ډير ځله په پوځي لباس کي راښکاره سوي دي. او کله کله دده څخه پداسي حال کي چې هيڅ دولتي واک يې نه درلود ديوه رسمي شخص په بڼه استقبال سوي دي. د2001ز کال داکتوبر په 20 ورځ يو روسي پوځي جگپوړي جنرال ((پاپوف)) و ويل: موږ دشمالي ټلوالې سره په کافي اندازه کومکونه کړي، دافغانستان شمال

زموږ د سياسي اغېزې د نفوذ سيمې بولو، او د افغانستان دراتلونکي دولت لپاره ښاغلی رباني يو مناسب شخص گڼو. ((امريکا ږغ راډيو)) دغو څرگندونو دا فهمول چې روسيه په هيڅ ډول حاضر نه ده په افغانستان کې پاکستان پلوه حکومت ومنې.

د کابل د ښاريانو په گډون د ايران، پاکستان او ملگرو ملتو د سازمان سره داتشويش پيدا سو چې د طالبانو تر وتلو وروسته به څوک په دې ښار کې واکمن کېږي، ځکه درباني د حکومت د پخوانيو ناوړه اعمالو په اساس نه د کابل خلکو او نه هم ملگرو ملتو غوښته چې شمالي ټلواله دې په کابل کې حاکمه سې. کله چې د طالبانو ماته يقيني سوه ملگرو ملتو، امريکا او لوېديځو هيوادو پرېکړه وکړه چې هيچاته بايد حق ورنکړه سې کابل ته پر خپل سر ننوزي.

د ملگرو ملتو د سرمشري ځانگړي استازي لخدرا ابراهيمي او دهغه مرستيال فرانسيسوندرل لخوا په افغانستان کې دنوي حکومت درامنځته کولو په هکله پر پلان او طرحي جوړولو کار شروع سو. د بيلو ډلو ټپلو سياسي او جهادي گوندو او تنظيمو سره تماسونه ونيول سوه، په دې جمله کې د دقبرس او روم جريانونه هم شامل وه. له بلي خوا شمالي ټلوالې دموقع نه په گټه پورته کولو سره ځانونه سره منظم او په شمال کې يې دامريکا تر هوايي بمباريو وروسته ولايتونه او کابل ته دننوتلو په هيله يو په بل پسې نيول. برهان الدين رباني چې د کابل تر تخت د لاسه ورکولو يې په تاجکستان، ايران او روسيه کې شپې او ورځې تيرولې دنوامبر په 21 يې په تاجکستان کې دداکتر عبدالله سره دراتلونکي حکومت په هکله خبري وکړې. هغه دامريکا د هوايي حملو او شمالي ټلوالې ته دلاري دخلاصېدو په هکله معلومات ورکړ. په دغه وخت کې روسي يو ځل بيا په گوته کړه چې د طالبانو تر سقوط وروسته بايد استاد رباني د جمهوري رياست واگي پلاس کې واخلي. دروسې ددغه وړانديز نه تاجکستان، ازبکستان او ايران ملاتړ وکړ، مگر پاکستان دروسې له دغه نظر سره خپل مخالفت وښود. له بي بي سي اومسکو راډيو څخه زما شخصي يادښتونه. د پاکستان لپاره هم دا د قبول وړ نه وه، يوځل بيا هغه کسانو ته د دولت واگې پلاس ورسې کوم چې ددوي په زور يې دافغانستان دورانی او افغان ولس دسر په قيمت چې د تلفاتو شمير يې تر يو ميليون اوږې واک تر لاسه کړ، خو هغوي د قدرت د تر لاسه کولو سره سمدلاسه پاکستان ته شا وگرځول، دروسې، ايران او هندوستان سره يې دوستانه اړيکي ټينگې کړې. په امريکا کې هم جمهوريت غوښتونکو او دموکراتانو سناتورانو د بوش له ادارې نه غوښتنه کول چې شمالي ټلوالې ته اجازه ورنکړي تر څو کابل ته ننوزي، د برطانيې صدراعظم توني بلير هم علاقه نه لرل چې دا بدنامه ډله يو ځل بيا د کابل د ښار د فاتح په توگه دغه ښار ته داخله سې.

د ملگرو ملتو استازی لخدرا ابراهيمي د شمالي ټلوالې له مشرانو سره خبري وکړې او هغوي ته يې د نړېوالو د تشويش چې نه بايد کابل ښارته داخل سي څرگند کړ، ولي حالات دومره گډوډ وه چې دامريکا دليونيو راکتونو او توغنديو په اورولو مصروفه وه، يو شمير هيوادو لکه المان ايټاليا او انگلستان په دې هکله کار کاوه چې ډير ژر دافغانستان دبرخليک دټاکلو لپاره غونډه جوړه سې. له بلي خوا افغان ولس دوحشي بمباريو له امله هک پک پاته و او دخپلو نازولو په وير سرگردانه او فرېشانه وه، دا د قدرت ليوالو وخت غنيمت وباله پر خپل سر دنومبر په 13 ورځ دمادديگر

پر شپږ بجو په هغه روسي پوځي لباس کې چې څو ورځې پخوا يې روسي چارواکو شمالي تلوالي ته دگنډلو او ددوي په اختيار کي دورکولو خبر خپورکړی و)) 12000 ((وسله وال کسان دکابل په وينو لږلي او زخمي زخمي ښار ورننوتل او دکابل زورېدلو ښاريانو يو ځل بيا هغه مخان وليدل کوم چې له لېدو نه يې نفرت درلود . په هغه لېظه چې دا تلواله دکابل په ښار ورننوتل سمدستي فهميم ځان ددفاع ،يونس قانوني دکورنيو چارو او عبدالله دبهرنیو چارو وزيران اعلان کړه ،دمالي وزارت چاڅکه وانه خيست هلته هر څه په گډه چورسوي وه . ددغو مقامو دتر لاسه کولو پر سر يې دبن په کنفرانس کي هم دومره چنې ووهلي تر څو همدا مقامونه همدغو ښاغلو ته ورسېدل . برهان الدين رباني يو ځل بيا دکابل په ښارکي دمطبوعاتو او راډيو گانو په وسيله خپل ږغ دارگ له ماني نه پورته کړ . فقط څلور ورځي وروسته تر هغه چې دا ښاغلي په کابل ور ننوتل دروسي دبهرنیو چارو وزير سرگې ايوانف اعلان وکړ ، چې يو نفر پوځي او بل دسياسي چاروجگپوړي کار پوهان کابل ته ولېږل سوه تر څو په کابل کي دهغه حکومت دچارواکو سره چې اوس پر وضعه مسلط دی او هغه په رسميت پيژنو ليدنه کتنه وکړي او دخپل مينځي مناسباتو دټينگولو په هکله بحث کوي . روسي پدغه د تلوارې سياسي حرکت کولو سره امريکا او نړېوال ديوه تر سره سوې عمل سره مخامخ کړه او داسي يې وښودل چې دحکومت درياست مسله ختمه ده ، هغه دی رباني پردولت مسلط دی اداره يې جوړه.

دشمالي تلوالي کابل ته داخيلېدل ، او پر خپل سر حکومت جول داروپا او امريکايي چارواکو دخوابدۍ سبب وگرځېده،کابل ته دشمالي تلوالي ورتگ ديوي شورا تر جوړېدو وروسته چې امريکا پلان درلود په نظر کي نيول سوې وه .درباني داسي خپل سړی ته امريکا او انگلستان داسي ځواب ورکړ چې دبن تر کنفرانس وروسته يې هغه ته يوازي د ((X))پريزيدنت لقب ور پرېښود او بس.

ملگرو ملتو،امريکا،برتانيې،جرمني،فرانسي دافغانستان لپاره د راتلونکې حکومت دجوړېدو ،اساسي قانون ،دمؤقتي او عبوري ادادرې ددندو او نورواړينو مسايلو دخپرلو په منظور دالمان په وړاندیزدهغه هيواد دبن په ښارکي ددوي دخوښي افغانانو په گډون ديوي غونډې دجوړېدو لپاره گامونه گړندي کړه سوه.

دملگرو ملتو د سازمان دسرمنشي استازی لخدرا ابراهيمي په ايتالياکي دمحمدظاهر شاه ،دهغه دکورنۍ دغړو او هغه له سلاکارانو سره وکتل په خبرو کي موافقه وسوه چې دبن په کنفرانس کي به دپاچا استازي برخه اخلي . په دغه وخت کي چې دظاهر شاه سره دنړېوالو په گډون دافغانانو ليدني کتني زياتي شوې ،موږ په اروپاکي ديو شمير فرهنگي ټولواستازي دتليفون په مټ سره سلا شو چې يو هيئت دي دافغانستان دمسلېدعادلانه حل په هکله دپاچا سره دکتلو لپاره روم ته ولاړ سي . دفرهنگي ټولنو پلاوي روم ته ولاړ له پاچا او دهغه دکورنۍ دخو غړو سره يې دافغانستان دراتلونکي سرنوشت دټاکلو ،افغان ولس دغوښتنو زموږ دواړندېزونو او يو شمير نورو دعلاقي وړ مسلو په هکله خبري وکړې ، دنباغلي زرین انځور په وينادلومړې ځل لپاره همدغه پلاوي يو ټوک پښتو کتاب دپخواني پاچا کورنۍ ته ډالۍ کړ .

په افغانستان او له هیواد نه بهر ټولو افغانانو ددې لپاره تللېنې کاوه چې دا ځل د بهرنیو هیوادو په مرسته او افغان رڼ اندو په مشوره او گډون داسې یوه اداره جوړه سي تر څو افغانولس وکولای سي خپل سرنوښت په خپله خوښه او دولس له ارادې سره ورته وټاکي . ددې کار لپاره زیاتوړون اندو افغانانو منډې تر پړي وکړې ، مگر له بده مرغه دتل پشان زموږ دهیواد دبرخلیک دټاکلو په هکله د هغو څخه چې دهیواد دودانېدو او ښېرازی سره یې علاقه لرل چا پوښتنه ونکړه، دافغانستان راتلونکۍ سیاسي سرنوشت یوځل بیا دابرقدرتولخوا دافغانستان په راتلونکې اداره کې دغوښن ځای دتر لاسه په خاطر د 2001 د نومبر (27 څخه دسمبر تر 5) نیټې دالمان د بن د ښار د پترسبورگ دتاریخي هوټل دکنفرانسونو په تالار کې تر سختو امنیتي تدابیرو لاندې دگوتو په شمارڅو هغو کسانو په گډون چې دوي غوښتل دتړلو دروازو شاته په جوړسوي کنفرانس کې و ټاکل سو. دکنفرانس کار او ټول جوړښت او افغانې مشروعیت دهیوادزیات شمیر نظر خاندانو او سیاسي څېړونکو لخوا تر سوال لاندې ونیول سو، او زیاتي نیوکې پري وشوې چې دا سلسله تر اوسه اوږدېره وخته به دوام ولري.

دا ځل بیا دافغان ولس ټولي هیلې په ناهیلو بدلې شوې ، همدا دپړدیو لخوا دحکمتونو دجوړېدو پایله ده چې اوس هم دمیلیارډو ډالرو په رالېږلو سره افغانانو دآرامۍ گوله نه ده په خوله کړې.

د دکنفرانس کارچې دافغانستان په چاروکې دملگرو ملتو د سازمان د عمومي منشي استازي لڅدر ابراهیمي او ددغه سازمان دویاند ښاغلي فوزی په مشرۍ پر مخ بیول کېده دامریکا دولسمشر ځانگړی استازي ښاغلي خلیلزاد ، دامریکا او روسیې دبهرنیو چارو وزیرانو کولن پاول ،ایگور ایوانوف او شپږو همسایه هېوادونو دبهرنیو چارو وزیرانوچې د (2+6) هېوادو په نامه هم یادېږي ،المان ،برتانیې ، ایتالیې،هالند اوجاپان استازو دکتونکو په توگه حاضر وه .دافغانې لورې نه په غونډه کې دشمالی ټلوالې استازي زیات واو هغوي داحمدشاه مسعود یو لوي عکس هم دغونډې تالار ته له ځانه سره وروړی ؤ، لوستونکي خبر دې چې دهمدغه کال دسپتامبردمیاشتي په نهمه نیټه احمدشاه مسعود دخواجه بهالدين په ولسوالۍ کې دنایېژندل سو کسانو لخوا ووژل سو . خو داچې دشمالی ټلوالې استازو له ځانه سره دهغه عکس تالارته راوړ ټول حیران سول چې دا دڅه لپاره؟؟؟

دبن په کنفرانس کې دگډون لپاره دغو ډلو ته دامریکا له خوا بلنه ورکړه شوې وه.

1-د روم دسولې دجریان استازي 9 نفره.

2-د قبرس دسولې دجریان استازي 3 نفره.

3-د اسلامي متحدې جبهې استازي 11 نفره.

4-دپښاور دسولې له جریان څخه 3 نفره.

5-دمشاورنو او څارونکو په توگه 44 نفره.

دا بايد جوته سي چي دادلې په هيڅ صورت دافغان ولس داستازيتوب جوگه نه وي، ددوي دعوت دغه شان سرنويشت جوړونکې غونډې ته کاملاً د بهرنيو هيوادونو داريکو پر اساس تر سره شوی و . دا هغه اساسي جفاوه چي زموږ دهيواد دبرخليک دټاکل په وخت کي په دې نامه چي وخت حساس دی ژر بايد هر څه تر سره سي دافغان ولس سره وسوه . ددغي لويې تير وتني اويادځينو لخوا دقصدي او له دښمنيو څخه ډکي کړني دروند پېټۍ اوس دافغانانو ملا ماته کړېده.

دبن دکنفرانس ژبه فارسي وه ،اوهم دهغي غونډي گډون کونکې کوم چي دافغانستان دراتلونکي په هکله يې پرېکړي کولې غوڅ اکثریت دهيواد د لږه کيو قومواستازي وه ،په ټوله دنيا کي دامعمول دی کله چي د يوهيواد دسرنويشت او يانورو ورته ستروملې مسلو په هکله بحث کېږي نو دهغه دډيرکيو سره تر هر چا زيات خبري کيږي او دهغوي گډون دشمير په تله ضروري برېښي ،ځکه دهري پرېکړي په پلې کولو کې په طبعي ډول ډيره کې ډير رول او نقش لري ،مگر دلته دهغه دښمنيو له مخي چي دنړۍ يو شمير هيوادونه يې له پښتنو سره لري ونه غوښتل دغونډي اکثریت دپښتنواستازي او په کل کې روڼ اندي او اهل خبره خلک وې . دغه حالت چي له يوي خوا پښتانو استازې لږ او له بلې خوا دکنفرانس ژبه فارسي وه پر پښتنو استازو بد تاثير وکړ او هغوي له غونډي سره بايکات کولو په هڅه کې شول ، دتالار نه ووتل دغي مسلي ته تر هر چا زيات مرحوم حاجي عبدالقدير متوجه سو و ، هغه دملگرو ملتو داستازو سره دکنفرانس دژبي په هکله زيات جروبحث کړی .وبلاخره هغه دااحتجاج په توگه له غونډي دوتلو اعلان کړی و ،دهمدي ورځې دماذديگر پنځو بجو شاوخوا وه چي ماته له جرمني څخه ښاغلي زرین انځور چي موږ دنورو سره په گډه دغونډې کار څاره تليفون وکړ او دا جريان يې راته ووايه ، ماته يې وويل چي دحاجي صاحب قدیر سره وږغيره او هغه پخپل نظر پوه کړه ،ماورته وويل چي زه دحاجي صاحب سره بلد نه يم زه به څنگه ورسره وږغېږم که ورسره بلديې ته خبري ورسره وکړه ، داسې پوه سوم چي انځور صاحب هم خبرې ورسره کړې ،ماته يې په ځواب کې وويل هغه تاپه غياپ کي پېرني دا((0049 171 549 1822)) دده دموبيل نمبر دی ويې ليکه او ورسره خبري وکړه . ما سم دستي نمر وليکل او دمرحوم حاجي صاحب سره مي خبري وکړې په خبرو کې راته معلوم سوه چي وطن او افغانان ټول له يوه مخه په هر قوم اوهره ژبه چي خبري کوي پرگران دي هغه ماته په دغه غونډه کي ديوشمير استازو دسپين سترگيو او شرارت لنډه قيصه وکړه ،تر کومه ځايه چي زه پوهېدم ماوهغه خبري سره وکړې او هغه ته مي وويل چي موږ دبن دکنفرانس دجوړېدو پلويان يو خو په دې شرط چي دکنفرانس دجوړېدو موخه په افغانستان کي داوسنۍ کشالي دسياسي عادلانه حل لاره لټول وي ،ولې که هدف دا ځل بيا له بن څخه پر افغانولس ديوې داسي پرېکړي او لاس پوڅي اداري تپل وي چي افغانستان ته نوې بدمرغۍ په خپلو زړو او پېژندل سوو څېرو له ځانه سره راوړي ښه داده چي دا کنفرانس هيڅ دایر نسې . په اخير کي مي ورته وويل موږ په غونډه کي دټولو هغوکسانو سرسخت پلويان يو کوم چي دوطن دعمومي مصالحو او گټو دساتلوپه خاطر په کنفرانس کې خپل اواز پورته کوي ، تاسو ډاډه اوسۍ موږ هم حالات څارو،ستاسو له معقول او هغه ملي دريځ څخه چي په هغه کي دوطن او خلکو گټي نغښتي وي په ټول قوت ملاتړ وکړو،په پام کې لروپه ارواېا کي دافغاني روڼ اندو په گډون پدغو نږدې

ورځو کښې په فرانکفورت کي غونډه جوړه سي تر څو هلته ټول افغانان دهيواد دراتلونکي په اړوند خپل نظر څرگند کړي . په همدغه ورځ ډير ژر دهغه سره د بي بي سي راډيو مصاحبه جوړه سوه او هغه په مرکه کي ټولي خبري نړېوالو ته برېښي څرگندي کړي ، له هغې ورځې دشمايي ټلوالې اومرحوم حاجي قدیر تر منځ مناسبات تاريخ سول . دهغه تر مرگه ماهغه سره دهغي شپي په گډون چي دده په وينا له تورخمه دوروستي ځل لپاره را اوښت دهمدغه موبيل تليفون په وسيله څو ځله دمسايلو په هکله خبرې کړې اونظرونه موسره شريک کړي دي . اوس دي هغه خدای وبخښي او روح دې ښاد وي

غواړم يوه ټکي ته ايشاره وکړم ، ټولو فرهنگيانو او فرهنگپالو په افغانستان کې د تکنو کراتانو ، ملي اوسياسې شخصيتونو او هغو چي کولای يي سول هيواد ته له جگړې په ميراث راپاته بدمرغيو څخه نجات ورکړي په دولتي اداري کې دگډون غوښتونکي وه .

په جرمني کښي دفرهنگيانو او روڼ اندو لخوا دبن دکنفرانس ځاي ته نږدې درنده غونډه دايره سول دهيواد په راتلونکې اداره کي دتکنوکراتانو اونوروملي شخصيتونودگډون څخه ملاتړ او دجنگسالارو يو ځل بيا واک ته رسولو پر ضد شعار دغونډي اساسې موخه وه ، دبن دکنفرانس دتالار نه مصطفي ظاهر او پاچا خان څډاردغونډي برخه والوته راغلل او دهغوي دغوښتنو او وړانديزونو تر اورېدووروسته يې هغوي ته وعده ورکړه چي ديو افغان په توگه به دوطن ملي گټي په پام کي نيسي . دمخکښې پلان له مخې په اروپاکي دفرهنگيانو او فرهنگپالو په زيار دجرمني دفرانکفورت په ښارکي ددسمبر په لومړۍ ورځ دتر ((ننه سوه)) زياتو روڼ اندو په گډون چي دامريکا او ټولو اروپايي هيوادو دفرهنگي ټولنو استازو او نورو علاقمندانو برخه درلوده ستره غونډه جوړه سوه .

ديادولو وړ يې بولم چي ددغې درنې غونډې لگښت دځوانو وطنپالو نثار احمدشېریندل او خالد احمددياني په مالي مرسته برابره سوې وه ، غواړم ددوي دنومو نو په ذکر کولو سره وښيم چي ښه او دوطن لپاره چوپړ دهیچا نه هېرېږي .

دهمدغه کنفرانس د پرېکړو په اساس دغيرې متجانسو او مختلفو نظرياتو او عقايدو لرونکو په گډون چي اکثريت يې افغان ولس ته د قبول وړنه وه يوه اداره د ((موقتي ادارې)) په نامه جوړه شوه او ښاغلی کرزی ددغي اداري دمشر په توگه وټاکل سو . دهمدغې موقتي ادارې په وړاندې پس له هغه چي اوبه تر ورځ تېرې شوي و يې دومره ستري او دډېرې مودې دندې په نښه شوې چي له هغه لمړۍ ورځې هر هوښيار او پوه سړۍ پدې پوره پوهېده چي دا اداره او دا دندی ډيری سره ليري دي . له بلې خوا ددغودرونو دندو سرته رسول هغه چاته سپارل شوي وه چي داتولي بدمرغۍ دغه ملک ته دهغوی لخوا ډالۍ سوي وې . په هر صورت دبن دپرېکړو په اساس دموقتي اداري په دوران کي يوه استراري لويه جرگه د((2002 دجون په 22)) نيټه جوړه سول . دجرگې پاله ښاغلي کرزی ته دعبوري اداري مسؤليت په غاړه ورکول اودحکومت نوې وزيران ټاکل و . عبوري اداري هم همداشان هغه څه کول

چي دوي غوښتل . پدغه دوره کې دېن دکنفرانس دپرېکړو له مخي داساسي قانون لپاره کمیسیون جوړ سو ،دمطبوعاتو او سياسي گوندونو قوانين دښاغلي کرزي دفرمان له مخي اعلان سول ، ددغه قوانينو اعلان ، دولسمشرۍ او ملي شورا ټاکنې پدا پڅوکلو کي يوازي لاسته راوړنې دې .په عبوري اداره کي جنگسالارو او تنظيم سالارو غوښتن مقامونه تر لاسه کړه کوم چي دهمدي لپاره ئی شپه او ورځ تللېن کاوه ، په دولتي ادارو کښي پوهو او لایقو کسانو ته گمارل یو ځل بیا هیر شوه. پر دغو ټولو سر بیرې یې دحکومت له نوی تشکیل سره ناخوښي ښکاره کول ،البته دلیل یې داو چي دغو ښاغلو غوښتل هر څه پخپل واک کي ولري، په پښتو کی یو متل دی وایی :
 ؟کونډی هم ژاړی رنډی هم ژاړی ، هغه چی نن ئی راودکړې هغه په ناورین ژاړې ؟ . دهمدوی په واکدارۍ کښي په لسهاوو زره وړ مسلکی او دپوهی خاوندافسران ،کارپوهان،معلمان، ملکی مامورین، انجینران ، ډاکتران نر اوبځې له کاره گوښه شول،هغوي دخپل اولاد لپاره دیوې گولې ډوډۍ دپیدا کولو پخاطر دکابل نه تر پښاوره،ایران ،ډوبۍ او مسکو بازارونوته پلندیتوب ، ورځنۍ مزدوری او خټگری په خاطر ورسول.

دعبوري ادارې ددندوپه اساس داساسی قانون دتصویب لپاره لویه جرگه راوغوښتل شوه ،داجرگه دتیرې جرگې په پرتله دقدرت پر سر دسیالیو اوهیوادسره ددښمنۍ په کچه ډیره تاریخی وه . تر شلو ورځو زیات ئی د وام وکړ ، ځکه پدی جرگه کی زیاتی چني ووهل شوي،پرخوله مهرونه ولگیدل،هر چا غوښته خپل واک ا وقوت دافغانانو او بهرنيانو ننداري ته وړاندی کړی، نږدي ؤ چی جرگه بيله کومی پریکړی پای ته ورسېږي ، د بهرنيانو ئی کور ودان چی خپلولاس پوڅو ته یی غاښونه و چیچل او هغوي ئی یو ډول جوړجاړي ته وهڅول ترڅوجرگه د یو پایلې په لرلو سره پای ته ورسېږي ،هیر باید نشی چې په همدې جرگه کښي دافغان ولس دلوي اکثریت دروا او مسلمو حقو قو پر خلاف پریکړې وشوي او داسی اساسی قانون تصویب شو چي تر هیڅ ښه ولې دپلی کولو پایلی به ئی زیات ناندريز وي

په 2002زکال دجنوري د میاشتي په 21نېټه دجاپان دتوکیو په ښارکي دمرسته کوونکو امریکايي،اروپايي هیوادو ،نړېوال بانک،داسیادپر مختیا بانک ،دملگرو ملتو وجهي صنوق،جاپان ،سعودي عرب ،روسي هند او ایران په داستازوپه گدون لویه غونډه جوړه سوه ، دنړۍ زیاتو هیوادو دهر اړخیزو مرستو وعدې وکړې ،په ملیاردو ډالر افغانستان ته راغلل . په 200زکال دمارچ په 31نېټه د پنځوسو هیوادو دبهرنیو چارو دوزیرانو او استازو په گډون په برلین کي دافغانستان سره دمرستو کولوپه خاطر بل کنفرانس دایر سو ،پدغه کنفرانس کي کرزي د 28میلیارد ډالرو مرستو دتر لاسه کولو وړاندیز وکړ ، وروسته پرېکړه وسوه پر پخوانیو وعده سوو مرستو سربیره دي د افغانستان سره نور 8,2 میلیارده ډالره مرسته وسې . خو متاسفانه افغانانو ته کوم څه پکښي وه نه رسېدل ،غټه گټه یي چي هره ورځ یې چارواکي یادوي دکندهار کابل سړک دی ، هغه هم پسله شپږمیاشتوبیا جوړونې ته ضرورت پیدا کړ ،او یادا چي ځيني چارواکي وایي موږ هر کلي ته نږدي دیرش زره ډالرو په ارزښت دبیا رغوني لپاره په مصرف رسلې

،ماته څه موده مخ کي يو افغان چي تازه له وطنه راغلی و قيصه کول ،ويل يې کله چي په راډيويکي دولتي چارواکي ولس ته دخدمت خبري شروع کړي پخوا به يې پرې خندل مگر اوس راډيو گوله وې ،موږ نه پوهېږو چي ددغو پروژو ثمره ولي سيلابونه يوسې؟؟،او ولي په کال کې تر يو ميليارډ زيات دپلاستيکي شيانو درانيولو لپاره پاکستان گټه تر لسه کړې ، داچي ايران ، چين ، ډوبي او نور هيوادونه ته څومره پيسي دهمدي تجملي شيانو درانيولو لپاره لېږل سوي که يې سړۍ حساب کړي پر بدن يې ورېښتان جگ جگ دريږي . موږ هر څه لرو خو هيڅ نلرو او تر غوږوبه که خير و دهمدغو نا عقبته اندېشو مسؤلينو دکار په برکت په بهرنيو پوړونو کې ډوب سو!!!

څرنگه چي دافغان ولس دبرخليک خښته دبن په کنفرانس کي کږه ايښودل شوې ده ،درون اندو او خواخوږو په عوض ټوپکمار او جنگسالارو ته دولتي واک پلاس ورکړه سو ،او پر قدرت باندي ددوي پاته کېدل دوام لرې نو هرومرو به تر څوچي داکسان او همداتنظيمونه وي په هيواد کي به دهر اوښتون دمانۍ ديوال کوږ وې . هغه دلوي شاعر شعر دی چي وايي : سنگ اول چون نهيد معمارکج تا ثر ياميرود ديوار کج

دمطبوعاتو قانون تصويب د يوازنې نسبې مثبت اوښتون په توگه دهغو نيمگړتياو پر اساس چي لرې يې په عمل کې پلي کول ستونزمن شول ، مثلامطبوعاتو آزادي يو وازی دا معنا نلري چي په سلهاوو ورځپاڼي نشرات وکړي ،مختلفي تلويزيوني او راډيويي دستگاه وې فعاليت ولري ، مهمه دا ده چي داخپروني په هيواد کښي دآزادي ، دموکراسۍ ،سولي او امنيت دټينگښت ،ځوان نسل دعلم او تخنيک په برياوخبړول اوافغان ولس يوپر مختللي متمدن او معقول ژوند ته هڅول وې . له بده مرغه اوس دغه ډله ايزي خبروني وسيلې دحقايقو دانعکاس توان نه لري ،هغه کسان چه هغوي عملاً دافغان ولس دگټو پر خلاف کړني سرته رسوې ،رشوت خوري ،دخلکو پر ملکيتو تعرض کوې ،ملي شتمني لوټوې ،دتاريکو او هيروئېنو تجارت کوې په هيڅ ډول ځانته دهغوي دافشا کولو جرات نسي ورکولاي . دوي دبنسټپالو جنگسالارو او تنظيم واکو،دپلانونو دپلي کولو ناوړه پايلې نسي برملا کولاي ، تر اوسه په هيوادکې څوک خپل نظر اوعقيده نسي څرگنده ولاي ،هر څه چي دچارواکو ،جنگسالارو او تنظيم واکانو خوښ نه وې تر سره کونکۍ يې سمدلاسه په کفر او داسلامي احکامو څخه په سر غږونه تورن کېږي . همدا اوس ددموکراسۍ څخه ددوي په گټه دتعبير په اساس هر لهظه ليکوال ،خبر لوڅ ،هنرمند ،فرهنگيان اود خپلواک اند خاوندان تر جدي دتهديد او توهين لاندي شپي ورځي سباه کوي ، دهغوي خبرو او وړانديزو ته څوک غوږ نه نيسي او نه يې هغوي له ډاره اظهارولاي سي.

بلې په هيواد کي ولسمشر وټاکل سو ،دادۍ نن سباه دملي شورا دټاکنو پايلې چي دپيسو او درغليو و تهديد په زور دهمدغو دموکراسۍ او ملي گټوخلاف کسانوونډه به پکې زياته وي پداسي حل کې روښانه کيږي ،چي دافغانانوغوځ اکثریت له ولسمشر نه خفه اوملي شورا ته دټاکنو بهير په مختلفو بڼو دگټونکوواويلونکولخوا دلاس وهنو او درغليوتر نيوکو لاندي دی . بيچاره او درېدره ولس اوس پوهيږي چي دوي به دکوم ډول پارلمان درلودونکي وې . په رښتيا سره هغه ارزوگاني چي ولس دبن دکنفرانس دپړېکړوله پلي کيدو څخه لرلې يو په بل پسې په ناهيلو بدلي سوې.

دېن دکنفرانس دپریکړوله مخي دعبورې اداډرې چي دپارلمان تر لومړۍ غونډې پورې یې معیاد اوږد دی. اساسي دندې په افغانستان کې بېله قیداوشرط نه دوسلو ټولول، دملې اردو، ملي پولیسو اوملي امنیت ادارو پر سمبالتیا سر بېره پدغو ادارو کې دتشکیل له مخي دپوهو اومسلکي افسرانو گمارل، هغه چا ته چې لاسونه یې دافغانستان دېې گناه خلکو په وینو سره او دعامي شت منۍ په لوټولو او ملي خیانت متهم وي له حکومت څخه شړل، دښځې او ماشوم دحقوقو تنظیم، دکوکنارو دکړلو او هیروئینو دسوداگرۍ مخنیوی، دبهرنیو مالي او مادي مرستوڅخه په استفادې سره دهیواد په ښارو او کلیو کې دبیارغوني کار، دښونې او روزنې رواج، دهلکانو او انجنو لپاره وښوونځۍ اوعالي تحصیلاتو مؤسسو ته دتگ امکانات برابرول، روغتیا یې خدمتونه، دیوې سالمې دولتي اداډرې جوړول، کار دکار واهل ته سپارل، په دولت کې دافغان ولس له ستوني څخه دپخواني قوماندان، پاتکوال، تنظیم سالار او جنگسالار لاسونه لنډول په گوته شوی وه، له بده مرغه دایوه دنده هم چي افغانستان به یې له همدا اوسني حالت او بې امنیتیتو څخه ژغورلۍ وای تر سره نه شوه.

ددواړو لویو جرگو جوړېدل اواساسي قانون تصویب دافغان ولس دگټو پر خلاف د مصلحتونو پر بنا تر سره سول، جنگسالار په نوي بڼه، پاتکوال او محلي قوماندان په دولتي جامه، ددموکراسۍ او متمدني ټولنې دجوړېدو، دښځې او ماشوم دروا حق، دبیان او عقیدې دآزادۍ مخالفین دقضاوت کونکوپه توگه، دارمارو او چپاول گرو ددولتي کارپوهانو په نومونو پر دغه زورېدلي ولس دانډې پنځه کاله حکمرانې کوې، او څوک یې مخه هم نسې نیولای. دکوکنارو کرل ددولتي جگپوړو چارواکو دبرېښې او نیغې لاس لرنې اودهېروئینو دپټې دسوداگرۍ نه دگټې ترلاسه کولو په خاطر ددې پر ځای چي کم سي ورځ په ورځ زیاتېږي دنړۍ په سلو کې 87 تاریاک زموږ په هیواد کې تو لېږېږي، افغانستان اوس دتاریاکو او هېروئینو دتولید کونکو هیوادو له جملې څخه لومړنۍ هیواد دی چي په دومره پیمانه انسان وژونکی توکۍ تولیدوي، ددې گټه په میلیارډوډالره ده مگر دا پیسې هیروئینوسوداگرهییواد ته نه راوړې دخپلو نازولو او یا له دي ډاره چي ممکن کومه ورځ ددغه کړېدلي ولس دصبر کاسه ډکه سې او دیو ملي پاڅون په نتیجه کې یې له هیواده ورک کړې په بهرنیو بانکو کښي ساتې. ځکه هم داباغلي نه غواړي چي افغان ولس دي په نس موږ سي او یادي دلته زراعت، صنعت او مالداري پیاوړې سې. د افغانستان دخلکو بې وزلی ددوي په گټه ده، دنړیوالو دمعوماتو پر اساس افغانستان دنړۍ د 187 هیوادوله جملې څخه 173 هیواد دی. دادۍ دهېروئینو اوکوکنارودخرڅلاو او تولید له درکه افغانستان ته دزیاتو پیسو برکت.

د2001زکال دسپتمبر دیولسمي نه بیا تر ننه پوري زموږ دولس تاریخي دشمن پاکستانی چارواکو له دغوناخوالو، نیمگړتیاو اوددولتي چارواکو نه دافغانانو دخوابدۍ څخه پوره گټه اخیستې تر اوسه په بری دالقاعدې دتروریستي سازمان، په پاکستان کې دنورو بنسټپالو سازمانو دمشرانولکه مولانا فضل الرحمن پشان خلکو په مدرسو کې هغه کسان چي مغذونه یې مینځل سوي او فناتیک ځیني جوړ سوې وې د افغاني بنسټپالواو طالبانو په وسیله زموږ په وطن کې دې امنیتۍ یو او نا ارامۍ یو داور لمبي تازه ساتې. له 1972زکال نه راپه دې خوا دپاکستان آی ایس اې

او پوځي استخباراتو په افغانستان کې دومره ريښې ځغلولې چې نور سل کاله به لاهر حکومت چې په افغانستان کې جوړېږي پاکستان به په هغه حکومت کې هرو مرو خپل کسان ولري . پدې بايد هر هغه څوک چې په رښتيا ځان افغان بولي پوره پوه وي چې پاکستان د تاريخ په اوږدو کې له هغه ورځې چې له انگليسي مور نه دهند په خاوره کې زېږيدلى دى د افغانستان او افغان په مقابل کېنې يې د بيطرفۍ او دوستۍ د سياست پر ځاي زموږ په خاوره کې دبې شرمانه سياسي او وسلوالو لاس وهنو او دسيسودپلې کېدو څخه ندۍ سترۍ شوى . په زياته خوښۍ سره يې د دوستۍ تر نامه لاندې دافغانستان دبربادۍ او ويرانۍ ننداره کړېده ، پر افغان وژنه ، برېښنه او ژړا يې خوند اخيستى..!

پاکستان تل د دوستۍ او اسلامي اخوت تر نامه لاندې خپل کرغېړن سياسي ، اقتصادي او فرهنگي دښمنانه پلانونه دافغان ولس پر خلاف متاسفانه دافغان په وسپله پلي کړي او دا لړۍ په زياته هوښيارۍ همدا اوس هم روانه ده .

يو فلسفي اصل دي که دولت او حکومت ونسې کولاي دخپل رعايت يعني عام ولس غوښتنو ته مثبت ځواب ووايي ، ولس ناراز او خوابدۍ وي په هغه صورت کې هر مخالف ځواک په ډيره اسانۍ سره کولاي سي ولس دخپل دولت پر خلاف راوپاروي . پاکستان ددغه ټکي په پوهېدو سره دخپلو استخباراتي شبکوپه وسيله چې په افغانستان کې يې کمۍ نسته اوس دخپلو لاس پوځو په وسيله دامريکا او امريکا پلوه دولت سره دجهاد په نامه افغانستان ته دترهگريواو وسله والو بريدونو دسرتو رسولو لپاره را استوي ، دلته علاوه پر دغه چې امنيتي حالت يې له سخت گواښ سره مخامخ کړى دى بې گناه افغانان وژني . همسايه هيوادونه دهغه جملې په ځانگړې توگه ايران هم دخپلو سياسي مذهبي او ژبنيو اړيکو او هغو تنظيمو په وسيله چې په ايران کې دافغانستان لپاره جوړ سوي وه دخپلو سياسي او اقتصادي موخو ته درسېدو لپاره دوامداره مداخلې او لاس وهنې تر سره کوي چې دعامو خلکو له نظره پتې نه دي پاته . ايراني اخندان غواړي د امريکا سره خپله دښمني دلته زموږ په هيواد کې دافغان معصوم انسان دژوند په قيمت تر سره کړي هر څومره چې امريکا په افغانستان کې ښکېل پاته وي په هغه اندازه د ايران په گټه ده تر څو ايرانيانو ته وښي وگوري امريکا په افغانستان کې څه وکړه چې له ايران سره به يې وکړي په يوه خبره دافغان ولس په بدبختۍ کې ددغو اخوندانو د اقتداردوره اوږدېږي .

کله چې دامريکا لخوا طالبان اودالقاعدي سازمان وځپل سوپاته شوني يې له افغانستان څخه پداسي حال کې چې ټولو ليدل پاکستان ته وکوچېدل او ياپخپله په هيواد کې دڅه مودې لپاره غيرې فعال پاته سول ، هغه چې ولاړل هلته يې پسله څه مودې ځانونه دوباره منظم کړه او دپاکستاني استخباراتو لخوا ورته دپټېدوټاکلې ځايونه په گوته سول . ماته دوه کاله پخوا يو افغان چې دپاکستا څخه راغلى وويل ((د طالبانوله کښته نه تر پورته ، عرب او نور ټول هغه چې په افغانستان کې دامريکا پر ضد جنگ ته راغلي وه ، کله چې يې ماته وخوړه پاکستان ته راغلل ټول دپاکستان په ښاروکې چکري وهې ، کورونه ، دفترونه لري او تبليغات کوي . بايد وويل سي چې دطالبانو اوالقاعدي جگپوړي همدا اوس هم ټول په پاکستان کې اوسي . د يولړزياتوبېلگوله مخې دا باور پيدا کيږي چې پاکستان چارواکي له

سره درواغ وايې او دوه مخۍ سياست چلوې، امريکا او نړيوالو ته وايې موږ ته پيسي او وسلي راکړۍ چې تروريستان په وځپو مگر دوي هغه پيسي او وسلې بيا تروريستانو ته ورکوي او افغانستان ته يې زموږ سره دډيورنډ دکرښې پر سر دتاريخي دښمنۍ سرته رسولو لپاره رالېږي.

دپژواک دخبرې اژانس سره جنرال بابر په يوه مرکه کښې دخپل رهبرضياءالحق څخه په سر ټکولو سره چې گواکې تر دغه زيات يې بايد دافغانستان په کورنيو چارو کې مداخله کړې واي له پټو رازونو پرده داسي اوچتوې وايې : ((زموږ له ټولو مشرانو سر ښې اړيکې وې، له استاد رباني سره مو هم د 1973 زکال څخه اړيکې درلودې، خو کله چې په 1992 زکال مجاهدينو داستاد رباني په مشرۍ په کابل کې واک تر لاسه کړ، نو له پاکستان سره يې اړيکې ښې نه وې چې لامل يې دپاکستان دپخوا نې ولسمشر ضياءالحق ناکامه پاليسي او پلانونه وو، افغان مهاجرين يې په اوو تنظيمو ووېشل او په خپل سر يې له عربو او نورو مسلمانو هيوادو څخه دمرستو په راټولولو پيل وکړ، بله داچې ضياءالحق بايد دپروفيسر رباني په مشرۍ کې له افغانستان څخه بهر دافغانانو يو عبوري حکومت جوړ کړي واي، خو ضياءالحق دا کار ونه کړ)). بلې جنرال بابر بايد خفه وې ځکه لومړۍ خو همدغو دتنظيمو رهبرانو ضياءالحق ته دستر مجاهد خطاب کاوه او بابر يې هېر وو، دوهم دا چې بابر او هغوي چې بابر يې استازيتوب کاوه غوښتل کله چې استاد رباني دوي دکابل پر تخت کښېناوه هغه دډيرو پخوانيو اړيکو له مخې چې پاکستانيان په خبر لانه وه دروسانو پلوی. حکومت جوړ کړ، ضياءالحق بايد يو ځل بيا لکه دمرحوم نجيب الله په وخت کې، له افغانستان څخه بهر دتنظيمو درهبرانو څخه يو جلا وطنه حکومت جوړ کړۍ واي، او هغوي يې په افغانستان کې واک ته رسولۍ واي، چې بابرخيلو بيا دضياءالحق تر مرگ وروسته دا کار وکړ. اساسې خبره داده چې دپاکستان دداتولو هڅواو تلاشو محور دادۍ چې په افغانستان کې داسې ډله او يا تنظيم په حکومت کې واک ته ورسوې تر څو دهغوي په مټ دډيورنډ دکرښې په رسميت پېژندلو او برخليک ټاکلو مسلي ته دپاي ټکۍ کښېږدې.

يو امريکا يي پوځي چارواکۍ دآزادي اروپاله راډيو سره په مرکه کښې وايي : . . . پاکستان او دهغه امنيتي سازمان (آي اېس آي) اوس مستقيم دطالبانو پاته شوني، دالقاعدي سازمان او گلبدین حکمتيار حمايه کوي. زموږ دراپورونو له مخي داډلي په پاکستان کي پټي سوی دي، اوپه افغانستان کي دپاکستان په اشاره تخريبکارانه کړني کوې. ښاغلي کرزي د 2002 دسپتامبر په مياشت کي پر پاکستان رسمي تور ولگاوه چې هغو گلبدین ته پناه ورکړې او همدادول دالقاعدي سازمان دپاکستان له خاوري دطالبانو په وسيله زموږ په جنوبي او جنوبي غربي سيمو کي دافغانستان او ائتلاف دقواو پر خلاف وسله والي غلچکۍ حملې کوي.

دامريکا دپوځونو نطق په همدغه کال اعلان وکړچې طالبان او دالقاعدي سازمان دبيا جوړوني په درشل کې دې او دحکمتيار سره يي يو ځاي دامريکا او افغانستان دحکومت پر خلاف جهاد اعلان کړۍ.

څرنگه چې دافغانستان په کورنیو چارو کې دگانډیو هیوادو لاس وهنې دطالبانو دله منځه وړلو په موده کې ډیرې زیاتې شوې د2001ز کال ددسامبر په میاشت کې دهمسایه هیوادو سره دنړیوالو نورمونو په فام کې لرل ، یوډبل په کورنیو چارو کې دمداخلو او لاسوهنو دبنډېدو په خاطر یو سند چې دکابل داعلامیې په نامه یاد سو دافغانستان او گاونډیو هیوادو تر منځ لاسلیک سو . مگر دزمان واقعیتو یو ځل بیا وښودل تر څو په بهرنیو پورې تړلي له واکه بې واکه نسي داسې او دافغانستان په اړوند دنه لاس وهنو موافقه دسوپر پاور امریکا او ملگرو ملتو دامنیت شورا تر مستقیمی څارنې لاندې نه وي دگانډیانو، لیریې پرتو هیوادو او پاکستان مداخلې او لاس وهنې به دوام ولرې.

که له هغه نه وروسته چې په افغانستان کې دښاغلي کرزي په مشرۍ مؤقتي ادارې په کار پیل وکړ او پاکستانی استخبارات وتوانېدل په خپله خاوره کې د طالبانو ، القاعدې سازمان او گلبدین حکمتیار تر منځ اسلامي متحدي جبه جوړکړي . پاکستانی استخبارات او بنسټپاله مذهبي ځیني رهبران په دې نامه چې بهرنیانو افغانستان اشغال کړی او هلته اسلام ته توهین کېږي ، امریکا داسلام دښمن هیواد دی، په افغانستان کې امریکا پلوه کسان حکومت کوي ، دخپلو تر بیه سوو په وسیله په وسله والو حملو او بریدو پیل وکړ، تر اوسه په افغانستان کې یوه ورځ هم نه ده تېره شوې چې څو تروریستي حملې دې نه وي اجراسوې ، که دپنځوکالو ورځې وشمیرو 1825 ورځې کېږي که هره ورځ په اټکل توگه څلورنفره مړه شوې وي نو شمیر یې ((5900)) (تنو ته رسېږي دا په دې معنی چې دپاکستان سره زموږ گاونډیتوب افغانستان ته بېله جگړې داغلان څخه ددومره انسانانو دژوند په قیمت تمامېږي، دا چې نور به څومره افغانان په خپل وطن کښې ددې لعنتي کرښې دسرنوشت دټاکلو قربانیان سې تر اوسه څوک نه پوهېږي . وکرزي ته لاد مبارکۍ ویلو مراسم نه وه خلاص سوي چې د 2002ز کال دجنوري دمیاشتي په څلورمه ورځ گردیز ته نږدې پر افغانې او بهرنیو ځواکونو حمله وسوه چې په هغه کې پر افغان سربیره یو نفر امریکایي عسکر هم ووژل سو، دا لومړۍ امریکا یې عسکر و چې په افغانستان کې یې ژوند دلایسه ورکړ.

دهمدغه کال دفبروري په 25 ورځ محمد خاتمي دکرزي نه دمؤقتي ادارې دمشر په توگه استقبال وکړ مگر تر دغه دولس ورځې مخکښې یعنی دفبروري په 10 مه ورځ افغانی سر تېرو په شینډنډ کې دایراني گارد جنرال داتو نفرو سرتیرو سره یو ځای ونيول او امریکا یې ځواکونو ته یې وسپارل ، دهمدې میاشتي په 22 نیټه دکابل ښار په غرب کې پر برتانیایي عسکرو حمله وسوه ، دفبروري په 19 نیټه په خلم کې دتر هگريز بریدپه نتیجه کې څلور افغانان او یو دمرستندویه ټولني کارمند ووژل سوه.

د2002ز کال داپریل دمیاشتي په پنځمه ورځ دکورنیو چارو وزارت او امنیت ادارې لخوا 160 نفره دگلبدین دطرفدارانو لخوا ددولت پر ضد دکودتا په نامه ونيول سوه.

پاکستان له یوې خوا دافغانستان سره ددوستۍ خبرې کوي او ائتلافي قواوته دروغجنې وعدي ورکوي چې گویا دوي دتروریزم او په افغانستان کې دنارامیو دعامیلینو پر ضد مبارزه کې هر اړخیزه تلابن کوي ، کله چې لومړۍ

ځل 2002ز کال د اپرېل په درېيمه پرويز مشرف افغانستان ته د يوې لنډې کتنې لپاره افغانستان ته راتلی. ژورنالستانو ته وويل: پاکستان به هيڅ وخت د افغانستان په چارو کې مداخله ونکړي. داپه داسې حال کې وايې چې د طالبانو يو مشهور قوماندان ملا جانان يو ژورنالست ته په خبرو کې وويل، اوس موږ تر بل هر وخت منظم يو او تر ((40 زرو زيات کسان د تيارسۍ په حالت کې لرو که ضرورت سي هغه لېظه جنگ ته وردانگو، دا کسان اوس افغانستان ته نږدې د پاکستان په غرونو کې اوسېږي، موږ له هغوي نه کوچنۍ ډلې افغانستان ته د عملياتو لپاره لېږو.

يو وازې په 2003ز کال د جون په 29مه په ننگرهار، جولای په دوهمه، پنځمه او اتمه ومهمندو په سيمه، د جولای په 13مه دمهمنداجنسۍ ته نږدې، داگست په 17مه چمن ته نږدې د افغانستان او پاکستان د سرحدې قواو تر منځ وسله والې نښتې ځکه وسوې چې هر ځل پاکستانيانو تيرۍ کړۍ و. د سپتمبر 13 نيټه ښاغلي کرزې په خپله يوه وينا کې د پاکستان او په پاکستان کې د مذهبي رهبران د طالبانو په حمايه او افغانستان ته دهغوي په رالېږلو ترن کړه.

د افغانستان حکومت څو ځله د د طالبانو د مشرانو او قوماندانانو د نومو لیست پاکستانی چارو ته لېږلۍ دی. خو هغوي د تل پشان غوږونه کاڼه اچولي دي، يوازي که د امريکا او نړيوالو تر زيات سياسي فشار لاندې راسي بيانو هغه کسان چې نور يې دوي نه شي ساتلای قرباني کوې او د نيولو اعلان يې کوي لکه لطيف الله حکيمي او نور، دا په واقعيت کې هغه کسان دي چې نور دوي بايد پاکستان قرباني کړې. وايي ((د رواجن دي درواغ وايې او هوښيار دي قضاوت کوي))، دابه څوک ومني چې لطيف الله حاکيمي دورځې لس ځله د پاکستان له خاورې په غټ گمان له خپله دفتره چې د آيس آي اي کارمندانو ته ښه معلوم و په افغانستان کې به په هر بريد او تروريستي عمل خبرېده او دنړۍ ټولو خبري اژانسو ته يې په زياته دلاورۍ د طالبانو لخوا د دغو حملو د پړي پر غاړه اخيستلو خبر ورکاوه، ولي پاکستانی استخباراتو تل ويل موږ ته دهغه د پټېدو ځاي ندی معلوم او هغه په پاکستان کې نهاوسي، ددوي درواغ تل ښکروروې هغه په پاکستان کې اوسېده ځکه يې هلته ونيوه. که هغه معلومات چې د طالب جگپوړو چارواکو او القاعدې د سازمان مربوطو کسانو د نيولو په هکله خپاره سوې دې وڅېړو دا به څرگنده سي چې 85 په سلو کې دا کسان د پاکستان په خاوره او يا له پاکستان څخه افغانستان ته دراتگ په وخت کې نيول سوي دي، د 2005ز کال د مۍ د مياشتې تر پنځمې نېټې پورې تر 700 ((زيات کسان چې د القاعدې د سازمان سره يې تړاو درلود امريکا ته سپارلې دې، ولي بيا هم له پرويز مشرفه نيولې تر ټولو پاکستانی جنرالو نو پورې په زياته سپين سترگۍ سره دنړيوالو په سترگو کې خاورې اچوي او څرگندوې چې طلبان، القاعده او نور ترهگر په پاکستان کې نشته او نه به دلته ځاي ولرې. په افغانستان کې د امريکا سفير د بي بي سي سره په مرکه کېني واضح څرگنده کړه چې بن لادن او ملا عمر په افغانستان کې نشته، هغه د پاکستان کې دې هغه د يوې تلويزيوني شبکې ((ژنو)) سره د طالبانو د يووتلې قوماندان ملا اختر عثمانی سره مرکې ته گوته ونيول او څرگنده يې کړه څنگه ومنل سې چې يو خصوصي تلويزيون کولای سي د يو قوماندان ادرس ولري مگر د پاکستان حکومت دهغوي داوسېدو له ځايو نه ځانونه بې خبره ښې. دروان کال

ددجولاي دمیاشتي په شپږمه ورځ امریکا CIA د سازمان درېټس ((پورترگوس)) دیو خبرې اژانس د سوال په ځواب کې ویلې یې وه امریکا ډیر ښه پوهېږي چې اسامه بن لادن چیرې پټ دی. ولې دېل هیواد دحریم دمسلې په اساس دهغه محاکمه ستونزمنه ده. پرویز مشرف ABC دخبرې شبکې سره په مرکه کېني وویل: ممکن بن لادن تر اوسه ژوندی وي، که بن لادن په پاکستان کې هم وي دېل هیواد مامورین دهغه دنیولو حق نه لري، هغه ایضاًه کړه زه فکر کوم هغه دافغانستان او پاکستان دسرحد په منځ سیمو کې اوسېږي. هغه دیوبل سوال په ځواب کې چې که پاکستان بن لادن پیدا کړي امریکا ته به یې وسپاري، وویل هغه شرایط به گورو. خو هغه زیاته کړه ارزو می داده چې امریکا اسامه بن لادن په افغانستان کې ونیسي. جا لبي خبرې تاسو قضاوت وکړی. دا جنرال صاحب یو ځل په غرور وایي موږ به چاته اجازه ورنکړو چې زموږ په خاره کې پردې عملیات وکړي، اوکه بن لادن موږ ونیسو پخپله به یې محاکمه کړو، مگر کله چې دامریکا نوم مطرح سي بیا داجنرال دسرباز مقام ته راتیټ سي او وایي هغه ساعت او مصلحت. خو ددې لپاره چې بن لادن او مذهبي بنسټپالي له پرویز مشرف نه مخ وانه ږوي او دهغه سره مخالفت ونه کړي وروسته وایي، داچې امریکا او لندن یانور پاکستان دترورستانو په ساتلو او حمایه کولو تورن کوي دا غلطه خبره ده، هغه وویل د ادروریزم څخه حمایت نه ده دپاکستان خلک دامریکا دسیاست مخالف دي او اسامه بن لادن هغه کس بولي چې دامریکا پر ضد مبارزه کوي. دا هغه رښتیاوه چې پرویز مشرف دبنسټپالو دڅوشحاله کولو لپاره وویل او هم یې امریکاته دا وښودل چې زه داسي ستاسو مخالف ولس اداره کوم کنه نو ټول ستاسو دسیاست مخالفت کوي. ولي داچې پاکستانیان دامریکا دکوم سیاست مخالف دي دا ښاغلی هغه نه رسواکوي، نو ځکه افغانان وایي دامریکا او یابل هیواد ددوي په وینا دغلط سیاست قرباني ولې افغان ولس سې؟ د پاکستان حکومت ولې تر هگروته اجازه ورکړې چې زموږ په خاوره کې دامریکا سره دښمني تر سره کړي؟ بلې که رښتیا هم بن لادن لومړی درجه تروریست دی او امریکا پسي گرځي بیانو ولي پسله هغه چې داستخباراتي معلوماتو دشرېکولو او گډو عملیاتو پرتوکول یې له پاکستان سره لاسلیک کړی دی امریکا یې پوځیانو ته اجازه نسته چې بن لادن په پاکستان کې ولټوي؟ دا په دي مفهوم ده چې پاکستان نه غواړي ټولي هغه افراطي او تروریستي زالي چې دا دیرشکاله یې جوړي کړي نړېوالو امریکا ته رسوا او ددوي نوکران یو په بل پسي ونيول سي. دا هم جالبه ده چې امریکایان په دېل لادن او نوروتروریستانو پسي دگرځېدو او نیولو په ډنډورودنږېوالو غوږونه کاڼه کړه اودلته پرویز مشرف وایي هر څه زه په خپله کوم او بل چاته حق نسته. دامعلومه ده چې دطالبانو او القاعدې دسازمان په برکت به پاکستان نړیوال لوشې او ډالر به تري تر لاسه کوي، په افغانستان کې به خپل تاریخي کرغېږن هدف یعنی دډیورندپرکرښې باندې خپله خپټه اچوي، او پدې بهانه چې دترهگرو مخه ونيول سي پر په اصطلاح سرحدباندې داغزو لرونکې دیوال دغزولو حق په جانبه وړاندیز هغه هم دملگروملتو دسازمان په شپېتمه غونډه کې دامریکا دبهرنیو چارود وزیرې ته، جالبه لانجه له افغانانو سره ولي دحل وړاندیز یې بهرنیانو ته؟؟؟. همدلته پوښتنه کېږي. ښاغلی پر ویزمشرف دادومره پوځیان، دپاکستان اتباع، او په پاکستانی مدرسو کې روزل شوې کسان چې په افغانستان کې نیول سوې دي له کومه شوه؟ له اسمانه راکښته سول؟ دا په میرام شاه کې دمنبع العلوم او حقانیه مدرسې چې

مولوي جلا الدين پورې اړه لري څوک او دڅه لپاره روزې؟ ايا ستاسو استخبارات ددغو مدرسو په موجوديت نه دي خبر؟ هر ورو خبر دی. هغوي چي ستاسود استخباراتو او هغو افراطيونو چي ستاسو دينغ ملاتړ نه برخمن دی، غواړي ستاسو له دولتي امکاناتو څخه په استفادې سره ځانونه داسلام تيکداران وښيي او پر موږ دخپلې خوښې حکومت تېې دا څوک دی؟ داچي کله دامريکا الوتکي دکرنبي پر غاړه دتروريستانو په خپلو پسي عمليات شروع کړي او يا ستاسو پوځ چي دبهرنیو د فشار له مخي گويا دالقاعدې او طالب چارواکو پر ضد عمليات شروع کړي د I.S.I لمبر پليټ لرونکو موټروکي تاسو څوک بل دامن ځاي ته رسوی؟ او ستاسو په دغو موټروکي ايا طالب او دالقاعدي کسان چکړې نه وهې؟ دغه وسلې له کلاشينکوف نه نيولې تر راکټه دهشکې، هوان، لاسي بمونه ماینونه، موټر سايکلونه او نور وسايل دوي له کومه کړه. زه پوځي نه يم ولي دومره پوهېږم تر څو چي يو قوت ته وسله په دوامداره توگه ونه رسېږي هغه جنگ نسي کولاي، داوسله ودي له کومه پيدا کوي؟ په 1382 زکال ستاسو اجنټانو او استخباراتي کارمندانو بريکوټ، ناري، اسمار، وانگام، مروړی، سرکانو، دخاص کنړ ولسوالی، يعقوبيو، لعل پورې په سيمو کي څه کول؟ او دخلکو سره مو په څه خاطر پټي او ښکاره ليدنې کتني کولې؟ او دڅه شي وعدې مودڅه په مقابل کي روکولې؟ زه هغه ننگرهار ته څيرمه سيمو، يا کنړ او خوست کي ستاسو دوسله والو پوځي تير يو پوښتنه نه کوم!!! چي دکوم حق له مخي تاسو زموږ پر پاچه خاوره تېری کړی و؟ او زموږ په هيواد کي مو زموږ دوسلوال پوځ سره جگړه کول هغه دڅه پر سر جگړه وه؟ او څوک ملامت و؟ داچي مولانا فضل الرحمان وايي: لکه څرنگه امريکا په عراق کي ونسول کولاي امنيت راولې همداسي په افغانستان کي هم حالات ښه نه دي. دا او دحافظ حسين احمد ويناوي دبل هيواد په کورنيو چارو کي مداخله نه بولی؟ دا اوپه سلهاو نوري پوښتني دي چي ځواب يي يوازي پرويز مشرف، دهغه پوځ او استخباراتي لعنتي اداره ويلاي سي. دهیڅ منطق له مخي ديو هيواد عادي خلک په بل هيواد کي نه اسلام گټي او نه هم دچاپه دفاع کي درېږي.

پاکستان غواړي افغاني چارواکو او دهغوي بهرني مرستندويه هيوادو ته څرگنده کړي چي دوي بيله پاکستان دمرستي څخه نشي کولاي په افغانستان کي امنيت ټينگ کړي. کله چي سړکال په افغانستان کې دبن دتوافقاتو په اساس انتقالې ادارې ته دورکړه سوو دندو له جملې نه دوروستی دندې په توگه دملې شورا او ولايتې شوراگانو لپاره دټاکنو ځانگړې جرگه گۍ ته دولسمشر کرزي لخوا دفرمان په اساس دنده وسپارل سوه، اودټاکنو کمېسيون په کار پيل وکړ، پاکستان هم سمدستي دطالبانو په وسيله دملې شورا او ولايتې شوراگانو پر خلاف دتبليغاتي کمپاين په څنگ کي داوريکو په وسيله دهيواد په يوه او بل ځاي کي تروريستي بريدونه او ترهگری ته زور ورکړ.

پنځمه برخه

دملې شورا دټاکنوپه درشل کې دپاکستاني لاس وهنو پراختيا:

پدې ورستيو کي چي افغانان ملې شورا او ولايتې شوراگانو ته دوکيلانو دټاکلو لپاره په اماده گۍ مصروف وه تر هر وخت زيات دطالبانو او القاعدې دسازمان دسله والو حملو لمن پراخه سوه ،دافغانستان په مختلفو سيمو کې دټولټاکنو دکميسيون غړي، ملې شورا اوولايي شورا کانديدان دبريد له گواښ سره مخامخ سول . له بدمرغه يوشمير کانديدانواو دکميسيون غړو دهمدغوتروريستې بريدو په پايله کي ژوند دلاسه ورکړ . همدا شان په کندهار ،خوست ،هلمند او نوروځايو کې يو شمير دولت پلوه عالمان دووژلوپړه طالبانوپرغاړه واخيستل . دغه بې ثباته حالت دافغانستان او پاکستاني چارواکو تر منځ مناسبات څر پر کړه، افغانستان دټولو نړېوالو امکاناتو څخه په استفادې سره پر پاکستان فشار وارد کړ تر څو دافغانستان په چاروکي دلاس وهنواو اورپکودرالپړلو نه منصرف شې . حامد کرزي لندن ته تر تگ دمخه خبرنگارانوته په ډاگه وويل : په افغانستان کې امنيتې بې ثباتې دگانديانو دلاس وهنو پايله ده . دروان کال دسپتمبر په مياشت کي يې يو ځل بيا اعلان وکړچي امريکا او نور هيوادونه دې دتروريزم پر ضد مبارزې پر ميتود او شکل نوی نظر وکړې .هغه وړاندي علاوه کړه بايد عمده او اساسي پاملرنه هغو سرچينو ته وسي کوم چي هلته ترهگر رزل کيږي او له هغونه الهام اخلي . ټول څېړونکې پدې نظر دي چې دکرزي هدف په پاکستان کې دهغوې روزنتونونه او مذهبي افراطي نو مدرسوې وې . دااوول وار وو چي کرزي دافغان ولس د فشار په نتيجه کې مجبور سو امريکا او نورواړونده هيوادوته ووايې چي دوي دتروريزم سره دجگړې لار غلطه کړې ده . دبن دتوافقاتو راپدي خوا دلومړي ځل لپاره دافغانستان او پاکستان تر منځ په څو هفتو کي يو دبل پر خلاف ويناوي وسوې د امريکا ولسمشر مجبور سو دوځله يې دتليفون په مټ ددوي تر منځ دپخلايني په خاطر ددواړو مشرانو سره خبرې وکړې.

سره له دې چي پاکستان په خپله خاوره کي دطالبانو دمنظم پوځي ځواک ، سياسي جوړښت او القاعدي سازمان ته دپراخ تر هگريزفعاليت دامکاناتوپه واک کښې ورکولو څخه سترگي پټويې او دهغوي موجوديت په خله خاوره کې نه مني ، په سلهاو داسي انکار نه منونکي شواهد سته چي دپاکستان دبر بندي لاس وهنې او بي شرمانه مداخلو څرگندويه دې ، دبيلگې په توگه دامنيتي اداروله خوا دافغانستان په مختلفو ښاروکښې دتروريسټې بريدونو دسرتو رسولو په وخت کې او يا دا چي په وسلو سمبال افغانستان ته راځي ډير کسان چي دبهرنيو هيوادو او پاکستان اتباع دې نيول سوې دې ،دا نيول سوې څوک دې ؟

په پاکستان کي د1980زکال راپدې خوا دپاکستاني بنسټپالو او مذهبي افراطيونو په وسپله دآي ايس آي ، CIA، او سعودي عربستان په وسيله لومړۍ دشوروي پر خلاف جگړه کې دفانتیکانو دروزلو لپاره يو په بل پسي مدرسوې جوړېدل شروع سول چي شمير د ((2000)) (زکال تر اخير پورې)) 6761 ((مدرسو ته رسېده او د سپتمبر ديولسمي تر حادثي وروسته يي شمير تر ((لسو زرو)) اوږې . ددغو مدرسو له جملې نه په د ريو زرو (3000) (مدرسو کښې دافغانستان لپاره تنکي ځوانان روزل کيږي او افغانستان ته دترهگرۍ لپاره رالېږل کيږي ،او ډير يې هغه دې چيپه افغانستان کې دشورويانو د موجوديت په وخت کې دشورويانو او شوروي پلوه رژيم سره دۍ گړې او ترهگريزو

بريدونو لپاره روزل سوې وه ، اوس داددوي په لاس تر بيه سوې ددوي لپاره ستونزې جوړوې ، جالبه ده څو مياشتي دمخه دپاکستان صدراعظم شوکت عزيز دسل ميلیونه ډالري مرستي سره کابل ته راغلي او په کابل کښې يې دلر اوبر افغانانو سره دخورا ژورې خواخوږۍ خبري کولې ، مگر دا ښاغلي لاتر جنرال مشرفه نه ورسېدلې چې دکورنو چارو وزير افتاب شير پاو او استخباراتو يې دوې پښي په يوه موزه کې کړې او افغانان يې دکچه آبادۍ له مشهور پنډغالي اونوروځايوڅخه چې هلته داديرش کاله اوسېدل وتلومجبور کړه ، او اعلان يې وکړ چې په افغانستان کې امريکا او اروپايي هيوادوپوځيانوامنيت راوستلی خپل هيواد ته ولاړ سي . دغو تور مخو او افغان دښمنو دا تبيلغ ددې لپاره نه کاوه او نه يې هم اوس کوي چې دوې غواړې افغانان په آرام زړه خپل هيواد ته ستنېدو لپاره وهڅوې ، بلکه موخه يې داده چې د افغان په وسيله د افغاني جگپوړې چارواکو خبرې رد کړې او ووايي کوم امنيت ؟ او چيرې امنيت سته ؟ يعنې دافغان په وسيله پر دولت فشار راوست چې دهغوي تبليغات دروغ ښکاره کړې . پاکستان تل افغاني چارواکو او امريکايانو ته دښکاره کړې ده چې نسي کولاي بيله پاکستان له همکاري اومرستې نه په افغانستان کې امنيت تامين کړې . زه هم په دې عقیده نه يم چې په افغانستان کې امنيت سته ولې هغه دپاکستان دوسله والو لاس وهنو تر څنگ نورلاملونه هم لرې . دمثال په توگه ددولتي ټولو ارگانو غير مسولانه برخورد، دجنگسالارو پر واک پاته کيدل، په محلاتو کي دقوماندانانو له خواپر غريبو خلکو ظلم او دهغوي زورول، ددولت لخوا دورکړه سوووعدونه پلې کول ، په دولتي اداروکې رشوت، فساد، اختلاص اونور!.....

سوال دادۍ که په مدرسو کي ترهگر نه روزل کيږې بيانو ولي کله چې دانگلستان صدراعظم پرويز مشرف ته غاښونه وچيچل که څه هم مشرف د ABC دخبري اژانس سره په مرکه کښي يواکت وکړ اوڅرگنده يې کړه چې هيڅ مدرک نسته هغه ترهگر چې په لندن کي يې عمليات کړيې وه پاکستاني اوسې ، لندن يې په دي تورن کړچي هغوي څه کړې دې ؟ خپل امنيت دي پخپله ونيسي . دا تر ټولو جالبه وه . ددي لپاره چې پاکستان ځان بې گناه وښې دپاکستان دکورنيو چارو وزير آفتاب احمد خان شير پاوخبريالانو ته وويل چې موږ لاډير پخوا په لندن کي دترهگرۍ دپېښېدو خبر ورکړۍ و . يعني دوي خبر وه چې داسي کارکېږي ولي چې څوک يې تر سره کوي نه پوهېدل . دتونيبيلير تر غاښ چيچنې وروسته پرويز مشرف داستخباراتو او پوليسو دچارواکو سره غونډه وکړه ، هغوي ديوې هفتي په جريان کي دالقاعدې دسازمان سره په تړاو کي 150نفره دمسجدو خطيبان ونيول . درنو لوستونکو دا ددې ښکارندوي ده چې دپاکستان له مدرسو نيولې دجوماتو ټول ملايان يې هم دتروريستانو سره تړاولري کنه نو انگلستان وايي دتروريستانو مخه ونيسۍ ، پاکستان سمدستي ملايان بنديانوې ، اويادمدرسو دکنترول امر صادر کړي . پسله ډير بهرني فشارنه دران کال دسپتمبر په 29 مه ورځ دپاکستان ولسمشر دديني دمدرسو څخه دنږدې 00 14بهرنيوطالبانو دايستلو امر ورکړ ، مگر واضح يې نه ويل دکوم هيواد طالبان ؟ خوا دا يې په جرات اعلان کړه چې دافغانستان اتباع طالبان نه باسي ځکه هلته هيڅ نسته او امنيت ويجاړدې . که له پنډغالو کډوال باسې چې په هغو کې ښځې ، ماشومان ، سپينبرې او سپين سرې شته ، او په هيواد کي داوسېدو ځاي نه لرې په هغه صورت کې لکه مخ کې چې مې وويل خيريت دۍ ، بايد له پاکستان څخه ووزې ، ولې افغان طالب دي ځکه نه ځې که هغوي ولاړ

سي ترهگري به څوک زده کړې؟ حقيقت دادی چي د بهرنيانو شمير په دغو مدرسو کې تر دغه ډير زيات دی. د پاکستان په لسزره شاوخوا مدرسو کې د ((26)) هيوادونو ځوانان گويا په مذهبي ولې په واقعيت کې (د انسان وژنې او دهشت اچونې) لپاره په روزنه مصروف دي.

د پاکستان مشهور ليکوال احمد رشيد په خپله يوه مقاله کې چي سړ کال د جولای په مياشت کې د بي بي سي د انټرنيت پاڼي لخوا خپره سوه د طالبانو د فعاليتونو په رابطه واضح لېکې: ((. . . د ک چيني د امريکا د ولسمشر مرستيال او پورتر گوس د امريکا د استخباراتو د سازمان رئيس ويلې دي چي دوي د بن لادن د پټ تيا د ځاي په هکله اطلاعات لري اوښه پوهېږي چي هغه په افغانستان کې نه دی . د الیکوال وړاندي لیکې پسله هغه چي په 2001 ز کال طالبانو شکست وخورې ټول پاکستان ته ستانه شول هغوي ته پاکستان کې ځاي ورکړه سو او دهغوي څخه خپل ملاتړ ته دوام ورکوي . مگر پرويز مشرف په دې عقیده دی چي دا کار د پاکستان د وسله والو قواو په گټه دی ، ځکه پدې پوهېږي چي د پاکستان ائتلاف د امريکا سره د تروريزم درېښو تر ايستلو ممکن دوام وکړي)).

که زه د پاکستان ټولې مداخلې دلته وليکم کتابو نه به ځينې جوړسي لنډه يادونه مي ځکه وکړه چي د ټولو پاکستانی بي شرمانه لاس وهنو او مداخلو لومړۍ موخه د افغان ولس په اور کې کړول او دوهم په افغانانو د ديورنډ د کرښې منل دي . د دوي سياست د افغانستان په اړوند د يو نړيوال نورم سره هم برابر نه دی ، يوځل وايې موږ په افغانستان کې مداخله نه کوو او نه به چاته اجازه ورکړو د بلې خوا په زياته بېشمې په همدا خوله وايي : افغانستان دي پر خپل سرحد کتاره جوړه کړې چي څوک ورنسې ، پاکستان نسي کولاي دهغو مسوليت پر غاړه واخلي چي په غير قانوني عملياتو کې برخه اخلي . د دوي دولتي چارواکې برعلا وايې موږ په افغانستان کې د نا اراميو مسوليت ځکه نلرو چي کرزي ونسوه کولاي خلک راضي وساتې ځکه يې طالبانو ته مخه کړې ده . بلې متاسفانه کرزي ونه شول کولاي افغان ولس ته څرنگه چې لازم وه خدمت وکړې ځکه افغانان اوس له هرڅه نه نااميده دي ، مگر يو همسايه هيواد ته چې د دوستۍ او همدردۍ خبرې کوې نه بايد افغان ولس د کورنې ناورين او ناخوالو څخه د خپلو سياسي او اقتصادي گټو د ترلاسه کولو په منظور ظالمانه استفاده وکړې . پرويز مشرف پدې ورستيو کښي وايي ممکن پسله لس کالو په ډير زحمت په افغانستان کې سوله راسې ، نه پوهېږم چي ولي پرويز مشرف په افغانستان کې د سولي راتگ امکانات پس له لس کاله ويني ؟ ممکن پدغه لس کاله کې پاکستان د القاعدي ، طالبانو او امريکايانو په اړوند نور نوي پلانونه ولري ؟ او لکه امريکا په سيمه کې پاکستان هم په دغه موده کې خپل هغه پټ پلانونه چي تر اوسه چاته نه دي معلوم پلې کړې او خپلې موخې ته ورسېږي ؟ يا غواړي تر هگر لس کاله نور وروزي ؟ افغانستان او نړۍ ته يې وليږي تر څو پاکستان وکولاي سې دنړۍ د سوپر پاور او نورو اروپايي هيوادو څخه په ميليارډو ډالر د تروريزم سره د مبارزې په نامه تر لاسه کړي .

پاکستان غواړي تر څو دنړيوالو په مرسته وکولاي سي پر افغانستان دا ومني چي سرحد بايد وټرل سي . زه د سرحد د ټرلو مخالف نه يم ، سوال دادی چي د افغانستان او پاکستان تر منځ د سرحد مسله لومړۍ بايد حل سي او بيا يې

د تړلو پر سر خبره وسې . پوښتنه پيدا كېږي كله چې طالبانو په افغانستان كې حاكميت درلود، هلته د پاکستان جنرالانو نه نيولې بيا تر عربو او عجمو نابلل سووټولو ميلمنو زموږ په هيواد كې د طالب په نامه خپل شوم او كرغېړ اهداف پر مخ بيول هلته ولې په دغو سيمو كې چې اوس جگړه روانه او هره ورځ افغانان وژل كېږي ، ارامي وه ؟ ځواب به يې دا وي چې هلته پاکستان جنرالانو نه غوښتل چې د طالبانو د حاكميت په سيمه كښې دې وضعه بې ثباته او نا ارامه وي ، په همدې خاطر داسې امنيت ټينگ و چې چاپي تصور هم نه كاوه .

په يوه ټكي بايد امريكا ، اروپا ، عربي شيخان ، د اسلام ټېكداران ، پاکستان بنسټپالي ، د پاکستان د آس اي ټول له يوه مخه بايد پدې ښه پوه وي چې لوي خو پرېږده آن يو افغان ماشوم هم په دې پوهېږي چې د دغو ټولو نا اراميو ، وړانيو ، انسان وژنو ، مسجدو وړانه ولو ، عالمانو وژلو يوازې عاميلين پاکستاني چارواكي او د پردې شاته دهغوي ملاتړ كوونكي دي . هر هغه څوك چې وجدان ولري په دې پوهېږي چې د دغو ټولو ټگيو بركيو او دوه مخي سياست ، او نړۍ وال غولونې ټاكلې موخه داده چې پاکستان غواړي په خپل بغل كې يو غلام افغانستان چې هلته يوگوداگۍ حكومت چې هر څه د كرنيلانو په اشاره سرته ورسوي غوښتونكي دي . پاکستان يو غښتلی پر ملي بنسټونو او دملي ملاتړ خاوند حكومت او پرمختللی افغانستان چې دهرې درغلۍ دمخنيوې جوگه وي هيڅ وخت نسې منلای . دخپلو خبرو دپخلي لپاره به يوازي يو مثال راوړم : دروان كال داگست په نهمه ورځ د شپې بې بې سي راډيو اعلان وكړ چې افغان دولت د مولانا فضل الرحمن خبرو په كله غبرگون ښودلی . مولانا فضل الرحمن د پاکستان په پارلمان كې د اپوزيسيون مشر او د جمعيت العلماي اسلام رهبر د افغاني بنسټپالو مضبوط ملاتړی ؤ نه پوهېږم چې پر څه يې د حاكمو چارواكو څخه خوا بده شوې وه د پاکستان له مداخلو نه پرده پورته كړه او د پاکستان په حكومت يې تورولگاوه چې د پاکستان له خاورې نه افغانستان ته د اورپكو د استولو په تړاو هم امريكا ، هم لويديځ او هم پاکستان خپل ولس تير باسې . مولانا په څرگندونو كې وويل اورپكي له وزيرستان څخه د زده كړو لپاره په ((منسهره)) كې پوځي كمپونوته ځې او پسله هغه افغانستان ته استول كېږي . مولانا په دغو كارونو كې د پاکستان د لاس لرونكو كسانو او دا ډول افغانستان ته د استول كېدونكو كسانو دنومونو د ډاگيز كولو ږغ هم وكړ . دا څرگندوني پداس وخت كې وسوې چې له يوې خوا افغان چارواكي په دې ورسټيو كې د پاکستان څخه د اورپكو پر راټگ نيوه كې كوي اوله بله پلوه امريكا هم ظاهراً په دغه جگړه كې پاکستان او د پاکستان ولس مشر خپل ملاتړی بولي . د مولانا دا څرگندونې د ژورناليستانو د علاقې وړ وگرځېدې دهغه جملې د افغانستان د يوشخصي تلوېزيون ژورناليستانو و غوښتل د موضوع د سپيناوي لپاره له د مولانا سره مرکه وكړې ، د دودې سره سم هغوي پاکستان ته ولاړل او د مولانا دكور په دروازه كې تر زيات انتظار وروسته د كوره يو عسكر راووت او هغوي ته وويل مولانا وخت نه لرې ستاسو سره مصاحبه وكړې مخته موښه ، له دغه نه داسې څرگنديږي چې مولانا ته دهغه تر څرگنده ولو وروسته د دولت لخوا اخطار ورکړ سوې او هغه يې د ژورناليستانو سره د ليدو کتو نه منع کړی دی ، تر څو دا ډاگيزه نشي چې پاکستان نه يوازي د افغانستان پر خلاف بلکه د منطقي او نړيوال تروريزم مرکز دی .

په هر حال پاکستان دامريکا ولسمشر او کرزي ته دهمکاری وعده ورکوي، کله کله چي افغانستان ته راشي او يا کرزي پاکستان ته سفرو کړي ددواړو هيوادو تر منځ ځيني دگډې همکاري او مرستو پرتوکولونه هم لاسليک کېږي . خو زموږ په هيواد کې لاسوهنه او لمسونه په هيڅ ډول پاي ته نه ده رسېدلې، دروان کال دسرطان دمیاشتي په پنځمه نيټه پاکستان داطلاعاتو اوکلتور وزيرشيخ رشيد احمد دسرحد ايالت دبنو په ښارکې يوې غونډې ته وويل وو: ((پښتانه په افغانستان کې اکثريت لري خو بيا هم دوي سره ښه چلند نه کېږي او نه ورته دشمير او اهليت سره سمه موقع ورکول کېږي)) پړواک خبري اژانس 2005.06.28، اوس تاسو قضاوت وکړي. دغه شان څرگندونې که زموږ په هيواد کي دپښتنو پارونه او لاس وهنه نه ده نو څه ده؟ کوم وخت دافغانستان دولتي چارواکي ويلې دي چي په پاکستان کي پنجابيان ديوکوچني اقليت په توگه بيله استحقاقه په ټول پاکستان حکمراني کوي. په دا)) 58 ((کاله دپښتنواو بلوڅو په سيمه کي ولې په هغه پيمانه بدلون او اوښتون رانه غلي لکه په پنجابي سيمو کې؟ که رښتيا وويل سي تر اوسه دهغوي ژبه دانگليسي له ښکيلاک څخه نه ده خلاصه سوې، ډير يي دمنځنيو پيړيو په دود ژوند لري، پښتانه او بلوڅ تر اوسه دوهم سورت خلک دي، دتاريخ جبر مجبور کړې چي پاکستاني تذکره او پاسپورت واخلې خوامتياز يي بيانسي تر لاسه کولاي. دغه بربند پښتون دښمنه زموږ په کورکې دپښتنو سره دروغجنه خواخوږې ښکاره کوي. که تاسو درواغ نه وایاست پخپلو کړنو يي داسي ثابته کړي چي يو عادي افغان ووايي پاکستان زموږ دوست هيواد دی، اوس خو بيله دېنه چي څوک او يادولت ورته ووايي هغه په وسلو سمبال سړي چي ستاسو په خاوره کې روزل کېږي او دلته يي دافغانستان له ورانې لپاره رالېږي هر څوک دسر په سترگو وينې، که ښاغلي کرزي هم چغې ووهي چي پاکستان زموږ سره مرسته کوي، څوک يي نه مني. افغانان به په هغه مرسته چي دترهگروپه وسيله له بمانو سره راوړسوې وې څه وکړي؟ په رښتيا سره پاکستان ورته اوس ددوستۍ په نامه افغانانو ته يوازي مرگ ډالۍ کوي. دا چي زموږ په هيواد کې څه ستونزي شته او له چاسره يې لرو، دا زموږ کورنۍ موضع ده کولاي سم په ډاگ ووايم په ټول ژوندکي به يواصيل افغان او يا پښتون تاسو تاريخي دښمن ته درنښې او ستاسو نه به دکورنيو ستونزو دحل په خاطر مرسته ونه غواړي، دا تاسو ياست چي اوبه خړۍ او ماهيان پکي نسي. تاسوبه وواياست څه موده پخوا راغلې وه ولې هغه هم لومړې ستاسو روزل سوې درغلل او بيا مو دهغو په وسيله دموقع نه په استفادې سره افغان ولس څومره چي موزره غوښت په امريکا يي او روسي راکټو کي وريت کړ خپل کورمو ورته دجگړې په نغرې بدل کړ پسله هغه دوې مجبور شول چې هلته درسې له بده مرغه پاکستانې جنرالان او استخبارات يې تل توانېدلي دي په افغان افغان او خپل کور له منځه يوسي.

زموږ دهيواد مشهور تاريخ پوه او څېړونکې کانديدې اکادميسين اعظم سيستاني صاحب لاپه 2004زکال په يو علمي ليکنه کېني دافغانستان په اړوند دپاکستان سياست داسې گڼي: ((پاکستان برای بی ثبات کردن اوضاع کشور، گروه های تند رو مذهبی مشتمل بر طالبان و القاعده و نیروهای حکمتيار و مولوی خالص که بنابر اعلاميه حکمتيار، نیروهای جمیعت اسلامی ربانی و اتحاد اسلامی سیاف نیز با آنها همنا اند، مورد حمایت خود قرار داده و با تخطی از تمام موازين حقوق بين الدول و معاهدات حسن همجواری و احترام به استقلال و تمامیت ارضی

کشور ما ، از آنسوی مرز بداخل افغانستان می فرستد تا برموضع نیروهای ائتلاف بین المللی و دولتی حمله کنند و ثبات و امنیت را درکشور برهم زنند و یاری و همنوایی پشتونهای این سوی خط دیورند را که به دلیل به حاشیه رانده شدن شان از حاکمیت چندان دل خوش از دولت انتقالی حامد کرزی ندارند ، به یاری پشتونهای آنسوی خط دیورند فرا بخواند و افغانستان را که بسیار آسیب پذیر شده ، بسوی تجزیه و نابودی تاریخی بکشانند .)) دا هغه رښتيا دي چي له هغه څخه هيڅوک سترگې نشي پټولاي.

پدې ورستيو کې دملگرو ملتوپه کلنۍ عمومي غونډکې دبرخې اخيستلو په پلمه جنرال مشرف امريکا ته تللی و ،هغه دوخت نه په گټې ترلاسه کولو کوښښ وکړ دافغانستان په مسله کې دښکيلو هيوادو له مشرانو سره له نږدې خبري وکړي تر څو هغوي په دې باورې کړې چي پاکستان دترهگرۍ او دهشتگرۍ سره په نړېواله مبارزه کې درغنده گامونو په اچتولو سره دامريکا او نورو هيوادو کلک ملاتړ کوونکۍ او په افغانستان کې دامنيت درواستلو ټينگ پلوی دی . دهمدغه تاکتيک دپلې کولو په خاطر يې دامريکا دبهرنیو چارو دوزيرې ميرمن کاندوليزارايس سره هم دروان 1384 ش کال دوږې په 21 ورځ په واشنگتن کې ملاقات وکړ.

په دغه ليدنه کې د پاکستان ولسمشر دا ځل بېله دېنه چي په 1893زکال له خپل دمورنۍ ټاټوبې څخه جلاوو قومونو او افغانې چارواکو نه پوښتنه وکړې ،غواړې دنړېوالو په ملاتړ دډيورنډ دکرښي سرنوشت و ټاکي ، په خپله خوښه په دې نامه چي افغانستان ته دتروريستانو اومشکوکوکسانو دورنگ مخه نيول سوي وي پرهمدغه کرښه داغزن ديوال دجوړېدو وړانديز وکړ . پاکستاني جنرال په دې هوښيارانه وړانديز سره غواړي امريکا او نړيوالوته ښکاره کړې چي پاکستان حاضر دی . په افغانستان کې دترهگريو دمخنيوی په خاطر دده په وينا پرسرحد اغزې لرونکۍ او ځينو سيمو کي برېښنالرونکۍ سيمانو ديوار تير کړی . دابه دموافقي په صورت کې پخپل ذات کښې دسرحد په رسميت پېژندل وې ، او له بلي خوا غواړي امريکا ته ښکاره کړي په هغه ملگرتيا کې چي دتروريزم پر ضد يې دامريکا سره کړېده څومره صادق دی . پاکستاني چارواکي دا وړانديز په داسي شرايطو کي کوې چي په افغانستان کښي يې ددوسله والو بريدونو ،ځان وژونکو حملو ،او تروريستي اعمالو په تر سره کولو سره حالت دومره نا ارامه سوې چې ټولو دپاکستان نه غوښتنه کوې تر څو داورپکو دراتگ مخه ونيسي او په افغانستان کي دملې شورا دټاکنو په وخت کې له افغانې چارواکو سره دامنيت په ساتلو کې مرسته وکړي . دطالبانو او القاعدي دسازمان جرړي دډيورنډ دکرښي پر هاخوا پرتو سيمو کي وباسي .دافغانانو اونړېوالودا وړانديزونه هغه پلمه شوه چي پاکستان وکولاي سول دپښتنو په سيمه کښي دهغوي دبيلتون په خاطر داغزې لرونکي ديوال دجوړېدو وړانديز وکړي ، پاکستان وتوانېدلاي سو په تاريخ کې چي دوي يې په خوب کې هم فکر نسو کولاي دپښتنو په سيمه کې)) 80 ((زړه پوځ دالقاعدي او طالبانو دپټېدو دځايو دلټون په نامه ځاي پر ځاي کړ . دغو پوځي کسانو هغوي په خپلو کورو کي تهديد او توهين کړه ،طبعي ده چي هلته به يې ځيني کسان نيولې وي ،مگر ايا ددغو کسانو نيول ددغو قومونو سره په دومره سپک برخورد او ددوي په سپکاوي ارزېدل ؟نه شوه کيداي بيله اتيازره پوځ نه دگوتو په شمار کسان نيول

سوې واي؟ فکرکوم دا کار بيله دېنه چي هلته يي اتيا زره پوځ ځاي پر ځاي کړی. تر سره کېدای سو. مگر دوي په همدغه پلمه دډیورنډ پر کرښه دتروریستانو او خرابکارو عناصرو دمخنيوې په خاطر تر ((770)) (زياتي امنيتي پوستي چي درادار په وسایلو سمبال دې جوړې کړې. مگر پردغه ټولو دورغجنو منډو ترپوسربيره دروان ((1384)) ش کال دتلې دمیاشتي په 25 ورځ دخيبر ټلوېزيون لخوا د جوړ سوې گردې ميز په بحث کې ښاغلي اسفنديار ولي څرگنده کړه چي: ((پاکستان دتروريزم پر خلاف جگړه کې صادق نه دی. ... هغه زیاته کړه په افغانستان کې تل بې امنې دپاکستان پولو ته نږدې سیمو کې رامنځته کېږي، هغه ورستنیو نا ارامیو او بي امنیو ته په ننگرهار، پکتیا، پکتیکا او خوست کي په اشاره کولو سره وویل دپاکستان له لورې اوس هم دافغانستان په وړاندې منظمه جگړه روانه ده، او په افغانستان کېنې یې دورستیوبریدو او تروریستیو پېښو پرې پاکستان واچول، هغه وویل طالبان په یوازي توگه دداشان حملو توان نه لرې، دهغوې ددغو غلچکیو بریدو شاته دبل چا لاس دی. دهشت گر دقبایلو میلمان نه دې دا دحکومت او پوځ میلمان نه دې، دحکومت او دهشت گر و تر منځ پټ تړاو او روابط شته، دبیلگې په توگه هغه څرگند مثال راوړ: کله چي پوځ تیرا او کرمي ته لاړ، نو بیا ولي يي دوزیرستان لاره خلاصه پرېښودله، دا ددې لپاره وه چي دهشت گر و ته لار پرېږدې تر څو هغوي له همدې لارې ځانونه دکرمي او تیرانه وزیرستان ته وباسي)).

پاکستاني پوځیان په دي ورستیو کي دالقاعدې او طالبانو دتعقیب په نامه د خوست، ننگرهار اوکنړ ولایتو په مربوطاتو کېنې دافغانستان پر خاوره تیری کړی. دی، له دغه شان تیږو څخه ددوي هدف دترهگرو تعقیب نه دی، هغو خوهلته په کور کي ورسره دې، بلکه هدف يي دادی ترڅو په افغاني چارواکو ومنې چي سرحد چیرې دی. دا کار دوي دوه ځله پخوا یو ځل دطالبانو دحاکمیت دترلاسه کولو په لومړیو ورځو کي دکندهار په سپین بولدک کې وکړ، چي په اصطلاح پر سرحد باندي پرتې ډبري يي څومتره دکندهار په لور ورنږدې کړې، هلته ددوي له دغه کار نه موخه داوه چي په طالبانو کي دملې احساس لرونکو کسانوکچه معلومه کړې، دوي دا کار دشپې لخوا تر سره کړ، کله چي سهار دبولدک خلکو هغه ډبري چي پاکستانیانو دکندهار وخوا ته رانږدې کړې وي ولیدې سمدستي يي هغه دپاکستان وخوا ته ورنږدې کړې، عینې عمل دشورویانو سره دجگړې په وخت کې په خوست او پکتیا کي تر سره سوی و او افغانانو دوباره ددوي پخوانې ځاي ته هغه دډبرو علامي انتقال کړې دې، په دواړو وختوکې يي پاکستانیانو ته ويلي وه تاسو زموږ سره مرسته کوی اوکه مو خاوره لاندې کوی؟

دپاکستان دمشر ددغه وړاندیز په اړوندچي غواړې اغزې لرونکی دېوال جوړ سې دوږې په 22 مه ورځ دافغانستان دکورنیو چارودوزارت ویاند لطف الله مشعل دپژواک دخبرې اژانس سره په مرکه کې وویل چي لومړی باید دا پوله دنړېوال قوانینو سره سمه معلومه کړه سې. هغه وویل همدا اوس په غلام خان، ځایو او دببرک تانې په سیمو کې دپاکستان امنيتي پوستې وړاندې راغلې، چي دسرحد له معلومولو څخه وړاندې دافغانانو لپاره دمنلو وړ نه دې. دحکومت ویاند ددغه وړاندیز په ځواب کي وویل زموږ له نظره اغزن سیم گټه نه لرې، ... زموږ له انده دا دحل

لاره نده، ځکه دا اغېزمن توب نه لري او نه هم ستونزه هوارولاي سې. دستونزی د هوارولو اصلي لار او چاره دهغو سر چينو خلاف پل اخيستل دي چي د ترهگرۍ ملاتړ کوي او وده ورکوي، موږ عقیده لرو او ترجیح ورکوو چي، نا اغېزمنو چارو باندې دلگښت پر ځاي، ښه ده چي دغه پدیده له رينبو وايستل سې او رينبو ته يې پاملرنه وشي. 2005 د سپتمبر 13

قسيم اخگر د افغانستان د سياسي مسایلو څېړونکی و باختر اژانس ته وويل: پاکستان په دغه وړاندیز سره غواړي ښکاره کړي چي د تروريزم په مقابل کي پرېکړنده دريځ لري. هغه علاوه کړه پاکستان د تاريخ په اوږدو کې د تروريزم سره د مبارزې او ياپه سيمه کې د تشنج دله منځه وړلو په وخت کې تل دا کرښه پر افغانستان تحمل کړې ده. هغه وويل افغانستان په دي مورد کې بايد جدي غبرگون ښودلی وای، دده په اند د افغانستان دولت ډير محافظه کارانه برخورد کړی دی.

يو بل سياسي څېړونکي سميع الله تازه د پاکستان وړاندیز يوه خالي بهانه بولي، هغه وايي ډيرې نورې لارې شته چي پاکستان دهغو په وسيله کولاي سي افغانستان ته د ترهگرو دراتگ مخه ونيسي.

نور پوهان او څېړونکي ورته نظرونه لري. د پاکستان دا ډول وړاندیز په داخل او له هیواد نه بهر افغانانو او نورو څېړونکو د بحث توده مسله وگرځېده. زه پدې باور یم د افغانانو غوڅ اکثریت به داغزن او بابل هر ډول دیوال د جوړېدوله وړاندیز سره تر څوچي د ډيورنډ د کرښي برخليک معلوم سوی نه وی سخت مخالفت وکړي.

مسله داده چي ایا په افغانستان کې د نا ارامیو او ترهگرو د بندېدو یوازنی لار ه همدا داغزن دیوالو تیر ول دي؟ او که دا یوازي یوه داسې بهانه ده چي د ډيورنډ کرښي ته د قانونیت په ورکولو سره دلر او بر پښتنوپه منځ کې د بيلتون راوستلو یوه ځایناڼه هڅه ؟

بله مسله دا ده پاکستان دا اغزن دیوال پر کومه سيمه تېروي؟ هغه چي د ډيورنډ کرښه ورباندې تېره سوې ده؟ او که هغه چي د جهاد او خپل مينځي جگړو پر مهال له چتراله تر بولانه پر عايقه سيمه باندې چي پاکستان نوې تانې جوړې کړې او زیاته سيمه يې لاندې کړې ده غواړي. داغزن سيم په وسيله جلا کړی؟

که پاکستان په رښتیا سره غواړي د تروريستانو او القاعدې د سازمان جرړي وباسي، په سيمه او افغانستان کې د ترهگرو مخه ونيسي نو د طالبانو او القاعدې يو شمير جگړوې تل په پاکستان کې نیول سوې دي چي وروستی بيلگه يي دروان کال د نومبر د میاشتې په نيمه نيټه د طالبانو دوخت د هرات او کابل والي مولوي عبدالمنان په پاکستان کې دهغه د نیول کېدو خبر ورکړه سو، په دې ټينگ باور لرم چي د نیولودا لړۍ به په همدغه پاکستان کې د امریکا فشارته د ځواب ورکولو په خاطر د پاکستان د استخباراتو د پلان له مخې دوام ولري. په پاکستان کې د طالب او القاعده جگړو چارواکو نیول کېدل ددې علامه ده چي دوي ټول تر اوسه په پاکستان کې ژوند کوي او له هغه ځايه خپل ترهگريز پلانونه پلي کوي. د 2001 ز کال د سپتمبر 11 نېټې راپدې خوا چي پرېوال دهغه په سر کې امریکا

ترهگریزو بریدونوته متوجه سوي او تر هر تروریستي برید وروسته څېړنې سوې په ټوله نړۍ چې کوم تروریستي برید تر سره شوی رېښه یې په پاکستان پورې مستقیم یا غیر مستقیم تړاو پیدا کړی دی . دهمدغو او نورو زیاتو دلایلو او اسنادو په تر لاسه کولو سره دنړۍ زیات څېړونکې په دې نظر دي چې په سیمه ایزه او نړېواله کچه دتروریزم درېښو دایستلو په موخه په پاکستان کې بنسټیز او رښتیني عملې گامونه گامونه اوچت سې . هلته بایدټولې هغه مدرسې اوکمپونه په کومو کې چي یوازي او یوازي تروریستان او فناتیکان دتروریستي اعمالو دسرتو رسولو لپاره روزل کېږي وټړل سې . دټولې پر سر داغزنو سیمانو ددیوار جوړول دتروریسم او په افغانستان کې دنا امنیو دله منځه وړلو عمده دلیل کېدای نسي . ځکه هم دپاکستان په سنا کې مخالف گوند دداشان دیوار دجوړېدود وړاندیز او طرحې سره خپل مخالفت اعلان کړ . هغوي وویل چي دا کاربه قبایل سره جلاکړي په همدې دلیل یې دخپل هیواد دمشرانو دا وړاندیز مسخره امیز وباله . ډیر په دې باور دي چي له پاکستان څخه درالبېرل سوو په وسیله دلته په افغانستان کې ترهگر عملیات او بریدونه دپاکستان او امریکا په مشوره تر سره کیږي ، امریکا غواړي په سیمه کې دنارامۍ په نامه ، داچي داخل افغانستان تنها نه پرېږدوعلاقه لرې امنیتي حالت تر یو وخته په همدغه نا آرام شکل وساتي . دوې دلیل دا راوړي چي که امریکا او اروپایي هیوادونه په رښتیا سره وغواړي په افغانستان کې امنیت راسې ،ساده او اسانه لار یې پاکستانې چارواکو ته دا ښودل دي چي نور نه غواړي په افغانستان کي وضعه نارامه وي . کله چي پاکستان دا احساس کړه په هغه لېظه هر څه په ټپه درېږي او په هیواد کي آرامي راځي . که دنړۍ دنورو هیوادو په مقابل کې چي دنړیوالو وړاندیزونه نه مني دملگرو ملتود امنیت شورا پر هغه غور کوي ،بنديزونه پرې لگوي په دې ورستیو کې خو دهمدغې شوراډېرېکړې په اساس پر افغانستان دوسله وال تیري واک هم امریکا او نړیوالو تر لاسه کړ .عجبه داده چي په افغانستان کې دامنیت دراوستلو په منظور په میلیارډو ډالر لگېږي امریکایي او اروپایي مور بي زویه کېږي ،هر ورځ تر لسو زیات افغانان ژوند دلاسه ورکوي ،ټوله نړۍ په دې ښه خبره ده چي ددغو بریدکونکو اصلي جونگره پاکستان دي اوهلته روزل کېږي مگر څوک څه نه ورته وایي ؟ دا هغه سوال دی چي تر اوسه هیچادهغه له پاره وړ ځواب بېله ډېنه چي ممکن همدا زیرځواکې غواړي دکومې پټې موخي لپاره جگړه دوام پیدا کړي!

امریکایانو دسپټمبر 11تروریستي حملي نه وروسته تل په تکرار ویل : په نړۍ کې ترطالبانو او القاعدي دسازمان ظالم او خطرناک هیڅ یو تروریستي سازمان اوبنسټپال گروپونه وجود نه لري ،مگر اوس امریکا ولې اجازه ورکوي چي هغوي په افغانستان کې تروریستي بریدونه او حملي تر سره کړي ؟

دپاکستان پخوانۍ دکورنیو چارو وزیر جنرال بابر هم دپژواک سره په مرکه کښې دغه ټکي ته اشاره کوي وایي : جنگ دیوې ځانگړې موخې لپاره و،خونوم ورته دبل څه ورکړه سو،ټوله ستونزه داوه چي امریکا له طالبانو دبړیډاس په نوم دگاز دکمپنۍ پر ځاي دیونیکیال له کمپنۍ سره دگازدنل لیکي تېرولوتېرون غوښت ،موږ هم په دې لړ کې له

امريکا سره مخالفت کړې و، امريکا يو شمير طالب چارواکي دامريکا بوسټن ښارته بو تلل او هلته يې پرې له يونيکال سره پر تړون کولو فشار راوست.

پرافغانستان دامريکا بريد اقتصادي جنگ وچې اوس هم روان دی، دغه راز امريکا په سيمه کې دخپل حاکميت لپاره د ايران، چين، او شمالي کوريا هيوادونو پر خلاف پوځي اډوته هم اړتيا لرله چې دغه اړتيا يې په افغانستان کې پوره کړه.

عمده اومهمه مسله داده چې دپاکستاني چارواکو لخوا داغزن ديوال جوړولو وړانديز موخه په رښتيا سره په افغانستان کې دترهگريو مخه نيولو په خاطر نه ده؟ دخپلې دغه خبرې دخپلې لپاره څو لاندېکوتنه ستاسو پاملرنه را اړوم:

ما پخپله ليکنه کې کوشنې وکړ په لنډه توگه دافغانستان په کورنيوچاروکې دپاکستان پټو اوبربنډو لاس وهنو ته گوته ونيسم. دامنلووړ نه ده چې داغزن ديوال جوړول افغانستان ته له پاکستان څخه دترهگرو دمخنيوې په خاطر دی؟ که ترهگر له پاکستان څخه راځي نو دديوال دجوړېدو دميلياردوغيث مصرف په عوض ښه نه وه؟ چې دالقاعدې دسازمان څخه نيولې ټولو تروريستي گروپو ته کوم چې په غټ گمان ستاسو استخباراتو ته معلوم دي او حتا اړيکې هم ورسره لري له پاکستان څخه وباسي؟

-داڅنگه ردوی چې په پاکستان کې دمذهبي بنسټپالو لخوا ستاسو دحکومت او بهرنيانو په مالي او مادي مرستو دشوروي سره دجگړې په مقابل کې پخواجوړوسو مدرسو کې تر اوسه ترهگر نه روزل کېږي؟ پوهېږم چې دابه راسره ومنی؟ ځکه کله چې پر تاسو امريکا او انگليستان فشار راوړې تاسو سمدستي ملايان نسي او يا له مدرسو طالبان شړي، داکار دا معنا لري چې دا ديوبندي مدرسي اوس هم ددينې عالمانو پر ځاي تروريستان روزي. ځکه اړينه برېښي چې داغزن ديوال جوړولوپه عوض دترهگرو دروزلو مدرسي وتړل سي. - دډيرو نړيوالو نشراتي ارگانو سره دپاکستان دولسمشر نه نيولې بياتر نورو جگپوړي چارواکوپوړي دافغانستان دسياسي او امنيتي حالت په اړوند دټولو څرگندونې دبربنډو لاس وهنو بيلگې دي دا لاس وهنې په کوم ديوال گرځوی؟ ستاسو يوپخوانی وزير (بابر) په افغانستان کې دحالت په خرابيدودومره ډاډه دی چې تاسو يې ويناخپله دپژواک په نشراتو کې ولولي، دا چې دبې بي سي سره په خبرو کې دپاکستان داطلاعاتو وزير دافغانستان دولت يو ناکامه دولت بولي، ابادغه شان څرگندونې لاس وهنه نه بولي؟ ددغه چارواکو او نوروجنرالانوخوا په کوم اغزن تار گندی؟ بابر پژواک خبرې اژانس ته وايي: زه درته غوڅه خبره کوم، په حقيقت کې امريکا او ددوي نور اتحاد يان په افغانستان کې داوړدې مودې لپاره نشي پاته کېدلای، دا مهال په افغانستان کې يو کمزوری او ضعيف حکومت دی او ددې خبرې قوې امکان شته چې په افغانستان کې له پارلماني ټاکنو وروسته حالات نور هم خراب شي، چې له امله به يې امريکا او

نورواتحاديانو ته په افغانستان کې پاتې کېدل گران وې . دا ښاغلی کومې پټې وينې که په پاکستان کې دافغانستان پر خلاف له بریدو او ترهگریودنووپلانو څخه خبر نه وې ؟

-پاکستان له افغانستان سره پر پوله ((770))(په رادار سیستم مجهزې پوستې جوړې کړې دې که په هره پوسته کې لس تنه وې نو شمیر یې 7700 تنو ته رسېږي ،دتروریستانو دنیولو او زموږ هیواد ته دهغوي دراتگ دمخنیوې په خاطر یې یوازې دپښتنو په سیمه کې تر ((70)) (زړه زیات عسکر ځای پر ځای کړه ،دافغانستان او پاکستان تر منځ که دکرښې اوږدوالې تخمینې)) ((2400 کیلو متره په نظر کې ونیسو څنگه ومنل سي چي دادومره پوځي قوت نسی کولاي دڅو تر هگرو مخه ونیسي ؟ دلته داگمان په حقیقت بدلېږي چې رښتیا هم پاکستان غواړې خپل وسله وال پوځ دامریکا او اروپایانو په پیسو دتروریزم سره دمبارزې په نامه وروزي ، اعاشه اباطه یې کړې . که رښتیاغواړی له هغه ورځې چي پاکستان دترهگری پر ضد مبارزه شروع کړې ، زموږ په هیواد کې تروریستي حملې زیاتې سوې دې .ددوي پر دغو ټولو دوه مخو تلابسو سر بیره وضعه هره ورځ نوره هم خرابېږي او دبې ثباتۍ په لور درومي . د دوکلو په موده کې پاکستان تر 78میلیونه ډالره زیات دتروریزم سره دمبارزې په نامه تر لاسه کړې ،او داسي هم یووخت ماولوستل چي امریکا هره میاشت پاکستان ته دتروریستانو سره دمبارزې لپاره یو میلیون ډالر ورکوي ،مگر ددغو ټولو مصرفونو ثمر چاونه لید .دا خبره رښتیاده که په افغانستان کې وضعه آرامه سې داپیسې به پر پاکستان په هغه لېظه ودربړې ځکه پاکستان سوله نه غواړي .

-دغه کسان چي دپاکستان داستخباراتي سازمانو لخوا افغانستان تي دجاسوسې او ترهگری لپاره رالېږل کېږي چي ځینې یې نیول سوې هم دې ددوي مخه په کوم دیوال نیول کېږي؟

-دپاکستان ددولت یوتن پوځي جنرال ښاغلی صفدرحسین ددې خبرې پخلۍ کړۍ چي دپاکستان ځینې مذهبي گوندونه یا تنظیمونه اوس هم دطالبانوسره مرستي کوي ،دغه گوندونه په پاکستان او ځانگړې توگه قبایلي سیمو کې خلک هڅوي چي په افغانستان کې دطالبانو له غورځنگ سره خپلې مرستي جاري وساتي . فکر کوم دوي دا کار ځکه کوي چي دالقاعدې سازمان په سیمه کې هر څه دطالبانو په نامه تر سره کوي او دغه مدرسي او خاوندان یې پیسي له همدغه سازمان له لارې تر لاسه کوي . جنرال صاحب پرویز مشرف داډول مرستي چي موخه یې زموږ په هیواد کې ترهگریده په کوم دېوال یې مخه نیسې ؟

-داچي همدا اوس زموږ په خاوره کي ستاسو پوځیان پراته دې او څه موده پخوا د ننگرهار په مربوطاتوکې تر 45کیلومتره ، دکنړ ،او نورو شرقې سیمو کي چي مخ کې مې نومونو ته اشاره کړې ده ، پاکستانې پوځیانوتیري اولاس وهنوهڅوونکۍ کوم ترهگر دی ؟ دداشان تیر یو مخه به څنگه نیول کېږي ؟ دوي ته هم اغزن دیوال ضرور دی؟

په 2003زکال ددسمبر په دوهمه نیټه دالاهرام مصري ورځپاڼې دساندي تلگراف ورځپاڼي په حواله لیکلې وه چي د ISIجگپوړې چارواکې دطالبانو سره دوسلو مرستي کړې دې ،ددې ورځپاڼي په لیکنه دپاکستان داستخباراتي

سازمان ځينې کسان دطالبانو سره دراکټونو، کلاشينکوفونو، دېبسيم ارتباطي مجهزې شبکې او سيستمونه، په لسهواپه سپوږمکيو پورې تړلو موبيل تليفونوسر بيره 700 موترسايکلونه اونور شيان په واک کښي ورکړي دي. نه پوهېږم جنرال صاحب پرويز مشرف داشان مرستي چي همدا اوس په پېخر ترهگرو ته ورکول کېږي څنگه ارزوي؟ فکر نه کوم ديوال به ددغو مرستو مخه ونه نيسي. همدا اوس دنړۍ 37 هيوادونه په افغانستان کې دامنيت په ساتلو مصروف دي، خو هغوې په خپلو مېړنو وسلو او تر بيه سو پوځيانوچي شمير يې تر ((30)) زروزيات دي. ولې نسې کولاي په هيواد کې امنيت ټينگ کړي؟ په کوم دليل ومنل سي چي ددغو ترهگرو تر شادپاکستان او دهغو دملگرو هيوادو لاس نشته؟

دا نظر ورځ په ورځ غښتلی کېږي چي امريکا هم تر اوسه دافغانستان دحالاتو په اړوند دخپلو سياسي، اقتصادي گټو اوواو سيمه کې خپلې سياسي اغېزود ساتلو په خاطر نه غواړي وضعه ارامه سي، زموږ په هيواد کښي بې ثباتي دامريکايي او نورو بهرنې پوځونو دشتون لپاره دجواز حيثيت پيدا کوي. ځکه نو دادبن لادن، القاعدې او طالبانو سريال بايد دوام پيدا کړي.

اساسې خبره داده چي ددغو ترهگريو رېښه زموږ او پاکستان تر منځ دډيورنډ دکرښې پرسر په اختلاف کې پرته ده. اغزن او اوسپنيز ديالونه هم تر څو چي دامسله دابد لپاره حل نشي نسې کولاي افغانستان له دغو بدبختيو خلاص کړي. ځکه داسي ديوالونه دبشر په تاريخ کي له شرق نه تر غرب پوري دنړۍ په زياتوهيوادوکې جوړ سوې دي مگر مشکل نه دی. حل سوي. زه اوس نه غواړم دداسي ديوالو دجوړېدو تاريخ او هيوادو په هکله معلومات وليکم.

متأسفانه تر اوسه پاکستان توانېدلی دي نړېوال په دي قانع کړي چي دوي دهغوی سره دتروريزم پر ضد مبارزه کې صادق دی. دا هغه تريخ واقعيت دی چي افغانانو ته په هيڅ ډول دمنلو وړ نه دی. دهمدغه دوه مخې پاليسۍ برکت دی چي پاکستان ته دامريکا لخوا ټول پخواني قرضونه ور وبخښل سوه او يو په بل پسې F16 جنگي الوتکې له امريکا څخه پلاس راوړي.

متأسفانه دډيورنډ دکرښي په اړوند په هيواد کې دننه مختلف نظرونه موجود دي. نه پوهېږم چي ولي دشوروي دوجوديت تر وروستۍ ورځې په افغانستان کې دټولو سياسي چپو، ښيو او منځپالو گوندو نو په کړنلاره کې دسياست او بهرنیو اړېکو په برخه کې دډيورنډ دکرښې يا دپښتنو او بلوڅودسرنویش دمسلي دسياسې او عادلانه حل په غټو ټکو ليکل کېده، پسله هغه چي په افغانستان کې دامريکا په ملاتړ دطالبانو دحاکميت تر ړنگېدو وروسته سياسي گوندونوته يو ځل بيا د ښارنود قيرسړکونو پر سر دسياسي مبارزې امکان پيداسوی دی، او يو په بل پسې دمختلفو مختارو او ورستارو په لرلو سره جوړېږي دغه مسله چي دا نيمه پيرۍ دهغې پر سر افغانان له مختلف ستونزو سره مخامخ سوې دي چوپه خوله پاته کېدل يوه سوال پيداکونکې مسله ده، په دي هليه چي سياسي گوندونه

دورځي په نرخ او بهرنيانو په اشاره زموږ په ملک کښې دسياست پلې کول تر سره نه کړې، اود هغه پخوانې کلاسيک سياسي دودچي سياسي غورځنگ بايد د بهر په اشاره او ملاتړ په يوه هيوادکښي سياست شروع کړې دزمان له ازموڼ څخه ناکامه راووتل. يو ولس هغه وخت په يوه سياسي ځواک (گوند) اعتبار پيدا کوي او دهغه ملاتړ کوي چي دملې گټو په درک کولو سره دهيوادوالو دژوند دښېرازۍ او پر مختگ لپاره دزمان دغوښتنو مطابق تلاښ وکړي. ځکه نو ددغې تاريخي لانجې دحل په هکله څه نه ويل دخلکو سره دداشان گوندونو په هکله سوالونه پيدا کوي او ددوي سياسي خپلواکۍ هرومرو له سوال سره مخامخ کېږي.

متاسفانه پدې ورستيو کي ځونفره دبل په اشاره او ياپښتنو سره ددښمنۍ په وجه داسې ليکنې کوي، او په زيات زيار يې هغه دليلونه راټول کړي چي هر يو يي ددوباره څېړنو وړ دی، کله چي سړۍ هغه لولې نو فکر کوي بيله دانگليستانو استازي ديورنډ څخه نور ټول ملامت دی چي ديورنډ دکرښې په هکله خبرې کوي. دليکنو څخه يې چي کله دافغان اوکله دفدراليانو په نامه د نورومسايلو طرحې بوي راځي، دوي وايي که پښتونستان غواړي؟ بيان وې دتاجکستان، ازبکستان نه پوهېږم له ايران سره هم دسرحد په هکله دپښتونستان پشان خبرې نه کوي؟ اوداسي نوري خبرې چي هر کليمه يي بايد ساعتونه پرې بحث وسې. داډول کسان غواړي داسي ښکاره کړي چي پاکستان پر حق دی، اوپه افغانستان کې څرنگه چي پښتنو حکومت کړی نو يي دخپلو گټو لپاره افغان ولس ددوي په اصطلاح دپښتونستان قرباني کړی دی، دوي داهم بيله کوم سنده وايي چي په 1949زکال دافغانستان پارلمان دشاه محمود خان تر فشار او زورلاندې دا پرېکړه وکړه چي ديورنډ کرښه په رسميت نه پېرني، ولې داباغلي يا په افغانستان کې نه دې اوسېدلې او يا افغانانو ته سپکاوی کوي که نه دوي دې مهرباني وکړي يوه وطنپرست هزاره، تاجک، ازبک، ترکمن په مخ کې دې وايي چي پاکستان پر حق دی، بيا به وگورې چي دغه خلک کوم ځواب ورکوي، دپښتنو خبره خو زه ځکه نه کوم چي تر اوسه يوه واکدار هم داجرات نه دی ځانته ورکړی چي دپښتنو دغه د حق غوښتلو ارادې ته دي په سپکه سترگه وگورې، اويادې څرگنده کړې چي دپښتنو او بلوڅو سيمه دپاکستان خاوره ده. زه نه غواړم يوځل بياخپله ټوله مقاله ددو، درو نفرو دليکنو په اساس تکرار کړم. دومره ويل غواړم هر چاچې زموږ دخاورې څخه دټوټو دجلاکولو پروتوکولونه امضا کړي دې دافغانولس سره يې ستر خيانت کړی او دهغوي دننروږ دې. پدې ټکې ښه پوهېږم چي دلوي احمدشاه بابا امپراتوري ساتل او يادهغې پر سر دعوه کول محال او قانونې خبره نه ده، مگر دخپلو ځانگړتياوله مخي ديورنډ کرښې دمسلي په هکله بحث بيل دی، کله چي داکرښه عبدالرحمن خان لاسليک کړه ديورنډ دکرښې هاخوا پرتو قومونو، او نه هم دې خوا پښتنوته دمنلو وړه؟ دا علت و چي عبدالرحمن خان يوه مصنوعي او په خپل لاس جوړه سوې جرگه راوغوښتل، او هگه ليک چي دافغانانو په استازيتوب وويل شو پخوا ليکل سوې و. نه پوهېږم چي ولې پر دغه سترگې پټوې؟ او پښتانه په مختلفو شکلو متهم کوي؟ چي گويا دا په افغانستان کې يوازې پښتانه دي چي دپښتونستان نارې وهي، ديورنډ معاهده چي لاس ليک سوې ده هغه اولې او اخيرې وه. که داسې ده؟ بيان وې دپاکستان چارواکو هر يوه پخپل وار سره هر هغه چاته چي په افغانستان کې يې واک تر لاسه کړی دی مراجعه يې کړې او يايې دومره نظامي او سياسي فشار راوستلی چي

افغاني چارواکي يې خبرو ته اړيستې، د پاکستان او افغانستان تر منځ په خبرو کې لومړۍ شرط په افغانستان کې دارامي راوستلو او افغانستان سره د مرستو او دوستانه مناسباتو ټينګولو لپاره همدا د ډيورنډ لعنتي کرښه مطرح سوې ده؟ زه خپله دا نسې منلای دا 112 کاله چي خلکو دې خوا او هاخوا د پښتنو او بلوڅو د مسلې د عادلانه حل او سرنوشت ټاکلو پر سر مشکلات ګاللې، زندانو ته تللې او شهيدان سوي دي، دا ټول ليونیان او ددوې په اصطلاح نادان وه او يامغورو؟ دغو ښاغلو ته بايد وويل سې چي افغانانو هيڅ وخت يوازې دالحاق خبر نه ده کړې تل يي مشرانو په خپلو ويناو کي ويلې چي د پښتنو او بلوڅو د سرنوشت مسله دې ددوې په خوښه او ددوې دارادې داصل پر اساس حل سې، د پښتنو او بلوڅو د سرنوشت د ټاکلو حق په دوي پوري اړه لرې، مګر تر اوسه دوي ته دالحق چانه دی- ورکړی، په افغانستان کې ټول افغانان ((زه يي د بيګانه پرستو په دود پر قومو نه ویشم، زما لپاره تاجک، هزاره، ازبک، ترکمن اونور ټول افغان او يو دي)) داتاريخي مسوليت لرې تر څو دکړښي هاخوا پرتو قومونو پښتنو او بلوڅو د سرنوشت د ټاکلو مسله دنړېوالو په مټ دابد لپاره دهمدغو قومونو په خوښه دحل لاره پيدا کړې. زموږ دهيواد پياوړۍ تاريخ پوه او څېړونکۍ سيستاني صاحب دپاکستان ددسيسو په اړوند روڼ اندي خپل وطنې رسالت ته متوجه کوې او ليکې: بر روشنفکران و قشر آگاه و چيز فهم افغانستان است تا با افشای دسايس شوم پاکستان، اين ولدزناي استعمار بپردازند و اهداف توسعه طلبانه آن را در منطقه برملا کنند. باشد که جلو اين شراندازي های حکام و دستگاه استخبارات نظامی پاکستاني گرفته شود و مردم افغانستان به نيات ناپاک اين کشور بظاهر پاکان بيش از پيش پی ببرند. اعظم سيستاني 29.06.05 ټول افغان

زما په عقیده داغزن دېوال جوړولو مثبت تاثیر په لاندي دلایلو عملې نه برېښي:

اول: دیوال ددواړو هیوادو تر منځ ستونزه نسې حل کولای. ځکه په افغانستان کې مداخلې ددولتو ارسمې ادارولخوا تنظیم سوې او پلان سوې دې. دهمسایه هیوادو په منځ کې دداسې پلان سوو مداخلو مخه دسیمانوپه ځلولو نسې نیول کېدای.

دوهم: دا دیوال به دډيورنډ دکړښې دواړو خواو قومونه سره جلا کړې، په تګ راتګ کېښې به يې ستونزې جوړې کړې، هغوي ته به هم دمنلو وړ نه وي اونه به کوم درد دواکړې.

دریم: تر اوسه دافغانانو لپاره دډيورنډ کرښه دمنلو وړ نه ده. نو دا دیوال به پر کومه برخه تېرېږي؟

څلورم: ددغه اغزن دیوال سروې او جوړول به هرورمرو څلور، پنځه کاله دوام لرې، نو دا په دي معنا ده چي داڅو کاله بايد په افغانستان کي همدا بې امنيتۍ او وژني به دلته جريان ولرې؟.

پنځم: دداشان دېوال دجوړېدو لګښت چي په ميليارډو ډالريکړې څوک پر غاړه اخلي؟ افغانستان دخپل ويجاړ اقتصاد په لرلو سره ((شل)) کاله نور هم دا توان نسې پيدا کولای چي ددغه دېوال يو پر څلور لګښت دې پرغاړه واخلي، پس دا دېوال به پاته وي تر څو افغانستان هم دهغه دجوړېدو لګښت توان پيدا کړي. دايو بيځايه اوايضافي

مصرف دی، یوازې کیدای شي د پاکستان - افغانستان تر منځ د دوستۍ، متقابل احترام او یو دبل په کورنیو چارو کې د لاس نه وهلو، ښو اقتصادي او فرهنګي اړیکو د تړون په اساس د اووسنۍ امنیتي ستونزه حل سي.

ددې لپاره چې زموږ او پاکستان تر منځ دا تاریخي لارښوونې حل سوې وې او په سیمه کې همیشني سوله ټینګه سوې وې زما په اند لازمه ده د تاریخي حوادثو اسنادو په نظر کې نیولو سره د ملګرو ملتو د سازمان تر نظارت او څارنې لاندې، د اسلامي هیوادو د کنفرانس، د امریکا، اروپايي هیوادو پارلمان، انګلیستان، روسیه، چین، هندوستان، تاجکستان، ازبکستان، ترکمنستان، ایران، پاکستان او افغانستان د جګپوړو چارواکو په ګډون، د ډیورنډ د کرښې پر سر د اختلاف د سیاسي او عادلانه حل لپاره نړیوال کنفرانس جوړسي.

په کنفرانس کې د ګډون لپاره باید کسان راوغوښتل سي:

1/ د ډیورنډ د کرښې سهیلې طرف ته پرتو پښتنو او بلوڅو ټولو لویو او وړو قومونو هغه استازي چې د پاکستان د دولت د هر ډول مداخلې نه پرته د نړیوالو تر جدې کنټرول لاندې ټاکل سوې وې. ځکه یو ځل د انګلیسانو او پاکستان نوې جوړې سوې ادارې لخوا د ټول پوښتنې تر نامه لاندې په 1947 ز کال درغلې وسوه، نه یوازې دا چې مقدس کتابونه کښېښودل سوه بلکې دنظر ورکولو په وخت کې انتخاب غلط او ډوکه بازې وه یعنې دوه انتخابه وه پاکستان او هندوستان، د افغانستان نوم هلته نه و، په داسې حال کې چې دوي نه له پاکستانه او نه هم له هندوستان څخه جلاسوي وه، دوي له خپل وطن افغانستان څخه جلاسوي وه ځکه نو منطقاً باید له دوي نه داسې پوښتنه سوې وای چې غواړئ له افغانستان سره دوباره یوځای سي او که له هند یا پاکستان سره. په دې هکله پر خپل وخت د افغانستان دولت کلک غبرغون ښکاره کړ، او خدای بخښلې خان عبدالغفار خان هم پدې هکله مفصله وینا وکړه، او دخپل مخالفت دلایل یې ښکاره کړه، ما مخکې ورته اشاره کړې ده. 2/ د همدې کرښې شمالي لورته (افغانستان) د پرتو قومونو استازي هغوي هم باید په عین شکل وټاکل سي. 3/ د دواړو هیوادو هغه پوهانو، عالمانو او فرهنګي شخصیتونو کوم چې په حکومتونو پوري تړاونه لرې او تل دمستقل سیاسي نظر خاوندان وه.

4/ د افغانستان د پارلمان او مشرانو جرګې لخوا غوره سوې استازي په هیواد کې د ژبو او مذهبي تړاو داندول په نظر کې نیولو سره، (دلبرو لږ، د ډیرو ډیر).

5/ د پاکستان د پارلمان استازي د سوبو د ویش او قومي کمیت په نظر کې نیولو پر اساس.

د کنفرانس پر پکړې باید د تعقل او علمي منطق پر اساس چې موخه یې په رښتینۍ توګه د تر یوې پېړۍ زیاتې لارښوونې مسلې حل ته د پاي ټکی ایښودل وې.

دغه کنفرانس ته امدادګې به څو میاشتې دوام وکړې، لګښت به هم ولري، ولې دومره به ډیر نه وې زیات لکه همدا اوس چې په سیمه کې د امنیت پر راوستلو تر سره کېږي. په دغه کنفرانس کې باید په آزاده او دیموکراتیکه توګه

دمحکومو پښتنو او بلوڅو اراده تمثيل شوې وي ،او دهغوي رواغوبښتنو او پوښتنو ته مثبت ځواب وويل سې . په هغه صورت چي دپښتنو او بلوڅولپاره دقبول وړ وي .

کنفرانس دتاريخي اسنادو تر مطالعي او څېړلووروسته بايد ددغو مسايلو په هکله پرېکړې وکړي:

اول : دپښتنو او بلوڅو په خوښه او اراده دتل لپاره ددوي برخليک ټاکل . که لازمه ولېدل شي هلته دنړېوالو تر نظارت لاندي آزاد او له مداخلې نه خلاص ريفرنډم سرته رسول . که پر ټول پوښتنه اړونده خوا سره موافقه وکړي په هغه صورت کې بايد دټول پوښتنې په پاڼه کې واضح ليکل سوي وي چې : الف : غواړي يو آزاد او خپلواک هيواد اوسي ؟ ب : علاقه لري له پاکستان سره پاته سي ؟ ت : غواړي دخپل مورنې ټاټوبي افغانستان سره يو ځاي سي ؟ داټول پوښتنه بايد بيله هر ډول مخکنې پروپاگنډ . يودبل پر خلاف دتبليغ ،دافرادو رانيولواو نورودرغليو څخه په خلاصه توگه کاملاً په پ[ه توگه دنظر په څرگندولو سره تر سره شي . يوازي دا تبليغ ورته وسې چي تاسو حق لري . خپل سرنوښت پخپله وټاکي او کله چي کاغذ صندوق ته اچوي هلته بيله خدايه بل څوک نسته . ډيره ضروري ده چي هر پوښتنه په بيل کاغذ کې چي بيل رنگ او جلا دپېژندگلوي علامه ولري ليکل شوي وي . ځکه هلته هم دير زيات نالوستې دې دارپا په دود چلپياکولو کي هر ډول درغلې ځکه کېږي چي رايه ور کوونکي دبل چا مرستي ته اړ کېږي په هغه صورت کي مرسته کوونکي کولاي خپله اراده په هغه قبوله کړي .

دريفرنډم ټول پروسيجر بايد دبېرې نړيوالوپوهانو او حقوق دانانو په مشوره ،رون اوڅرگندوي .

دوهم : دافغانستان او پاکستان تر منځ دسرحدې پولې ټاکل .او پر هغه هر ډول تيري منع گڼل .

دريم : دنړيوالو منل سوو اصولو پر بنسټ افغانستان ته دنړي له نورو هيوادو څخه دايران دعباس بندر اوپاکستان د کراچي بندرله لارې بيله قيدوشرط نه دنړيوال ترانزيتي قانون په نظر کې نيولوسره دسوداگري دمالونودواړيدولواو صادرولو په خاطر دافغانستان حق په رسميت وپېژندل سي . دا ځکه چي له يوې خوا افغانستان له بهر سره پوله نلري مگر داگا ونډې هيوادونه يې لري او بل داچې همدا اوس ايران او پاکستان له هغو اوبو څخه وړيا استفاده کوي او ځانته داستفادي قانونې حق ورکوي کوم چې سر چينې يې دافغانستان په خاوره کې دي ،که افغانستان ته دپورته يادسوو بندرو څخه دسوداگريزو مالونو دوړلو او راوړلو ترانزيتي حق ورته کړه سي ، افغانستان هم بايد ځانته دا حق خوندي وساتي چې په هيوادکي دننه پيداسوي اوبه چې پاکستان او ايران تي بهيږي همسايه هيوادونه يې بايد رانيسي او کله چي افغانستان نه غواړي اوبه وپلوري دا حق ور سره خوندي پاته وي . لکه همدا نن د10.11.2005زکال د(دسمبر لسمه) مي په بينوا ويب پاڼه کي ولوستل چي پاکستان له پاکستان څخه د نفتي موادو صادرو ل بند شوی دی . د افغانستان د اوبو او بريښنا وزير ويلي دي چې څلور ورځې کيږي چې پاکستان ؟ افغانستان ته د نفتي موادو صادرو ل بند کړی دی . دوزير پر وينا نفتي مواد چي حرارتي توربينو نه په يوه ساعت کي ۹۰۰۰ ليتره تيل لگوي اوس له بازار څخه رانيسي .

تاریخ دا ثابته کړې ده چې پاکستان په افغانستان کې دیوقوې، پر ملي اساساتواو بنسټو ولاړ، غښتلې او پرمختللي افغانستان سره علاقه نه لرې، غواړې په افغانستان کې داسې یو لاس پوځی رژیم حاکم وي چې هر څه ددوې په قومانده او اشاره سرته ورسوې. په همدې اساس لازمه او اړینه برېښي دهمدغه کنفرانس دځانگړې پرېکړې له مخې چې دپلې کېدوڅارونکۍ به یې دامینت شورا، امریکا، انگلیستان، چین او روسیه وې دافغانستان او پاکستان تر منځ دیواوبل په کورنیو چاروکي دهر ډول مداخلې او دخالت نه کولو موافقت نامه لاسلیک سي.

ددې لپاره چې هر ورځ دپاکستان او افغانستان تر منځ پر دغه شان مسایلوپراېلمونه را پیدا نسي پر ځای یې بولم ددغه نړېوال کنفرانس پرېکړې چې دعدالت او انصاف پر بیادبه تر سره سوې وې دملگرو ملتو او امنیت دشورادسازمان په دفترونو کې راجستر او لاسلیک کونکې یې په پلې کولو مکلف وگڼل سي.

یوازې نړېوال سیاسي تعقل او بې پرې سیاست به وکولای سي په سیمه کې ددغودوهیوادو تر منځ دسل کلنې کړکېچ اوتاریخي مسله حل را منځته او دافغان ولس له گربوان څخه به دنړېوال تروریزم لاس لنډ کړي.

تر څو ددواړو خواو په خوښه دامسلې د عادلانه حل لاره ونه لټول سي، امریکا او دنړۍ دغو ټولو هیوادو ته چې په شکل داشکالو په افغانستان کې مصروف دي داطمنان ورکوم چې خپلو هیوادوته به بيله دمرو له جسدونه بله هیڅ گټه یونسې. او پایله به یې دا وي لکه بابرجنرال چې فرمایلي دي ((امریکا او دانور ټول به دوباره خپلو هیوادو ته ستانه سي)) که دبابر دا ارمان داخل تر سره سو افغانستان به په رښتیا سره په هغه اورکې وسوځېږي چې داوړلوگې به یې هرومرو په نیویارک، لندن، مسکو، پیکنگ، پاریس، اروپا، کاناډا او جاپان او دغربې نړۍ په ښکلو ښاروکي ډیر نازولې رانده کړي. افغانستان به نه یوازې تر هیروئتو دتولید او سوداگرۍ مرکزوي بلکه دنړېوال افرطې تروریزم دتربیی او نړې ترهگریزو کړنو دپلې کولومرکزوي. اوس باید ټول پدي پوهېدلې وي چې دډیورنډ کرښه هغه تورښاماردۍ که مړ نسي او غم یې ونه خوړل سي، په ټوله نړۍ که به څوک آرام پرې نږدې.

Thank you for reading

Find more e-books and articles on Ketabton - your multilingual digital library.

www.ketabton.com

Ketabton - Pashto, Farsi, Arabic & English